

દૃશ્યસ્પર્શી ભક્તિગીત

મંવદના

પં. હીરરત્નવિજયજી ગણિ

VITARAG GRAPHICS
8980007872

जपकोटीसमं ध्यानं, ध्यानकोटीसमो लयः ।
लयकोटीसमं गानं, गानात् परतरं न हि ॥

अर्थात् करोडो जाप जेटलुं मूल्य ध्याननुं छे, करोडो ध्यान समान मूल्य लयनुं छे, करोडो लय समान मूल्य गाननुं छे अने गानथी श्रेष्ठ कंई पश नथी. आवा भक्तिगीत भक्तोने-श्रोताओने समाधिदशा प्राप्त करावी शके छे.

आत्माने परमात्मा बनाववानो मार्ग बतावनारी तथा भक्तियोग अने ज्ञानयोगना नीचोड समान हृदयस्पर्शी भक्तिगीतोथी भरपूर पुस्तक “संवेदना” ना घणा अधा गीतो संगीत अने Video साथे उपलब्ध छे. आ गीतोने संगीतनी साथे सांभणवानी ईच्छा छेय तथा आ गीतो पर बनेला Videosने जोवा ईच्छता छेव.....

आ संसारमां आरोग्य-सुख-शांति-समृद्धि अने सङ्गता प्राप्त करवाना वास्तविक रहस्योने समजवा ईच्छता छेव.....

तो अमारी वेबसाईट तथा You Tube चैनल पर मूकेला अधा ज Videos अवश्य जुओ.

Website : www.Bhagwankajawab.com

join us with :-   bhagwan ka jawab

E-mail : bhagwankajawaab@gmail.com

-: For Whatsapp Group :-

Mo : +91 8866355762 - राहुलभाई

नंजर SAVE करो तथा पोतानुं नाम तथा शहेरनुं नाम लणीने मेसेज करो
join me in “bhagwan ka jawab”

For Query Telegram App

 “Life Development Session”

દૃશ્યસ્પર્શી ભક્તિગીત

મુંવદના

પં. હીરરત્નવિજયજી ગણિ

॥ ॐ ह्रीं अर्धं श्री शंभेश्वर पार्श्वनाथाय नमः ॥
॥ श्री प्रेम-सुवनमानु-जयघोष-राजेन्द्र-जितेन्द्रसूरिसद्गुरुभ्यो नमः ॥
॥ ॐ नमः ॥

∴ आशीर्वाद दाता ∴
दीक्षा दानेश्वरी आचार्य भगवंत
श्रीमद् विजय गुणरत्नसूरीश्वरगु म.सा.
प्रवचन प्रभावक आचार्य भगवंत
श्रीमद् विजय रश्मिरत्नसूरीश्वरगु म.सा.

∴ प्रकाशक तथा प्राप्तिस्थान ∴
परम प्रीत परिवार
संपर्क - मितेशभाई : +91 9426593189 (अम.)
विकुलभाई : +91 9427966227

मूल्य : १०० रु.	वि.सं. : २०७८
आवृत्ति : द्वितीय	वीर सं. : २५४८
प्रत : १०००	ई.स. : २०२३

∴ मुद्रक ∴
वीतराग ग्राफिक्स, अमदावाद
मो. 8980007872

आ पुस्तकमां जे रयनाओ छे तेमांथी घण्णी बधी रयनाओ You Tube मां Bhagwan Ka Jawab येनलमां सारा-सारा गायकोना अवाजमां संगीत अने विडियो साथे उपलब्ध छे. तेथी आ रयनाओने कई रीते गाववी ते ज्याल आवी जशे.

ઝિયિદ્ વક્તવ્યમ્...

અનાદિકાળથી આ સંસારમાં સુખી બનવા માટે આપણા આત્માએ આજ સુધી અગણિત પ્રયત્નો કર્યા. છતાં પણ સ્થાયી સુખ ન મળ્યું અને વારંવાર નવા નવા દુઃખો આવ્યા વિના રહ્યા નહીં. આનું મૂળ કારણ એ છે કે સુખની શોધ એવા સ્થાન પર છે જ્યાં સુખનું નામોનિશાન પણ નથી.

ખરેખર શાશ્વત સુખને પામવાની તીવ્ર આકાંક્ષા હોય અને આ સંસારના સમસ્ત દુઃખોથી હંમેશા માટે મુક્ત થવા ઇચ્છતા હોવ તો એવું કયું કાર્ય કરીએ કે જેનાથી આપણી આ ઇચ્છા પૂરી થાય ? આનો જવાબ છે, “આત્મજ્ઞાન પ્રાપ્ત કરીને આપણા આત્માની અંદર રહેલા પરમાત્મ તત્ત્વને પ્રગટ કરવું”.

આપણા જીવનમાં આવનારા બધા જ દુઃખોને હંમેશા માટે વિદાય કેવી રીતે કરીએ ? આપણા આત્માને પરમાત્મા કેવી રીતે બનાવીએ ? વીતરાગ બનવા માટે આપણું વર્તમાન જીવન કેવું હોવું જોઈએ ? આ જ વાત આ પુસ્તકમાં સંવેદનાત્મક ભક્તિગીત તથા સ્તુતિઓના માધ્યમથી બતાવવામાં આવી છે.

યોગગ્રંથોના મતે જેમના જીવનમાં પરમાત્મા પ્રતિ અતિશય પ્રીતિ અને અહોભાવયુક્ત ભક્તિ હોય એવી વ્યક્તિ જ પરમાત્માની સમીપ પહોંચી શકે છે. પરમાત્મા પ્રતિ પ્રીતિ અને ભક્તિ વધારવા માટે આ પુસ્તક અત્યંત ઉપયોગી છે. આના પ્રતિદિન ઉપયોગ દ્વારા આપણે બધા શીઘ્ર પરમાત્મ પદને પ્રાપ્ત કરીને અનંત શાશ્વત સુખના ભોક્તા બનીએ એ જ શુભાભિલાષા...!

- પં. હીરરત્નવિજય ગણિ

અનુક્રમણિકા

(૧) પ્રભુભક્તિ સંબંધિત હિન્દી ગીતો :-

૧. અનંત ભવોં મેં દુર્લભ જો	૨
૨. હર આફત આશિષ બન જાએ	૩
૩. ભવ સમંદર કા કિનારા તૂ	૪
૪. સુનો ના મેરે પ્રભુવર	૫
૫. કેસરીયા	૬
૬. ના લેના જનમ અબ રે	૭
૭. મેં હૂં બસ વહી	૮
૮. આયા તેરી શરણ	૯
૯. જૈસે અંધે કો નજર	૧૦
૧૦. ચલના હૈ અબ મુઝે	૧૧
૧૧. પ્રભુ અબ તુઝકો જાના	૧૨
૧૨. જાના-જાના	૧૩
૧૩. મેં નિત કરતા ગલતી	૧૪
૧૪. Reply of God to PK	૧૫
૧૫. તેરા સંગ પ્યારા	૧૬
૧૬. ભગવાન તેરા નામ સુહાના	૧૭
૧૭. પ્રભુવર તેરા પરયા બડા હૈ	૧૮
૧૮. તેરા પ્રભુ હો સાથ સદા	૧૯
૧૯. મૈને પ્રિયતમ તુઝે મેરા માના	૨૦
૨૦. ઓ પ્રાણ પ્યારે મેરે નાથ	૨૧
૨૧. અર્પણ કર હૂં સબ તુઝકો	૨૨
૨૨. મુઝે મુક્તિ દો	૨૨
૨૩. શાસન ગીત	૨૩
૨૪. જૈનત્વ જાગૃતિ ગીત	૨૪
૨૫. જય હો જિનશાસન	૨૫
૨૬. જિનશાસન વંદના ગીત	૨૬

૨૭. પ્રભુ તેરા યે કેસા રહમ	૨૭
૨૮. તૂ હી તૂ હી અબ દિલ યે પુકારે	૨૮
૨૯. આજ પ્રભુ મોરે ઘટ આઓ	૨૯
૩૦. મુઝકો સુખ ઈસ જહાં મેં	૩૦
૩૧. પ્રભુ અબ તુઝસે દિલ લગાના હૈ	૩૧
૩૨. ઓ મેરે ભગવાન	૩૨
૩૩. મેરે ભગવાન ઓલવેજ ઉપકારી	૩૩
૩૪. જબ સબને હી મુઝે હુકરાયા	૩૪
૩૫. મુઝકો પ્રભુ બસ તેરી યાદ આઈ	૩૫
૩૬. અરિહંત પરમાત્મા કી આરતી	૩૬
૩૭. હે પરમેશ્વર... હે જગનાથ.....	૩૭
૩૮. પાર્શ્વ શંખેશ્વર મેરો	૩૭
૩૯. મહાવીર કી બાતોં કો	૩૮
૪૦. જબ અપના યહાં નજર	૩૯
૪૧. નિત્યં ણમો નવકાર મંત્ર	૪૦
૪૨. બસ ઐસી હો મેરી આરજૂ	૪૧
૪૩. મેરી આરજૂ.....	૪૨
૪૪. પરમેશ્વરા તૂ હી મેરા પ્રાણેશ્વરા	૪૩
૪૫. ધર્મ હી સુખદાયી	૪૫
૪૬. યે દુર્ગુણ હી હમેં ભટકાતે હૈ	૪૬
૪૭. મુઝસે વહી બસ તૂ કરા	૪૭
૪૮. ચાર દિનોં કી ચાંદની	૪૮
૪૯. ભગવાન કા જવાબ	૪૯
૫૦. પ્રભુ કી ચિઠ્ઠી	૫૦
૫૧. કોઈ તેરે ખાતિર હૈ મર રહા.....	૫૨
૫૨. ભગવાન બનને કા માર્ગ	૫૩
૫૩. દુર્લભ મિલા હૈ તુઝકો	૫૫
૫૪. અંતર્યાત્રી	૫૬
૫૫. હોતા હૈ ઉસકા જય-જયકારા	૫૭
૫૬. જાગો રે... જાગો રે.....	૫૮

૫૭. વિશ્વ શાંતિ ગીત	૫૯
૫૮. End of the Love (Part-1)	૬૦
૫૯. આયા કોરોના, અબ તો જાગો ના	૬૧
૬૦. પ્રજા કે મન કી બાત	૬૨
૬૧. કર દે અર્પણમ્, જીવન અર્પણમ્	૬૩
૬૨. આઓ ભારત કો ના બનાએ.....	૬૪
૬૩. વંદે માતરમ્	૬૬
૬૪. ભારત માતા કે વીરો.....	૬૭
૬૫. કોમેડી સોંગ	૬૮
૬૬. ગ્રંથ વિમોચન ગીત	૬૯
૬૭. શ્રુતજ્ઞાન ગુણગાન	૭૦
૬૮. એવા છે આ જ્ઞાન ભંડારો.....	૭૧

(૨) પ્રભુભક્તિ સંબંધિત ગુજરાતી ગીતો :-

૬૯. ભગવાનનો જવાબ	૭૩
૭૦. પ્રભુ વીરનું હાલરડું	૭૪
૭૧. એવું દે વરદાન.....	૭૬
૭૨. ફરી લેવો પડે ના જનમ	૭૭
૭૩. જગના તારણહાર	૭૮
૭૪. પ્રભુ તું તો મારો છે જીવન આધાર	૭૯
૭૫. ઓ કરુણાના સાગર પ્રભુ	૮૧
૭૬. આત્મ સંવેદના	૮૨
૭૭. સ્મરણમાં ને સુપનામાં	૮૩
૭૮. સામુ જુઓને પ્રભુ	૮૪
૭૯. કરુણાસાગરનું બિરુદ	૮૬
૮૦. શ્રી આદિનાથ ધુન	૮૭
૮૧. આત્મનિંદા	૮૮
૮૨. આ સંસાર છે અસાર	૮૯
૮૩. અમે સુખી થવાના	૯૦
૮૪. મારા જીવનની આશ તમે	૯૧
૮૫. અમે નરકે જવાના	૯૨

८६. वर्षातप पारणा गीत	८३
८७. वर्षातप पारणानुं गीत	८४
८८. रसना देवीने वश न थनारा	८५
८९. प्रतिष्ठा वधामणा गीत	८६
९०. पर्युषण पर्व क्षमापना गीत	८७
९१. End of the love (Part-2)	८८

(३) अन्वय गीतो :-

९२. १४ स्वप्न नृत्य गीत	१००
९३. अरिहंत वंदना धून.....	१०८
९४. तपो वंदना धून	११२
९५. आत्म स्मरणावली (धून)	११५
९६. संवेदना पय्यीशी	११८
९७. प्रभु पार्श्वनाथ स्तुति	१३१
९८. श्री महावीर + कल्पसूत्र वंदनावली	१३२
९९. पंचसूत्र परिभाषना	१४२
१००. भारत विश्वगुरु था पडले	१४७
१०१. नवकार अष्टक	१४८
१०२. आंतर प्रार्थना	१५०
१०३. भावश्रामण्य जंभना	१५१
१०४. भाव श्रमणना सप्तगुणनी संवेदना	१५३
१०५. वर्षातपना पारणानुं गीत	१५६

(४) गुरु गुण गंगा :-

१०६. गुरु तुम कहां गये ?	१५८
१०७. गुरु मोरे मन आयो	१५८
१०८. नही देखा भगवान को मैंने	१६०
१०९. वंदे गुरुवरम्	१६१
११०. तुम रचना ध्यान मेरा, गुरुवरा	१६२
१११. गुरुभक्ति गीत	१६३
११२. आचार्य पद गुण गरिमा	१६४

૧૧૩. આચાર્ય પદ સ્તવના	૧૬૫
૧૧૪. કલિકાલ સર્વજ્ઞ શ્રી હેમચંદ્રસૂરિ ગુણગાન-૧	૧૬૬
૧૧૫. કલિકાલ સર્વજ્ઞ શ્રી હેમચંદ્રસૂરિ ગુણગાન-૨	૧૬૭
૧૧૬. શ્રી પ્રેમસૂરીશ્વરજી યશોગાથા	૧૬૮
૧૧૭. સૂરિપ્રેમ ભક્તિ ગીત	૧૭૦
૧૧૮. ભુવનભાનુસૂરિ ગુણગાન	૧૭૧
૧૧૯. જિતેન્દ્રસૂરિ ગુણગાન	૧૭૨
૧૨૦. સૂરિજિતેન્દ્ર વંદનાવલી	૧૭૩
૧૨૧. દીક્ષા દાનેશ્વરી પ્યારા	૧૭૫
૧૨૨. શ્રી રશ્મિરત્નસૂરિ યશોગાથા	૧૭૭

(૫) દીક્ષા સંબંધિત ગીતો :-

૧૨૩. સંયમ ઉપકરણ વંદના - ૧	૧૮૦
૧૨૪. દીક્ષા મન કો સુહાઈ	૧૮૧
૧૨૫. સંયમ ઉપકરણ વંદના - ૨	૧૮૨
૧૨૬. કર રહે હમ વિદ્યા	૧૮૩
૧૨૭. મુમુક્ષુ વિદ્યાઈ ગીત	૧૮૪
૧૨૮. મહાભિનિષ્ક્રિમણ	૧૮૫
૧૨૯. દીક્ષા મહોત્સવનાં મહત્ત્વપૂર્ણ ગીત	૧૮૬
૧૩૦. આઓ એસા સંયમ જીવન	૧૮૮
૧૩૧. ભાવ સંયમીની જીવનચર્યા	૧૮૯
૧૩૨. દીક્ષાર્થીનો જય જયકારા	૧૯૧
૧૩૩. સંયમ અભિલાષા	૧૯૨
૧૩૪. દીક્ષા લેવી દીક્ષા	૧૯૩
૧૩૫. સાધુ બને વો મહાનુ	૧૯૪
૧૩૬. ઓઘા હૈ અનમોલા	૧૯૫
૧૩૭. જા સંયમ પંથે દીક્ષાર્થી	૧૯૬
૧૩૮. સાધના કા પંથ	૧૯૭
૧૩૯. માં કી મમતા	૧૯૮
૧૪૦. સંયમ ઝંખના	૧૯૯
૧૪૧. ઉપધાન તપ વધામણા ગીત	૨૦૦

જ્યારે હોઠ મૌન થઈ જાય છે અને હૃદય બોલવા લાગે છે,
જ્યારે આંખ રૂપી ગિરિશ્રુંગ પરથી આંસુનું ઝરણું વહેવા લાગે છે,
જ્યારે સાધક કોક પરિવારમાં નહીં પણ પોતામાં રહેવા લાગે છે,
ત્યારે અંતરમાં 'સંવેદના'નો મહાસાગર ઉછળવા લાગે છે.

હિન્દી

ગાવ

વિભાગ

પ્રભુભક્તિ સંબંધિત ગીતો

૧. અનંત ભવોં મેં દુર્લભ જો

(તર્જ : મહોબ્બત બરસા દેના તૂ)

અનંત ભવોં મેં દુર્લભ જો, જન્મ વો પાયા હૈ,
પ્રભુ અબ તુમ સમ બનને કા, મૌસમ આયા હૈ,
સબકો ભુલા કે અબ, તુઝકો મનાના હૈ,
ઈશક મેં તેરે પાગલ બન જાના હૈ,
તેરી હી બાત મેં મુઝકો, ઐતબાર આયા હૈ... અનંત ભવોં મેં...

અબ તો એક પલ કી ભી જુદાઈ સહી જાએ ના,
જબ તક ના મિલે તૂ યહાં ચૈન મુઝકો આએ ના,
આના હૈ અબ તેરે પાસ દુનિયા સારી છોડકર,
અબ ના ઔર ભટકના હૈ, જગ કે પીછે દૌડકર,
હુએ સભી યહાં અવતાર હે મેરે,
જહાં સુખ સે ભી જ્યાદા દુઃખ પાયા હૈ
મરણ કો શરણ મેં કરને કા જન્મ યે પાયા હૈ... પ્રભુ અબ...૧

દુનિયા કહે પાગલ મુઝે તો ભી ઉસે કહને દો,
તેરે હી ખયાલોં મેં પ્રભુવર મુઝે રહને દો,
જબ-જબ તુઝકો ભૂલા હૂં મેં, ખાઈ મૈને માર હૈ,
જગ કો જીતા હૈ પર મૈને, પાઈ ખુદ સે હાર હૈ,
ગૈરોં કી ક્યા યહાં બાત કરું મેં,
મુઝે અપનોને ભી હુકરાયા હૈ,
આતમ કા 'હીર' જગે ઐસા, જન્મ યે પાયા હૈ... પ્રભુ અબ...૨

૨. હર આફત આશિષ બન જાએ

(તર્જ - મેં ઓર તુમ ગર હમ હો જાતે)

હર આફત આશિષ બન જાએ

તૂ જો પ્રભુ મેરે દિલ મેં આએ^૨

જગ કી સબ ઈચ્છા મિટ જાએ...

તૂ જો પ્રભુ...

તેરે બિના, મેં જાગી કહાં ?

ના કોઈ મેરા હૈ યહાં

જીવન કા મકસદ મિલ જાએ...

તૂ જો પ્રભુ...

ભવોભવ ભટકા સુખ ના પાયા, હાર કે તેરે દ્વાર પે આયા

તુઝમેં જો ખો જાએ, મન કી શાંતિ પાએ,

દુઃખ કે દિન મેં ભી વો હંસતા હૈ યહાં,

જન્મ-મરણ કા ભય ન સતાએ,

તૂ જો પ્રભુ મેરે દિલ મેં આએ^૨,

જગ કી સબ...૧

કૌન હૈ અપના, કૌન હૈ પરાયા,

તુઝસે હી જગ કા સાર હૈ પાયા

સજના તુઝકો બનાઊં, તુઝ પર મેં મર જાઊં

તુઝકો હી પાને અબ રહું મેં જિંદા,

તેરા 'હીર' મુઝે મિલ જાએ,

તૂ જો પ્રભુ મેરે દિલ મેં આએ^૨,

જગ કી સબ...૨

૩. ભવ સમંદર કા કિનારા તૂ

(તર્જ - મુસ્કુરાને કી વજહ તુમ હો)

ભવ સમંદર કા કિનારા તૂ, મેરે આતમ કા સહારા તૂ
પ્રભુ તૂ હી હૈ, તૂ હી હૈ, તૂ હી હૈ, મેરા રાહબર^૨
છોડા મુઝકો, ક્યોં અકેલા યહાં, આના ચાહૂં, રહતા હૈ તૂ જહાં
પ્રભુ તૂ હી હૈ, તૂ હી હૈ, તૂ હી હૈ, મેરા રાહબર^૨

તૂને બતલાયા, સ્વાર્થી જગ સારા,
સુખ કે બદલે, દુઃખ હી પાએ, ગર લગે પ્યારા,
બાત તેરી સુને, ફિર ભી પાપ કરે,
એસે જીવો ને યહાં પર, ભવ અનંત ધરે,
પ્રભુ તૂ હી હૈ, તૂ હી હૈ, તૂ હી હૈ, મેરા રાહબર^૨

રાહબર...૧

ના રુચિ ફિર ભી, તુઝસે પ્રીત કરે,
ચૌરાસી કે ચક્ર મેં વો, ફિર ના જન્મ ધરે,
તેરી બાત સુનું, સદ્બુદ્ધિ તૂ દે,
તેરે સમ મેં ભી બનું, યહ 'હીર' મુઝકો દે
પ્રભુ તૂ હી હૈ, તૂ હી હૈ, તૂ હી હૈ, મેરા રાહબર^૨...

રાહબર...૨

જગતને સુધારવું અસંભવ છે, સ્વયંને સુધારવું સંભવ છે.
અસંભવને છોડીને
સંભવ પ્રવૃત્તિ કરનાર જ બુદ્ધિમાન કહેવાય છે.

૪. સુનો ના મેરે પ્રભુવર

(તર્જ - સુનો ના સંગેમરમર)

સુનો ના મેરે પ્રભુવર જગ રખવાલે, જીવન યે મેરા તેરે હવાલે
આજ સે દિલ મેં મેરે સ્થાન તુમ્હારા, ગાન તુમ્હારા,
સુના હૈ મૈને તૂ હી જગ કો સંભાલે,
કહું મેં ઈતના હી મુઝકો બચા લે,
થામા હૈ અબ તો મૈને હાથ તુમ્હારા, સાથ તુમ્હારા,
સુનો ના મેરે પ્રભુવર...

બિન તેરે જીવન પૂરા, લગતા થા મુઝકો અધૂરા,
જબ સે સુના હૈ તુઝે, લગતા હૈ અબ યૂં મુઝે, સબ મિલ ગયા હૈ,
સુના હૈ તેરી બાર્તે જો અપના લે, ધન તો ક્યા તેરા પદ વો કમા લે,
બન જાએ તત્ક્ષણ હી વો કિસમત વાલા, સબસે નિરાલા
સુનો ના મેરે પ્રભુવર જગ રખવાલે...(૧)

આંખોં મેં તૂ હી મેરે, સપને ભી આએ તેરે,
રાતોં મેં રોતા રહું, કિસકો યે બાર્તેં કહું, તૂ હી બતા દે
સુના હૈ તુઝકો જો લક્ષ્ય બના લે,
જગ મેં યહાં ફિર જન્મ વો ના લે,
'હીર' કહે વો બને જગ કા સહારા, તારણહારા,
સુનો ના મેરે પ્રભુવર જગ રખવાલે...(૨)

જીવતો રહે ત્યાં સુધી દુઃખી ન થવું પડે તેવું જીવન જીવે
તે 'બુદ્ધિમાન' એવું નથી પણ મર્યા પછી પણ
દુઃખી ન થવું પડે એવું જીવન જીવે તે 'બુદ્ધિમાન'.

૫. કેસરીયા

(તર્જ - કેસરીયા તેરા...)

પ્રભુ તેરા દર્શ દિખા દે જરા, પ્રભુ તેરે નજદીક લા દે જરા,
આયા હું મેં શરણ તેરી, ના ફિરના હૈ મુઝે લાખ ચૌરાસિયા,
પાના હૈ તેરા હી પદ મુઝે ઔર કરના હૈ અબ મુઝકો ભી કેસરિયા
કેસરિયા મેરે આદિનાથજી, તેરે રંગ સે મેં ખુદ કો રંગાઊ
મન લાગે મેરા તેરી બાત મેં, તેરી ઈચ્છા કો મેં સર પે ચઢાઊ

(અંતરા)

પતઝડ સા મન યે મેરા, સાવન સા તૂ હૈ મિલા
માનવ કા જન્મ મેરા, તુઝકો પાને સે ખીલા
આતમ તરસે યે મેરા, તેરે સ્પર્શન કો સદા
મેં હું અર્જુન ઔર કૃષ્ણ તૂ મેરા...

શત્રુંજય તીરથ હૈ તેરા, તૂ 'હીર' મેરા અબ તો પ્રગટા
પાના હૈ તેરા હી પદ મુઝે, ઔર કરના હૈ અબ મુઝકો ભી કેસરિયા
કેસરિયા મેરે આદિનાથજી, તેરે રંગ સે મેં ખુદ કો રંગાઊ
મન લાગે મેરા તેરી બાત મેં, તેરી ઈચ્છા કો મેં સર પે ચઢાઊ

મર્યા પછી પાછળવાલાનું શું ?
એની જેટલી ચિંતા જેટલી કરો છો
એટલી જ ચિંતા મર્યા પછી મારું શું ?
એની કરશો
તો આગળ જતા વારંવાર મરવાનું જ બંદ થઈ જશે.

૬. ના લેના જન્મ અબ રે

(તર્જ - સનમ રે, સનમ રે)

ભીગી ભીગી આંખો સે મેં, તેરા ઈંતજાર કરું
હોઠોં સે નહીં દિલ સે, બસ તેરા હી નામ ધરું,
તુઝકો મેં યૂં ખોજૂં, કે તુઝમેં હી ખો જાઊં,
હૌલે-હૌલે જીવન મેરા, પ્રભુ તેરે હવાલે કરું,
જનમ રે, જનમ રે, ના લેના જનમ અબ રે^૧
શરણ રે, શરણ રે, આયા તેરી શરણ અબ રે... જનમ રે...
તેરી કૃપા જો મુઝકો મિલે તો, મિટે મેરે મરણ રે ... જનમ રે...

જો મિલા મુઝકો યહાં, સંતોષ ઉસમેં નહીં હૈ,
ખોજતા મેં રહા યહાં, પર સુખ તો ઔર કહીં હૈ,
સુખ કો પાને કી આશા મેં, બસ યાતનાએં સહી હૈ,
મેરે યે ભ્રમ સબ તોડ દિયે, કહા ધરમ તૂને મેરે લિયે,
પ્રભુ તુને હી બદલા હૈ મુઝકો, ઈસમેં ના વહમ રે,
જનમ રે, જનમ રે...૧

પાગલોં કી તરહ હી તો, મૈને જીવન યે બિતાયા હૈ,
ભવ અનંત ઘુમાએ જો, ઉન દોષોં કો બઢાયા હૈ,
સબ સુખોં કા આધાર જો, ઉસ ધર્મ કો ભુલાયા હૈ,
મેરા અબ એક સહારા હૈ તૂ, આતમ કો મેરે જગાયા હૈ તૂ,
તેરા 'હીર' હી અબ તૂ દે મુઝે, મૈને માના તુઝે સનમ રે,
જનમ રે, જનમ રે, ના લેના જનમ અબ રે,
શરણ રે, શરણ રે, આયા તેરી શરણ અબ રે

જનમ રે, જનમ રે...૨

મરણથી નહીં પણ જન્મથી જે ડરે છે તેના જ જન્મ બંધ થાય છે.

૭. મેં હૂં બસ વહી

(તર્જ - તૂ હે કે નહીં ?)

મુઝકો પ્રભુ તૂ ઈતના બતા દે, મેરે હૃદય કે ભીતર તૂ હે કે નહીં ?
તુઝકો જહાં મેં ઢૂંઢતા ફિરા મેં, મઠ ઓર મંદિરોં મેં તૂ હે કે નહીં ?
પર તૂને હી બતાયા તેરા પતા

જહાં હિંસા નહીં, જહાં ઈચ્છા નહીં,

મેં હૂં બસ વહીં, મેં હૂં બસ વહીં,

ના હી સોયા, ના હી સમઝા, પાને જૈસા ક્યા યહાં ?

ના હી ખોજા, દુઃખરહિત જો, વો ઠિકાના હે કહાં ?

ધન કે ખાતિર, ખુદ કો બેયા, દુર્ગુણોં કો હી ભરા,

તુઝકો પાને કા હી નાટક, કરતા ભવોભવ મેં ફિરા,

પર તૂને હી બતાયા તેરા પતા

જહાં માયા નહીં, જહાં મમતા નહીં,

મેં હૂં બસ વહીં, મેં હૂં બસ વહીં...૧

ઈસ જીવન મેં, જો ખુશી હે, ઉસકી તૂ હી હે વજહ,

તૂ જો મુઝ પે, ખુશ હુઆ તો, દેતા તેરી હી જગહ,

સોચ મેરી, હે અધૂરી, પર તમન્ના યે રહે,

ખોજ મેરી, અબ હો પૂરી, 'હીર' ઈતના હી કહે

પર તૂને હી બતાયા તેરા પતા

જહાં ઈર્ષ્યા નહીં, જહાં નિંદા નહીં,

મેં હૂં બસ વહીં, મેં હૂં બસ વહીં...૨

ભાગ્યથી વધારે અને સમયથી પહેલા
ક્યારેય કોઈને મળ્યું નથી અને મળશે પણ નહીં...

૮. આયા તેરી શરણ

(તર્જ - સુન રહા હૈ ના તૂ)

તેરી કૃપા મુઝ પે બહા દે...

ભગવન્... ભગવન્... ભગવન્...

મુઝકો સદ્બુદ્ધિ દે, મન કી વિશુદ્ધિ દે,
આતમ સે છલકે ઐસી ગુણોં કી સમૃદ્ધિ દે,
જગ સે વિરક્તિ દે, તેરી હી ભક્તિ દે,
તેરી હી રાહોં પે મૈં, ચલું ઐસી શક્તિ દે,
તેરી કૃપા મુઝ પે બહા દે, મેરા સોયા આતમ જગા દે,
આયા તેરી શરણ^૧ કર દે તૂ રહમ^૨
આયા તેરી શરણ^૨ કર દે તૂ અબ રહમ...

મંજિલે ભૂલા હું, ભટકા હું રાસતા,
મુઝકો અબ લે જા, જહાં તૂ હૈ શાશ્વતા,
તૂ મેરા ભગવન્ હૈ, તૂ મેરા જીવન હૈ,
તેરી કૃપા મુઝ પે બહા દે, મેરા સોયા આતમ જગા દે...
આયા તેરી શરણ...૧

દર્શન મિલા તેરા, દૂર હુએ સબ ભરમ,
સ્પર્શન ભી દેકર, કર ધન્ય મુઝ જનમ,
તૂ કાલ અનંતે મિલા, અબ તેરા 'હીર' દિલા,
તેરી કૃપા મુઝ પે બહા દે, મેરા સોયા આતમ જગા દે...
આયા તેરી શરણ...૨

જે સાચો માણસ નથી બની શકતો
તે ક્યારેય ભગવાન પણ નથી બની શકતો.

૯. જૈસે અંધે કો નજર

(તર્જ - જૈસે બંજારે કો ઘર)

જિસે પાને મેં ભવોભવ ભટકા, ઉસ શાશ્વત સુખ કા ઠિકાના,
જહાં ભવ ભ્રમણા રુક જાએ, ઉસ મોક્ષ મેં હૈ અબ જાના,
જહાં ફિર કભી દુઃખ ના આએ, સબ જન્મ-મરણ મિટ જાએ,
પરમાતમ ખુદ બન જાએ, દુર્ગુણ જો દૂર હો જાએ,
હમ્.... ઈસ બાત સે બેખબર, મેં ભટકતા થા મગર,
પ્રભુ મુઝકો તૂ મિલા હૈ, જૈસે અંધે કો નજર^૧
તેરી અમૃત સમ અસર, જો કર દેતી અમર, પ્રભુ મુઝકો...

તૂ હી ભવ કા કિનારા, આતમ કા સહારા,
તુઝસે રહા થા દૂર મેં મગર,
તેરી બાત ના માની, બસ ખુદ કી હી તાની,
અંધિયારા કિયા જીવન મેં જાનકર,
ભવ હૈ ભયાનક ભૂલ ગયા, બસ પાપોં કો કિયા,
દુર્ગુણ સે મુઝકો તૂ છુડા રહા...
હમ્.... જૈસે રોગી કો વૈદ્ય ઘર, યા રણ મેં જલ નહર,
પ્રભુ મુઝકો તૂ મિલા હૈ, જૈસે અંધે કો નજર...

૧

હર કોઈ દુઃખી હૈ, તન-મન યા ધન સે,
પર સુખ કી આશા તો સબકી હૈ અમર,
ના કિસકા યહાં પર કોઈ સુખ ટિકતા હૈ,
બસ રેત મેં હી બાંધે હૈ અપને ઘર
અબ સમઝા હૂં સભી મેં યહાં કે ખેલ મેં ખતરા બડા,
પ્રભુ તૂને દિયા હૈ જ્ઞાન પૂરા,
મેં આઊં તેરી ડગર, તેરા 'હીર' મિલે અગર, પ્રભુ મુઝકો... ૨

૧૦. ચલતા હૈ અબ મુઝે

(તર્જ - ક્યારે બનીશ હું સાચો રે સંત)

ચલના હૈ અબ મુઝે પ્રભુ તેરે પંથ,
કરના હૈ અબ મેરે જન્મોં કા અંત...

જો ભી મિલા વો લેને મેં દૌડા,
જન્મા હું ક્યોં મેં, સોચા ના થોડા,
લિખના નહીં ફિર ભૂલોં કા ગ્રંથ,
કરના હૈ અબ મેરે જન્મોં કા અંત

ચલના હૈ અબ...૧

બહુત સહા જબ સમઝ નહીં થી,
સહા નહીં જબ સમઝ સહી થી,
સહને મેં હી અબ પાના આનંદ,
કરના હૈ અબ મેરે જન્મોં કા અંત

ચલના હૈ અબ...૨

ભટકા થા અબ તક સુખ કો પાને,
દુઃખ હી મિલા મુઝે સુખ કે બહાને,
પાના હૈ અબ નિજ 'હીર' અનંત,
કરના હૈ અબ મેરે જન્મોં કા અંત

ચલના હૈ અબ...૩

જો તમે પેન્સીલ બનીને
કોઈનું સુખ લખી ના શકો તો
રબ્બર બનીને બીજાના દુઃખ તો જરૂર ભુસજો.

૧૧. પ્રભુ અબ તુઝકો જાના

(તર્જ - કભી જો બાદલ બરસે)

પ્રભુ અબ તુઝકો જાના, બના તેરા મેં દીવાના,
મિલે અબ ગમ યા ખુશિયાં, ના ભૂલું તુઝે
તુઝે મુશ્કિલ સે પાયા, તૂ બન જા મેરા સાયા,
જુદા ના હોના મુઝસે પ્રભુવરા...

પહલે કભી તુઝે મૈને દેખા નહીં,
ઔર તેરી બાત ભી તો સુની નહીં,
મિલા હૈ મુઝકો અબ તૂ યહાં,
તેરે બિના ભટકા મેં જહાં,
પાયા થા મૈને દુઃખ હી બસ વહાં,
ઓ પ્રભુવરા...

તૂ મેરા... તૂ મેરા નાથ હૈ, તૂ મેરે... તૂ મેરે સાથ હૈ
પ્રભુ અબ તુઝકો જાના...૧

તૂ જો મિલે, મેરે દુર્ગુણ ટલે,
ઔર મુઝે શાંતિ સદ્ગતિ મિલે,
ના ચાહું તૂઝે ફિર ભી તૂ મુઝે,
તેરે હી ચરણોં મેં સ્થાન દે
તેરે હી સમ 'હીર' સે મેં બનું, તુઝ સમા...

પ્રભુ અબ તુઝકો જાના...૨

જે પસંદ છે તેને મેળવવાનો નિર્ણયક પ્રયાસ કરવાને બદલે
જે મળ્યું છે તેને પસંદ કરી લો તો પ્રસન્નતા હાથમાં જ છે.

૧૨. જીતા-જીતા

(તર્જ - જીના - જીના)

પતઝડ સા થા મેરા તન-મન, તૂને ક્રિયા સાવન,
અબ ધન તો ક્યા, પૂરા જીવન, કર દૂં તુઝે અર્પણ,
સિખાયા તૂને જીના-જીના, કેસે જીના,
સિખાયા તૂને જીના મુઝે ભગવન્...

ના ઔર કહીં જાના-જાના, કહીં જાના,
ના તેરે બિના જાના કહીં ભગવન્

જો સાથ ના કભી છોડે, વો મિલા હૈ અબ સાજન,
તેરી પ્રીત સે કરું મૈં ભી, પરમાત્મ પદ અર્જન,
હૈ અબ તુઝે માના-માના, તુઝે માના,
હૈ અબ તુઝે માના મેરા પ્રીતમ,

ના ઔર કહીં જાના-જાના, કહીં જાના,
ના તેરે બિના જાના કહીં ભગવન્

અબ મૈને અનુભવ પાયા, તેરી હી બાત ખરી હૈ,
અવસર ને સમઝાયા, દુનિયા યે સ્વાર્થ ભરી હૈ,
તેરે હી પાસ મેં આને, હુઆ મેરા સર્જન
ઓ, તેરે 'હીર' સે મેરી હર ક્ષણ વન સે બને ઉપવન,
અબ ધન તો ક્યા પૂરા જીવન કર દૂં તુઝે અર્પણ,
સિખાયા તૂને જીના-જીના કેસે જીના
સિખાયા તૂને જીના મુઝે ભગવન્

ના ઔર કહીં જાના-જાના, કહીં જાના,
ના તેરે બિના જાના કહીં ભગવન્

૧૩. મેં નિત કરતા ગલતી

(તર્જ - મેં તેનુ સમઝાવા કી)

તૂ પ્રભુ ઉપકારી, તૂ પ્રભુ તૂ પ્રભુ...

મેં નિત કરતા ગલતી, ના સુની તેરી મરજી,
તૂ રખે નિત ધ્યાન મેરા, મેં ભૂલા ઉપકાર તેરા,
તૂ કર ભૂલ માફ મેરી, મેં નિત કરતા ગલતી...

તેરી કૃપા સે આજ યે મૈને, દુર્લભ જન્મ હૈ પાયા,
તૂને જો છોડા ઉસકો પાને, જીવન વ્યર્થ ગંવાયા,
મુઝે પ્રભુ... હાય... ઈતના બતા, મેં જાઊં કહાં ?

તૂ હૈ આધાર મેરા, મેં ભૂલા ઉપકાર તેરા,
તૂ કર ભૂલ માફ મેરી, મેં નિત કરતા ગલતી...૧

તૂ પ્રભુ કહાં ચલા ગયા ?^૨ મુઝે યું છોડ કે,
મુઝે ભી બુલા દે વહાં^૩ આઊં મેં દૌડ કે,

પાપી અધમ ભી, તુઝકો પાકર તેરે સમ બન જાએ,
જૈસા ભી હું, પર તેરા હું, મુઝકો ક્યો ન બચાએ,
તેરી દયા... હાય... 'હીર' મેરા, હૈ પ્રાણ મેરા,

તૂ હરે સંસાર મેરા, મેં ભૂલા ઉપકાર તેરા,
તૂ કર ભૂલ માફ મેરી, મેં નિત કરતા ગલતી...૨

દુઃખ જો પસંદ નથી તો દોષોથી દૂર રહેવું જ પડશે કેમકે
દુઃખનું મૂળ દોષોમાં જ પડેલું છે અને દોષોને ઘટાડવા
અશુભ તત્વોથી દૂર રહેવું જરૂરી છે.

14. Reply of God to PK

(તર્જ - ભગવાન હૈ કહાં રે તૂ)

તેરી હર ગલતી મૈં હરદમ માફ કરતા હું,
મેરા પદ દેને તુઝે તૈયાર કરતા હું,
ભગવાન કહ રહે હૈં યૂં, ઈન્સાન સુન લે મેરી તૂ...

તુઝકો સારે સુખ યહાં પર મૈં દિલાતા હું,
આફતો મેં ભી તુઝે હંસના સિખાતા હું,
ભગવાન કહ રહે હૈં યૂં, ઈન્સાન સુન લે મેરી તૂ...

ધન પાને મરે, યમ સે તૂ ડરે, ના પતા હૈ ક્યોં જન્મા યહાં ?
જો મિલા હૈ તુઝે, વો કમ હી લગે, લે જાએગા સાથ મેં ક્યા ?
લે જાએગા સાથ મેં ક્યા ? લે જાએગા સાથ મેં ક્યા ?
સુખ મેં ભૂલે, દુઃખ મેં હી ક્યોં મુઝે બુલાતા હૈ ?
જાનકર ક્યોં દુઃખભરે અવતાર પાતા હૈ ?
ભગવાન કહ રહે હૈ યૂં, ઈન્સાન સુન લે મેરી તૂ...

ભવ અનંત ધરે, હર બાર કરે, સુખ પાને પુનરાવર્તના,
સુખ બિંદુ મિલા, દુઃખ સિંધુ મિલા, અબ કર દે તૂ પરિવર્તના,
અબ કર દે તૂ પરિવર્તના, અબ કર દે તૂ પરિવર્તના,
ફિર ના જન્મ હો, ઐસા મૈં આરામ દેતા હું,
મેરા 'હીર' મિલે તુઝે યે ઈનામ દેતા હું,
ભગવાન કહ રહે હૈ યૂં, ઈન્સાન સુન લે મેરી તૂ.

ખાવું, પીવું, સૂઈ જવું, મળવું, વચનવિલાસ,
જેમ-જેમ આ બધું ઘટાડીએ, તેમ- તેમ આત્મ પ્રકાશ

૧૫. તેરા સંગ પ્યારા

(તર્જ - તેરે સંગ યારા)

તેરા સંગ પ્યારા, હૈ તારણહારા,
તુ જો મિલ જાએ, મેં છોડું જગ સારા

મેરા ભાગ્ય સવાયા હૈ, તેરા દર્શન પાયા હૈ,
તેરી બાત સુની તબ સે, મુઝે જીના આયા હૈ,
ઓ તેરા સંગ પ્યારા, હૈ તારણહારા,
તૂ જો મિલ જાએ, મેં છોડું જગ સારા,
તૂ પ્રાણ આધારા, હૈ સબકા સહારા,
પ્રભુ તૂને હી મુઝે હૈ સુધારા...

તેરે બિના યહાં પર ભટકા મેં,
દુઃખ કો સુખ માન કે અટકા મેં,
અબ મિલા હૈ મુઝકો સુખભરા, વો માર્ગ તૂ,
મેરે ચારો તરફ અંધકાર હૈ, મુઝ પર બસ તેરા ઉપકાર હૈ,
મેરે જીવન મેં પ્રગટા જ્ઞાન કા વો તેજ તૂ...
મેરા ભાગ્ય સવાયા હૈ... તેરા સંગ પ્યારા, હૈ તારણહારા... ૧

અબ કરુંગા ના કભી ગલતિયાં, તૂ દે દે પ્રભુ મુઝે માફિયાં,
મૈને પકડા હૈ તેરા હાથ અબ, તૂ જાન લે,
અબ રહના હૈ તેરે સાથ હી, ના હોંગે જુદા હમ ફિર કભી,
બન જાઊં મેં તેરે સમ યહી, દે 'હીર' તૂ...
મેરા ભાગ્ય સવાયા... તેરા સંગ પ્યારા, હૈ તારણહારા...
તૂ પ્રાણ આધારા, હૈ સબકા સહારા,
ના લેના અબ ફિર, મુઝે અવતારા... ૨

૧૬. ભગવાન તેરા નામ સુહાના

(તર્જ - આધા હૈ ચંદ્રમા)

ભગવાન તેરા નામ સુહાના, નામ સુહાના,
ભક્ત હૃદય મેં તેરા ધામ સુહાના, તેરા ધામ સુહાના,
ભગવાન તેરા નામ...

દેખી જબ સે મૂરતીયા તેરી, ઉડી આંખોં સે નિંદિયા મેરી,
સુની જબ સે બાતે મૈને તેરી, લગી તબ સે લગન મુઝે તેરી,
જાગું સારી-સારી રાત, કરું તુઝકો હી યાદ^૨,
ઔર સપનોં મેં ગાઊં મેં તેરા ગાના...

ભગવાન તેરા નામ...૧

કરે તુઝસે જો પ્રીત સગાઈ, લગે સુખ ભી ઉસે દુઃખદાઈ,
રહે દુઃખ ભી જો જીવન મેં સ્થાઈ, પર મન મેં તો શાંતિ સદાઈ,
કરે કર્મોં કી હાન, ઘટે તૃષ્ણા મહાન^૩,
બને તેરે હી જૈસા વો તેરા દીવાના...

ભગવાન તેરા નામ...૨

સારા સંસાર લગતા હૈ ખારા, લગે તૂ હી મુઝે સબસે પ્યારા,
લિયા જિસને ભી તેરા સહારા,
બના આખિર વો દુનિયા સે ન્યારા,
કરે તુઝસે જો પ્યાર, પાએ ફિર ના અવતાર^૨,
મિલે આતમ ગુણ-રશ્મિ કા 'હીર' ખજાના...

ભગવાન તેરા નામ...૩

ભગવાનને જેમ ફળ-ફૂલ-નૈવેદ્ય ચઢાવીએ છીએ તે વખતે
એવી ભાવના ભાવવી કે,
'હે ભગવાન ! હું પોતાને ચઢાવી શકું એવી શક્તિ તું મને આપ.'

૧૭. પ્રભુવર તેરા પરચા બડા હૈ

(તર્જ - ઝિલમિલ સિતારોં કા આંગન હોગા)

પ્રભુવર તેરા પરચા બડા હૈ, દુનિયા મેં તેરા નામ બડા હૈ,
ભક્ત હૃદય મેં આજ તુમ્હારા ધામ બડા હૈ...

પ્રભુવર તેરા...

તેરે દ્વાર પે જો ભી આએ, ખાલી હાથ વો જાએ ના,
ભક્ત તુમ્હારા દુર્ગતિયોં મેં, ભૂલ સે ભી જાએ ના,
દોષોં સે તેરા ઝગડા બડા હૈ...

દુનિયા મેં તેરા...૧

ભવસાગર કે ખારે જલ મેં, મીઠા તેરા સાથ હૈ,
ઈસ દુનિયા મેં સબસે જ્યાદા, મીઠી તેરી બાત હૈ,
માર્ગ તુમ્હારા સુંદર બડા હૈ...

દુનિયા મેં તેરા...૨

સ્વારથ કી ઈસ દુનિયા મેં બસ, તૂ હી સબસે ન્યારા હૈ,
સભી જીવ શાશ્વત સુખ પાએ, ઐસા ભાવ તુમ્હારા હૈ,
તેરા હી પદ તૂ દેને ખડા હૈ...

દુનિયા મેં તેરા...૩

તેરે પ્યાર મેં જો પાગલ હૈ, ઉસને સબ કુછ પાયા હૈ,
તેરી આતમ ગુણ-રશ્મિ કા, 'હીર' ઉસમેં આયા હૈ,
મોહરાજ તેરે ચરણ પડા હૈ...

દુનિયા મેં તેરા...૪

મનને જેટલું વધારે શુભમાં જોડશો
તેટલો વધારે લાભ તમને થયા જ કરશે.

૧૮. તેરા પ્રભુ હો સાથ સદા

(તર્જ - તેરા મેરા પ્યાર અમર)

તેરા પ્રભુ હો સાથ સદા, એસા મુઝે તૂ સ્થાન બતા,
મિલને તુઝે મેં તડપુ સદા, અબ તો બતા દે તેરા પતા...

પાપ કરકે નિત મેં હંસા, કર્મ કે કીચડ મેં ફંસા,
ચાહું પર નિકલ ના સહું, એસી હૈ અબ મેરી દશા,
જાઊં કહાં મેં તેરે સિવા ? કિસકો કહું મેં મેરી વ્યથા ?

તેરા પ્રભુ હો...૧

જાનકર મેં સોતા રહા, ધર્મક્ષણ કો ખોતા રહા,
ભોગસુખ કો પાને સદા, મેં બહુત હી રોતા રહા,
તુઝકો હી પાને મેં રોઊં સદા, એસી મુઝે દે રાગાંધતા,

તેરા પ્રભુ હો...૨

સુખ મેં તુઝે મેં ભૂલું સદા, દુઃખ મેં હી ઢૂંઢૂ મેં તેરા પતા,
પાપ સે હી દુઃખ જાનું સદા, પર પાપ કો મેં ના છોડતા,
સુખ મેં ભી તુઝકો ના ભૂલું કદા, દુઃખ મેં ભી મુઝકો દે આનંદિતા,

તેરા પ્રભુ હો...૩

સુખ સે મુઝે દે નિઃસ્પૃહતા, જગ સે મુઝે દે વૈરાગ્યતા,
મુઝમેં ભી પ્રગટે વીતરાગતા, એસી મુઝે દે સામર્થ્યતા,
'હીર' કહે પ્રભુ દર્શ દિખા, અબ ના મુઝે તૂ ઔર સતા,

તેરા પ્રભુ હો...૪

આપણે જો આપણા હૃદયમાં બધા જીવોને સ્થાન આપીશું
તો જ પ્રભુ પણ આપણને તેમના હૃદયમાં સ્થાન આપશે.

૧૯. મૈને પ્રિયતમ તુઝે મેરા માના

(તર્જ - ઈતની શક્તિ હમ્ને દેના દાતા)

મૈને પ્રિયતમ તુઝે મેરા માના, તેરે પીછે યે છોડા જમાના,
માંગુ ઈતના હી તુઝસે પ્રભુ મૈં, તેરે જૈસા હી મુઝકો બનાના
આ... હો...

પ્રીત તુઝસે જો મેરી જુડે ના, મેરે દુઃખ ભી તો મુઝસે મુડે ના,
મૈં ભટકતા રહા ઈસ જહાં મૈં, મેરી દષ્ટિ ભી તુઝ પર પડે ના,
આજ સન્મુખ હૈ તૂ મેરે ફિર ભી, મુઝકો તૂ હી લગે ના સુહાના,
માંગૂ ઈતના હી તુઝસે પ્રભુ મૈં...૧

મૈને સંસાર કા સાર જાના, સ્વાર્થ કા હૈ યે સારા ધરાના,
મારકર ખુદ કે મુંહ પર તમાયા, અપને ગાલોં કો લાલ બતાના,
મેરે આંસૂ યહાં પર સૂખે ના, કૌન સુનતા યહાં મેરા રોના ?
માંગૂ ઈતના હી તુઝસે પ્રભુ મૈં...૨

તેરી હસ્તી ભી મૈને ન માની, માના તુઝકો ના મેરા સુકાની,
નાવ મેરી યહાં ડૂબ રહી હૈ, ભવ સમંદર બના હૈ તૂફાની,
મેરી ડૂબતી યે નૈયા બયા લે, બન કે નાવિક કિનારા દિખાના,
માંગૂ ઈતના હી તુઝસે પ્રભુ મૈં...૩

તેરી પ્રીતિ જો મુઝકો મિલે તો, બાદશાહત કી ઈચ્છા મુઝે ના,
ભવભ્રમણ સે મૈં અબ થક ગયા હૂં, બંદ કર દે તૂ મેરા ભટકના,
તેરી ગુણરશ્મિ કા 'હીર' પાઊં, મેરી ઈચ્છા કો પૂરી તૂ કરના,
માંગૂ ઈતના હી તુઝસે પ્રભુ મૈં...૪

૨૦. ઓ પ્રાણ પ્યારે મેરે નાથ

(તર્જ - આ લૌટ કે આજા મેરે મીત)

ઓ પ્રાણ પ્યારે મેરે નાથ, મુઝે તેરા સાથ અબ દે તૂ,
મેરા કોઈ નહીં સંગાથ^૨ મુઝે તેરા સાથ અબ દે તૂ,
ઓ પ્રાણ પ્યારે મેરે નાથ...

સમઝા થા અપના, નિકલા પરાયા, કૈસી હૈ જગ કી યે માયા,
મૂરખ બના મૈં, મુઝસે હી જગ મેં, ખુદ કો સમઝ નહીં પાયા,
મેરે કિતને કહું અવદાત, મુઝે તેરા સાથ અબ દે તૂ...
મેરા કોઈ નહીં સંગાથ...૧

હંસ ના સકું મૈં, રો ના સકું મૈં, ઐસા જીવન મૈને પાયા,
કહ ના સકું મૈં, સહ ના સકું મૈં, કર્મો ને ઐસા નચાયા,
મેરી કૌન સુને યહાં બાત, મુઝે તેરા સાથ અબ દે તૂ...
મેરા કોઈ નહીં સંગાથ...૨

પાયા ના પરખા, તુઝકો ભી મૈને, વ્યર્થ નયન મેરે પૈને,
જાના ના માના, તેરા હી મૈને, જિસસે પડે દુઃખ સહને,
મેરે દુઃખ કા કર પ્રતિઘાત, મુઝે તેરા સાથ અબ દે તૂ...
મેરા કોઈ નહીં સંગાથ...૩

ભાવ બિના કરું ભક્તિ મૈં તેરી, પર માફ કર ભૂલ મેરી,
ચાર ગતિ કે ચક્કર સે છૂટને, આયા હું શરણ મૈં તેરી,
કહે 'હીર' યહી દિન રાત, મુઝે તેરા સાથ અબ દે તૂ...
મેરા કોઈ નહીં સંગાથ...૪

૨૧. અર્પણ કર દૂં સબ તુઝકો

(તર્જ - દુનિયા મેં કિતના ગમ હૈ)

આજ પ્રભુ તૂ મિલા મુઝકો, અર્પણ કર દૂં સબ તુઝકો,
ચાહે તારે કે મારે તૂ, સૌંપ દિયા જીવન તુઝકો...

કાલ અનંત સે ભટક રહા હૂં, જાન કે ભી ના અટક રહા હૂં,
માર્ગ સે તેરે દૂર રહા, પાપ મેં હી ચક્યૂર રહા^૨,
સદ્બુદ્ધિ દે તૂ અબ મુઝકો, અર્પણ કર દૂં સબ તુઝકો...

ચાહે તારે કે મારે તૂ...૧

મેરા વિષય બની જગ કી માયા, જાન કે તુઝકો મૈને ભુલાયા,
જાનૂં જગ તો સપના હૈ, માનું તૂ હી અપના હૈ^૨,
ફિર ભી ન સૂઝે યહ મુઝકો, અર્પણ કર દૂં સબ તુઝકો...

ચાહે તારે કે મારે તૂ...૨

ખાઈ હૈ અબ તક કર્મ કી લાતેં, સમઝા હૂં અબ મેં તેરી બાતેં,
યોગદશા કો પાના હૈ, જીવન સફલ બનાના હૈ^૨
ઐસા 'હીર' તૂ દે મુઝકો, અર્પણ કર દૂં સબ તુઝકો

ચાહે તારે કે મારે તૂ...૩

૨૨. મુઝે મુક્તિ દો

(તર્જ - ક્યોંકિ તુમ હી હો)

બિન માંગે જબ ઇતના દિયા હૈ, થોડી કૃપા પ્રભુ ઔર કરો^૨
તેરે હી જૈસા મેં બન જાગિ, બસ ઇતના વરદાન ભી દો...
મુઝે મુક્તિ દો, બસ મુક્તિ દો, કર્મો સે, મુઝે મુક્તિ દો...
જન્મ સે, ઔર મરણ સે, મેરે દુર્ગુણો સે મુક્તિ દો...

②૨ સંવેદના..... ❖❖

જન્મ ના ઐસા જો મૈને ન ધારા, દુઃખ હી વહાં હર બાર મિલા,
બન કે અનાથ મૈં ભવોભવ ભટકા, નાથ તેરા અબ સાથ મિલા,
અબ સમઝા તુઝે, દે વો સ્થાન મુઝે, જહાં પાઊં ના દુઃખ મૈં જરા...
મુઝે મુક્તિ દો...

તેરે હી માર્ગ પર જો ચલા હૈ, તેરે હી જૈસા વો ભી બના હૈ,
તુઝસે જિસને દિલ ના લગાયા, સારે દુઃખોં કો ઉસને બુલાયા,
તેરે જૈસા 'હીર' મુઝે અબ દે, તૂ હી દાની હૈ સબસે બઝા...
મુઝે મુક્તિ દો...

૨૩. શાસન ગીત

(તર્જ - જન-ગણ-મન અધિનાયક)

જગ હિતકર જિનશાસન જય હો,
ભવિજન શિવસુખ દાતા...

ત્રૈલોક્ય જીવગણ યોગક્ષેમકર,
ભીષણ ભવ ભય ત્રાતા,

વિઘ્ન નિવારક, મંગલ કારક,
નિજ ગુણ 'હીર' બઢાતા,

તવ શુભ નામ જો સ્મરતા, તવ આજ્ઞા જો ધરતા,
પરમાતમ પદ પાતા,

જગ હિતકર જિનશાસન જય હો,
ભવિ જન શિવસુખ દાતા...

જય હો... જય હો... જય હો...
જય - જય - જય - જય હો..

૨૪. જૈનત્વ જાગૃતિ ગીત

(તર્જ - એ મેરે વતન કે લોગો)

ઓ જિનશાસન કે સપૂતો, તુમકો જો ધર્મ હૈ પ્યારા,
વો જૈનધર્મ કહલાએ, જગ મેં સબકા જો સહારા,
ઈસ ધર્મ કી જ્યોત ટિકાને, લાખોં ને હૈ પ્રાણ ગંવાએ
કુદ્ર કામ કરો તુમ ઐસા^૨, ઈતિહાસ હી જો બન જાએ^૨

ઓ વીરપ્રભુ કે પુત્રોં, ક્યોં ભૂલ ગએ મદર્ની ?
જો જૈનધર્મ હૈ હમારા^૨, ઉસકી ગરિમા હૈ બઢાની,
સંકટ હૈ જિનશાસન પર, દે દો ખુદ કી કુરબાની,

જો જૈનધર્મ...૧

અબ ઘાયલ હુઆ હૈ શાસન, ખતરેં મેં પડા હૈ ભાવિ,
જો સોતે રહે તો હમ પર^૨, હો જાએંગે દુર્જન હાવી,
પથબ્રષ્ટ હૈ અપના યુવાધન, કોઈ તો બનો રે સુકાની,

જો જૈનધર્મ...૨

જો વિશ્વ કા હૈ હિતચિંતક, જીવમાત્ર કા જો હૈ રક્ષક,
ભગવાન કા પદ જો દિલાએ^૨, દુઃખમાત્ર કા જો હૈ ભક્ષક,
પાયા હમને વો શાસન, છોડો અબ તો નાદાની,

જો જૈનધર્મ...૩

શ્વેતાંબર હો યા દિગંબર^૨, સ્થાનક યા તેરાપંથી^૨,
જો પાપોં સે ડરતા હો^૨, વો જૈન જો મોક્ષ કા પંથી
જો એક હુએ ના હમ તો, મિટ જાએગી અપની નિશાની,

જો જૈનધર્મ...૪

પ્રતિમા પર ઔર તીર્થો પર, જનસંખ્યા ઔર શ્રમણો પર,
 આક્રમણ હૈ ભીષણ આયા, શ્રદ્ધા ઔર સંસ્કારો પર
 જો જિનશાસન મિટ જાએ^૨, તો જગ કો કૌન ઉગારે ?
 જાગો રે જૈનો જાગો^૨, અબ સારા જગ યે પુકારે^૨,
 તુમ ‘હીર’ દિખા દો અપના, છોડો સબ આનાકાની,
 જો જૈનધર્મ...૫

જય હો... જય હો... જય હો ... જિનશાસન...(૨)
 જય હો, જય હો, જય હો, જય હો (૪)

૨૫. જય હો જિનશાસન

(તર્જ - હમ હિન્દુસ્તાની)

આનંદ અવસર આયા, સબકે મન કો ભાયા,
 કાલ અનંત કે બાદ યે હમને, જિનશાસન હૈ પાયા,
 જય હો જિનશાસન^૪

શાશ્વત સુખ કો પાને કા જો માર્ગ જતાએ
 ભવભ્રમણા અટકાને કી જો બાત બતાએ
 ક્યોં તૂ લાખ ચૌરાસી કે દુઃખ કો સહતા હૈ ?
 સુખ તો તેરે અંદર હૈ યે જો કહતા હૈ
 જિસને યે શાસન ના પાયા, ઉસને બહુત ગંવાયા... જય હો...૧

ભોગ કે પીછે ભટકા તો ક્યા ખાક જિયા તૂ,
 દુર્લભ માનવ જન્મ કો ફિર સે રાખ કિયા તૂ,
 પુનરાવર્તન છોડ કે પરિવર્તન કરના હૈ
 ફિર ના જન્મ હો સકે વૈસે અબ મરના હૈ
 ‘હીર’ કહે પ્રભુ વીર કા શાસન પાને જગ લલયાયા..જય હો...૨

૨૬. જિનશાસન વંદના ગીત

(તર્જ - જય જય ગરવી ગુજરાત)

હે... તીર્થંકર-ગણધર આદિ કો^૨, દેતા જો અવતાર
સબસે મહાન... જગ કી શાન... જિનશાસન મેરા પ્રાણ...
જિનશાસન સબસે મહાન... જિનશાસન જગ કી શાન,
બને શાસન મેરા પ્રાણ, માંગુ ઐસા વરદાન...

વંદન-વંદન-વંદન-વંદન, જિનશાસન કો વંદન,
વંદન-વંદન-વંદન-વંદન, જિનશાસન કો વંદન,

જહાં સત્ય-અહિંસા-બ્રહ્મચર્ય કી મહિમા અપરંપાર
જહાં ત્યાગ-તપસ્યા-દીક્ષા ધર્મ કી હોતી હૈ બૌદ્ધાર
કરો જીવ માત્ર સન્માન, ઐસા જિસકા આહ્વાન^૨

જિનશાસન સબસે મહાન...૧

કરે ચૌસઠ ઈંદ્ર ભી મન સે નિરંતર જિસકા નિશદિન ધ્યાન,
ધરે ચક્રવર્તી ઔર વાસુદેવ ભી સિર પર જિસકી આણ,
જો બઢાએ ઈસકી શાન, વો બનતા હૈ ભગવાન^૨,

જિનશાસન સબસે મહાન...૨

જહાં જીવન કે અતિ ગૂઢ રહસ્યોં કા મિલતા હૈ જ્ઞાન,
જો સુખ-શાંતિ ઔર સદ્ગતિ કા ભી એકમાત્ર હૈ સ્થાન,
જહાં વિશ્વ કી સારી સમસ્યાઓં કો સુલઝાના આસાન,
કરે સર્વ દુઃખ અવસાન, જહાં અમર બને ઈન્સાન,

જિનશાસન સબસે મહાન...૩

ભલે આએ મિટાને જિનશાસન કો આંધી યા તુફાન,
નહીં મિટને દેંગે હમ કભી ઈસ જિનશાસન કી શાન,
કર દેંગે રક્ત કી બુંદ-બુંદ કો શાસન પર કુરબાન,
કરે 'હીર' યહી અરમાન, સભી જીવ બને ભગવાન,

જિનશાસન સબસે મહાન...૪

૨૭. પ્રભુ તેરા યે કૈસા રહમ

(તર્જ - યે તો સચ હૈ કિ ભગવાન હૈ)

પ્રભુ તેરા યે કૈસા રહમ ? મૈં ભટકતા થા જનમો જનમ,
અતિ ભારી હૈં મેરે કરમ, દિયા ફિર ભી યે માનવ જનમ...

આર્ય દેશ-સુકુલ, નિરોગી યે શરીર, પંચેન્દ્રિય પૂર્ણતા, દીર્ઘાયુ ભી,
તીવ્રબુદ્ધિ ભી દી, શુભ સંયોગ ભી, ધર્મ કી બાત ભી, મૈને સુની સભી,
પર શ્રદ્ધા હૈ મેરી નરમ, નહીં કરતા મૈં મન સે ધરમ,
અતિ ભારી હૈં મેરે કરમ...૧

શુદ્ધ દેવ-ગુરુ-ધર્મ મુઝકો દિયા, શુભ સંસ્કાર સે, મુઝે વાસિત કિયા,
અતિ દુર્લભ હૈ જો, ઈસ સંસાર મેં, ઐસે કલ્યાણ મિત્રોં કા યોગ દિયા,
પર મોહ કા હૈ આવરણ, પડે ઉલટે હી મેરે ચરણ,
અતિ ભારી હૈં મેરે કરમ...૨

ધર્મ કી આડ મેં, ઠગા મૈને જગત, નિજ સ્વાર્થ કે હેતુ, બઢાએ ભગત,
નિજ દોષ કભી, નહીં સાફ કિયે, ધર્મ કે નામ પર, બડે પાપ કિયે,
આઈ મુઝકો ન તેરી શરમ, ધર્મ કો માનતા મૈં ભરમ,
અતિ ભારી હૈ મેરે કરમ...૩

પુબ ભટકા હૂં મૈં, ઈસ સંસાર મેં, અબ યાહું નહીં, ફિર અવતાર મૈં,
નહીં કરતા ભલે, તુઝસે પ્યાર મૈં, પર લે લે મુઝે, તેરે પરિવાર મેં,
'હીર' કી હૈ યે વિનતિ ચરમ, તેરી ગુણરશ્મિ દેના પરમ,
અતિ ભારી હૈ મેરે કરમ...૪

પાપના કાર્યોમાં જેને ના આવે શરમ,
તે ક્યાંથી કરી શકશે આ સંસારમાં ધરમ.

૨૮. તૂ હી તૂ હી અબ દિલ યે પુકારે

(તર્જ - કહીં દૂર જબ દિન ઢલ જાએ...)

તૂ હી તૂ હી, અબ દિલ, યે પુકારે,
મિલના હૈ તુઝસે, પ્રભુ તુ કહાં રે, મુઝકો બતા દે,
તેરી હી છાયા, કી માયા મેં,
રહના હૈ મુઝકો, અબ તો સદા રે, અબ તો સદા રે...

ગાઉ કૈસે, શબ્દ મેરે, નિકલ ન પાએ,
હર્ષ સે યે આંખે તુઝે, આંસુ ચઢાએ,
મિલા હૈ મુઝકો, કાલ અનંતે,
અબ નહીં હોના તૂ, મુઝસે જુદા રે, મુઝસે જુદા રે...

તૂ હી તૂ હી અબ...૧

નામ રટું, તેરા પર, તૂ હી ક્યોં ન ભાએ ?
પહેલી યે મન મેરા, સુલઝા ન પાએ,
મિલે જો સુખ વો, તેરી બદૌલત,
ફિર ભી મેં તુઝસે, દૂર રહા રે, દૂર રહા રે...

તૂ હી તૂ હી અબ...૨

તૂ જો મિલે, તો યે ભવ, સફલ હો જાએ,
ભવોભવ કા યે મેરા, ફેરા મિટ જાએ,
તેરે હી જૈસા, મેં બન જાગિં,
'હીર' તૂ ઐસા, મુઝમેં જગા દે, મુઝમેં જગા દે.

તૂ હી તૂ હી અબ...૩

અતિ કિંમતી એવા સમયને બરબાદ કરનાર
પોતે પણ ટૂંક જ સમયમાં બરબાદ થઈ જાય છે.

૨૯. આજ પ્રભુ મોરે ઘટ આઓ

(તર્જ - ચૌક પૂરાઓ-માટી રંગાઓ)

મુઝકો બચાઓ, ભવ સે તિરાઓ, આજ પ્રભુ મોરે ઘટ આઓ^૧,
મુઝકો જગાઓ, માર્ગ દિખાઓ, મુક્તિ કા મુઝમેં રસ પ્રગટાઓ^૨,

હા રે.... કાલ અનંતે તૂ મિલા,
હા રે... તુઝસે હી સુખ હૈ મિલા,
તુઝસે હી પાઈ હૈ મૈને ભલાઈ,
હા રે..... તેરે બિના ભટકા જહાં,
હા રે... દુઃખ હી પાયા હૈ વહાં,
અબ ના ચાહૂં મૈં તુઝસે જુદાઈ...
સુખ મેં ના અટકું, ઔર ના ભટકું,

આજ પ્રભુ મોરે ઘટ આઓ...૧

હા રે... મેરા આતમ રામ હૈ તૂ,
હા રે... મૈં હૂં રાધા, શ્યામ હૈ તૂ,
તુઝસે હી કી હૈ અબ મૈને સગાઈ,
હા રે..... તુઝમેં હી ખોયા રહું,
ઔર કિસે અપના મૈં કહું,
તૂને હી મુઝકો અબ મુઝસે મિલાઈ,
દોષ ઘટાઓ, 'હીર' બઢાઓ,

આજ પ્રભુ મોરે ઘટ આઓ...૨

ભગવાન ઉઠ્ઠે નહીં મિલતે જો ભગવાન કો ખોજતે હૈ,
ભગવાન તો ઉઠ્ઠે મિલતે હૈ જો ભગવાન મેં ખો જાતે હૈ.

30. मुळको सुभ ँस जहां में

(तर्ज - आसरा ँस जहां का)

मुळको सुभ ँस जहां में मिले ना मिले,
तेरे यरणों की सेवा मुजे याडिये,
मुळको मुक्ति में डेरा मिले ना मिले,
तेरे ढिल में बसेरा मुजे याडिये...

पाया पुण्योदये मैंने मानव जनम,
झिर ली तुळको बनाया ना मेरा सनम,
मेरी पुण्य की राशि बढे ना बढे,
तुळसे प्रीति बढे ये मुजे याडिये...१

मिला सुभ जो जवन में तो लीन बना,
और दुःख में अतिशय मैं दीन बना,
मेरे दुःख के ये पर्वत घटे ना घटे,
मेरे दोष घटे ये मुजे याडिये...२

पाप में रस धरूं, तुळपे शंका करूं,
तेरी आज्ञा का मन से ना पालन करूं,
मेरा सद्भाग्य ली जो बढे ना बढे,
तुळपे श्रद्धा बढे ये मुजे याडिये...३

अेक विनती करूं तुळसे डर बार मैं,
मेरे परमेश्वरा तेरे दरबार में,
मेरी सत्ता जगत में बढे ना बढे,
मेरा 'डीर' बढे ये मुजे याडिये...४

૩૧. પ્રભુ અબ તુઝસે દિલ લગાતા હૈ

(તર્જ - ધીરે-ધીરે પ્યાર કો બઢાના હૈ...)

પ્રભુ અબ તુઝસે દિલ લગાના હૈ, પ્યાર તેરા પાના હૈ,
ધીરે - ધીરે પાસ તેરે આના હૈ, તુઝમેં સમા જાના હૈ^૧

તૂ ભી થા મેરે જૈસા, આચરણ કિયા ઐસા,
જિસસે તૂને પાયા હૈ, સુખ ભરપૂર,
મુઝકો ભી કહા તૂને, બાત ના સુની મૈને,
પાયા દુઃખ અનંતા મૈં, રહકે તુઝસે દૂર,
અબ તો સુખ અનંત પાના હૈ, તુઝમેં સમા જાના હૈ,

પ્રભુ અબ તુઝસે...૧

ભવ અનંત ભટકા હૂં, ભોગ સુખ મેં અટકા હૂં,
જાનકર ભી ખોલે હૈં, દુર્ગતિ કે દ્વાર,
ખુદ કો હી મૈં ભૂલા હૂં, બસ અહં મેં ફૂલા હૂં,
જીત કે સમય મેં ભી, પાઈ મૈને હાર,
બસ અબ ખુદ કો હી જિતાના હૈ, તુઝમેં સમા જાના હૈ,

પ્રભુ અબ તુઝસે...૨

દૌડ મેં જીવન ખોયા, બાદ મેં બહુત રોયા,
પર યે પુનરાવર્તના, કી મૈને હર જનમ,
અબ તેરા વચન પાયા, મુઝકો હોશ હૈ આયા,
ઐસા 'હીર' મુઝકો દે, ફિર ના હો જનમ,
પ્રભુ તેરા સ્થાન મુઝકો પાના હૈ, તુઝમેં સમા જાના હૈ,

પ્રભુ અબ તુઝસે...૩

જે પ્રભુને દિલ આપે છે, પ્રભુ તેને દિલ દઈને આપે છે.

૩૨. ઓ મેરે ભગવાન

(તર્જ - એ દિલે નાદાન)

ઓ મેરે ભગવાન... ઓ મેરે ભગવાન...

અબ તો પાર લગા... બસ યહી અરમાન

ઓ મેરે ભગવાન...

સુખ કી આશા મેં... તૂ ન યાદ રહા...

દુઃખ બહુત હી સહા

કી હૈ મૈને ખતા... મુઝકો સબ હૈ પતા...

તૂ ના ઔર સતા...

સુખ સે ડરતા રહું... દુઃખ કો હંસતે સહું...

ઔર ક્યા મેં કહ્યું... ઈતના કર અહસાન...

ઓ મેરે ભગવાન...૧

મોહ છૂટે ના... પાપ ખૂટે ના...

ભોગોં સે મેરા... મન યે ઉઠે ના...

તેરે બિન ઓ પ્રભુ... કૌન મેરા યહાં ?

જન્મ હોગા કહાં ?

કરુણા સાગર તૂ, કરુણા કામી હું,

મેરા 'હીર' બઢે, ઈતના દે વરદાન...

ઓ મેરે ભગવાન...૨

‘રસ્તો ખોટો છે’ ખબર પડતાં જ રસ્તો બદલનાર
આપણે ‘સંસારમાં સાચુ સુખ નથી’
સંસારનું એક પણ સુખ કાયમી નથી, આ ખબર પડ્યા
પછી પણ સંસારને છોડવા તૈયાર કેમ નહીં ?

33. मेरे भगवान ओलवेज उपकारी

(तर्ज - व्हाय दिस कोलावेरी^३ डी)

संकेत - स्पीय : (S)

(S) यलो भगवान को प्रेयर करते हैं, छार्टली प्रेयर-सिंगिंग के साथ,
(S) आज करना है दिल से प्रभु को याद, संत हीररत्न विजय Says
मेरे भगवान ओलवेज उपकारी (S) कायम सुभ देते है यार...
मेरे भगवान ओलवेज उपकारी (S) याद करते ही दुःख दूर कर देते हैं...
मेरे भगवान ओलवेज उपकारी (S) सबके कल्याण की चिंता करते हैं...
मेरे भगवान ओलवेज उपकारी (S) भूल छो तो भी माफ़ कर देते हैं...

दुनिया में रोज टेंशन-टेंशन, दुःख का है ये स्टेशन,
पुण्य का तू करना क्रियेशन, औसा देते सजेशन,
भातें जिसकी हैं सबसे प्यारी,

मेरे भगवान ओलवेज उपकारी... १

आत्मा मेरा ब्लेक-ब्लेक, करते उसको व्हाईट,
धर्म का देकर मुझको ट्रेक, करते इंचुयर ब्राईट,
मार्ग है जिसका ओलवेज छितकारी,

मेरे भगवान ओलवेज उपकारी... २

(S) अरे ! टार्म क्यो वेस्ट करते छो ?

(S) अरे ! औसा यांस फिर कब मिलेगा ?

(S) अरे ! थोडा तो समजो यार...

कर लो-कर लो, कर लो-कर लो, थोडा धरम कर लो

(S) मांगने में तो बहुत Expert हूं, भगवान ये दे दो, वो दे दो,

(S) करना कुछ भी नहीं...

- (S) તુમ્હારી ભી યહી હાલત હોગી ના ? ગતિ ૧-૨-૩-૪
 (S) ચલ ભાઈ સંસાર મેં બહુત ભટકા, અબ અજન્મા બન,
 (S) દૂસરોં કો દુઃખ ન દે, નહીં તો ફિર ભટકના પડેગા...

મિલા હૈ માનવ, જન્મ દુર્લભ, ટાઈમ ના કર તૂ Waste,
 સાધના કો, દિલ સે કર લે, પાપોં કો દે Rest,
 ફિર મુક્તિ-મુક્તિ, ઓર શાંતિ-શાંતિ, Never રિટર્ન આના,
 અનંત સુખ, અનંત જ્ઞાન, ભગવાન બન જાના,

પતા હૈ સબ કુછ, તો ભી કરું ના, આલસ છૂટે ના,
 હોગા ક્યા મેરા ? મુઝે પતા ના, પ્રભુ તૂ મુઝકો બચા,
 ક્યોંકિ મેં હૂં પકકા સંસારી

(S) ક્યોં ભાઈ સચ હૈ ના...?

મેરે ભગવાન ઓલવેજ ઉપકારી...

(S) ફિર ભી કોઈ સુધરતા નહીં હૈ યાર...

મેરે ભગવાન ઓલવેજ ઉપકારી...૩

કર લો-કર લો, કર લો કર લો, થોડા ધરમ કર લો

૩૪. જબ સબને હી મુઝે હુકરાયા

(તર્જ - દિલ હુમ હુમ કરે)

જબ સબને હી મુઝે હુકરાયા, તબ તુને હી મુઝે અપનાયા,
 મેં નિર્ગુણ ફિર ભી તૂને, મુઝ પર કરુણા કો બહાયા,
 જબ સબને હી મુઝે...

સબ તુમસે હૈ પાયા, પર તેરે દર મેં ન આયા,
 પર તૂ હૈ દયાલુ, અબ તક ન મુઝે વિસરાયા,

જબ સબને હી મુઝે...૧

ઈસ જગ મેં જો ભી શુભ હૈ ... વો તેરી કૃપા સે હૈ
સબ જીવોં કો જો સુખ હૈ .. વો તેરી દયા સે હૈ
તેરે પાસ જો આએ, વો તેરા હી બન જાએ
તુઝે યાદ કરે જો, વો તુમ સમ 'હીર' કો પાએ

જબ સબને હી મુઝે...૨

૩૫. મુઝકો પ્રભુ બસ તેરી યાદ આદ

(તર્જ - ઝીણાં-ઝીણા ઉડા ગુલાલ)

જબ-જબ મેરા હુઆ બેહાલ, મુઝકો પ્રભુ બસ તેરી યાદ આઈ.
જહાં વિશ્વાસ થા, જો ભી મેરા ખાસ થા,
ઉનસે હી મૈને માર ખાઈ, ખાઈ, ખાઈ,
જબ-જબ દુઃખ બઢા, જબ સંકટ પડા,
જબ કાયા ને કી રોગ સે સગાઈ.
હો... જબ જીવન મેં ઉઠા ભૂચાલ,
મુઝકો પ્રભુ બસ તેરી યાદ આઈ

જબ-જબ મેરા હુઆ બેહાલ...

મુઝકો પ્રભુ બસ તેરી યાદ આઈ...

મેરા ના કોઈ યહાં પર, મેં ભી ના અમર યહાં,
લાખ ચોરાસી કે અંદર, દુઃખ હી મિલા હૈ યહાં,
પ્રભુ રે..... પ્રભુ રે ... તેરે બિન મેં તો ભટકતા રહા,
પ્રભુ રે... પ્રભુ રે... તેરી હી બાત જબ મૈને અપનાઈ,
હો... 'હીર' કહે તબ હુઆ કમાલ,
બજી શાશ્વત સુખ કી શહનાઈ

જબ-જબ મેરા હુઆ બેહાલ...

મુઝકો પ્રભુ બસ તેરી યાદ આઈ...

૩૬. અરિહંત પરમાત્મા કી આરતી

(તર્જ - જય ગણેશ, જય ગણેશ)

જય, જય, જય, જય, અરિહંત દેવા,
માતા જાકી કરુણા ઔર પિતા ધર્મદેવા,
અષ્ટલક્ષ્મી, સરસ્વતી કરે તેરી સેવા,
કરું તેરી આરતી મેં માંગું મોક્ષ મેવા...

સર્વ જીવ સુખી બને એસે ભાવધારી,
નિત્ય શાંતિ પાએ જો હૈ તેરે આજ્ઞાકારી,
રાગ નહીં, દ્વેષ નહીં, નહીં કોઈ ખેવા,
ચક્રવર્તી, વાસુદેવ ઈંદ્ર કરે સેવા...

જય, જય...૧

જરાસંઘ જરાવિઘ્ના દૂર નિવારી,
સુલસા કો પુત્ર મિલે તેરી હી બલિહારી,
નમિ-વિનમિ રાજ્ય-વિઘ્ના, ફલી તેરી સેવા,
નાગ કો બનાયા તૂને ધરણેન્દ્ર દેવા...

જય, જય...૨

સપ્તભય, અષ્ટકર્મ દૂર નિવારે,
સર્વ આધિ, વ્યાધિ, ઉપાધિ સે તારે,
નવગ્રહ, નવનિધિ માંગે તેરી સેવા,
અચિંત્ય ચિંતામણી તૂ દેવાધિદેવા...

જય, જય...૩

રજત, સ્વર્ણ, રત્ન કે ત્રિન ગઢ પે બિરાજે,
સર્વ શોક નાશક અશોક સિર પે છાજે,
કોટી દેવ સાથ તેરી કરે નિત્ય સેવા,
ભક્તો કે વાંછિતો કો પૂરતે સદૈવા...

જય, જય...૪

નામ ગ્રહે તેરા વો ભવ સે તિર જાએ,
જન્મ-જરા-મૃત્યુ યહાં ફિર સે ન પાએ,
આત્મ ગુણ રશ્મિ કા 'હીર' પ્રગટેવા,
અરિહંત પદ મિલે કરતે જો સુસેવા...

જય, જય...૫

ૐ સંવેદના..... ❖❖

૩૭. હે પરમેશ્વર... હે જગનાથ...

(તર્જ - હે દીનબંધુ, હે દીનાનાથ)

હે પરમેશ્વર... હે જગનાથ... તેરે બિના હમ સબ હૈ અનાથ^૨
કર તૂ કરુણા... હમ પર કરુણા^૨...

સબસે સુંદર... તેરા સંગાથ... તેરે બિના હમ સબ હૈ અનાથ^૨
કર તૂ કરુણા... હમ પર કરુણા^૨...

મૈંને જગ કો હી સમજાયા, પર ખુદ કો સમજ ના પાયા,
પર જબસે તુઝકો પાયા, તબ જગ ભી સમજ મેં આયા^૨
તૂ જો મિલા તો બના મેં સનાથ, તેરે બિના હમ સબ હૈ અનાથ...
હે પરમેશ્વર... હે જગનાથ... તેરે બિના હમ સબ હૈ અનાથ
સિર પર, તેરા હાથ, રખના મેરે નાથ...૧

મેરે જીવન મેં અંધેરા, તૂ કર દે ઉસમેં સવેરા,
ના ચાહૂં મેં ભવ મેં ફેરા, તૂ સ્થાન મુઝે દે તેરા^૨...
'હીર' કહે પકડો મેરા હાથ, તેરે બિના હમ સબ હૈ અનાથ^૨
સિર પર, તેરા હાથ, રખના મેરે નાથ
હે પરમેશ્વર... હે જગનાથ... તેરે બિના હમ સબ હૈ અનાથ^૨
કર તૂ કરુણા, હમ પર કરુણા...૨

૩૮. પાર્શ્વ શંખેશ્વર મેરો

(તર્જ - પાર્શ્વ ચિંતામણી મેરો...)

પાર્શ્વ શંખેશ્વર મેરો, મેરો પ્રભુ... પાર્શ્વ શંખેશ્વર મેરો...

કરુણાનંદન, ભવદુઃખભંજન, સમતા રસનો સેરો
 સેરો પ્રભુ... પાર્શ્વ શંખેશ્વર મેરો...૧
 કાલ અનંત કે બાદ મેં પાચો, દુર્લભ દર્શન તેરો
 તેરો પ્રભુ... પાર્શ્વ શંખેશ્વર મેરો...૨
 ભવસાગર અબ સૂક ગયો હૈ, અદ્ભુત પરચો તેરો
 તેરો પ્રભુ... પાર્શ્વ શંખેશ્વર મેરો...૩
 આતમ તત્ત્વ કા ભેદ બતાવે, તોડે કર્મ કો ઘેરો
 ઘેરો પ્રભુ... પાર્શ્વ શંખેશ્વર મેરો...૪
 ચિંતામણી સમ ચિંતા ચૂરે, પારસનાથ હમેરો
 મેરો પ્રભુ... પાર્શ્વ શંખેશ્વર મેરો...૫
 'હીર' કહે પ્રભુ પાર્શ્વ સે ટાલો, જનમ મરણ કો ફેરો
 ફેરો પ્રભુ... પાર્શ્વ શંખેશ્વર મેરો...૬

૩૯. મહાવીર કી બાતોં કો

(તર્જ - ભગવા લહેરાએંગે)

મહાવીર કી બાતોં કો, જગ મેં ફેલાએંગે
 અહિંસા કો સબ કે, દિલ મેં પ્રગટાએંગે...૧
 જીઓ ઓર જીને દો, યે વીર કી વાણી હૈ
 જૈન ધર્મ કો અબ તો હમ, વિશ્વ ધર્મ બનાએંગે...૨
 ના ભેદભાવ કો હમ, કહી પર ભી જગાએંગે
 હમ માનવતા કો હી, પહલે અપનાએંગે...૩
 અશાંત હૈ જગ સારા, હમ શાંત બનાએંગે
 દુનિયા કો મહાવીર કા, હમ 'હીર' બતાએંગે...૪

૪૦. જબ અપના યહાં નજર

(તર્જ - તેરી ઉમ્મીદ તેરા ઈતજાર કરતે હૈ)

જબ અપના યહાં નજર ન કોઈ આતા હૈ,
તબ હરદમ મુઝે પ્રભૂ તૂ યાદ આતા હૈ,
મેરી ઈચ્છા વિરુદ્ધ જબ યહાં પે હોતા હૈ,
તબ હરદમ મુઝે પ્રભુ તૂ યાદ આતા હૈ...

સુખ મેં જરા ભી તેરા નામ ન લૂં,
તૂને હી દિયા હૈ સબ યે બાત ભૂલું,
જબ દુઃખ કા પહાડ મુઝ પે ટૂટ જાતા હૈ... તબ હરદમ...૧

જબ મેરા શરીર મસ્ત બને,
તબ બાંધૂ મેં રોજ પાપ ઘને,
જબ કાયા મેં મેરી રોગ ફૂટ જાતા હૈ... તબ હરદમ...૨

જબ હોતા હૈ મેરા નામ બડા,
તબ માનૂં મેં ખુદ કો તુઝસે બડા,
જબ અપમાન જહર મુઝકો પીના પડતા હૈ... તબ હરદમ...૩

અબ સંસાર ભી અસાર લગે,
બસ તુઝમેં હી એક સાર લગે,
જબ તુમ જૈસા 'હીર' મુઝમેં નહીં આતા હૈ... તબ હરદમ...૪

તમારું વર્તમાન જો સુખમય હોય તો સમજજો કે
તમારું ભૂતકાળ પવિત્ર હતું.
તમારું વર્તમાન જો પવિત્ર હશે તો સમજજો કે
તમારું ભવિષ્ય પણ સુખમય જ રહેશે... અન્યથા...?

૪૧. નિત્યં ઇમો નવકાર મંત્ર

(તર્જ - હર હર શંભુ)

નિત્યં નિત્યં ઇમો... ઇમો... નવકાર મંત્રં
 દેવેન્દ્ર પૂજ્યં, ત્રિલોકનાથં, પુણ્યભંડારં, અતિશયધારં,
 અચિંત્ય ચિંતામણી સમાનં, સદૈવ શરણં, અર્હં નમામિ
 નિત્યં નિત્યં ઇમો ઇમો અરિહંતાણં...૧

જન્મ રહિતં, કર્મ વિમુક્તં, વિગત વિકારં, સંસાર પારં,
 વિનષ્ટ દ્વંદ્વં, સદા સુખસ્થં, શિવ પૂરસ્થં, સિદ્ધં નમામિ
 નિત્યં નિત્યં ઇમો ઇમો સવ્વ સિદ્ધાણં...૨

સુવર્ણ વર્ણં, જન મનોહરણં, મર્યાદારક્ષં, યુગ પ્રધાનં,
 દિવ્ય પ્રભાવં, મહા ગીતાર્થં, સૂરિ પદસ્થં, નમો આચાર્યં
 નિત્યં નિત્યં ઇમો ઇમો આચરિયાણં...૩

ગુણ પંચવિશં, હરિત વર્ણં, શાસન ઉદ્યાનં સમૃદ્ધિકારં,
 આગમધારં, દુરિતાપહારં, શ્રી ઉપાધ્યાયં નિત્યં નમામિ
 નિત્યં નિત્યં ઇમો ઇમો ઉવજ્જાયાણં...૪

પંચ મહાવ્રત પાલન સમર્થં, ક્ષમાવતારં, માયા રહિતં,
 અત્યંત ધીરં, પ્રવચન 'હીરં', શ્રી ક્ષમાશ્રમણં નિત્યં નમામિ
 નિત્યં નિત્યં ઇમો લોએ સવ્વસાહુણં...૫

એસો પંચ ઇમુક્કારો, સવ્વ પાવપ્પણાસણો,
 મંગલાણં ચ સવ્વેસિં, પઢમં હવઈ મંગલં

જેના હૈયે શ્રી નવકાર, તેને શું કરશે સંસાર,
 જેના હૈયે છે સંસાર, દુઃખી થાય તે અપરંપાર.

૪૨. બસ ઐસી હો મેરી આરજુ

(તર્જ - તેરી મિટ્ટી)

સાખી

ચોરાસી લાખ અવતારો મેં, મર-મર કે ખુદ કો જલાયા હૈ,
તબ જાકે કહી હમને સર પે, તુજે નાથ મુશ્કિલ સે પાયા હૈ...

ઓ મેરે પ્રભુ તુજે પાને યહાં, મૈને જગ મેં અનંત જન્મ ધરે,
મહકુઝ હુઆ મેરા આતમ અબ, બસ જબ સે તેરે દર્શ વરે,
ઓ મેરે વિભુ મેરા જીવન તુ, મેરી નસ-નસ મેં તેરી આણ બહે,
મેરે ચારો તરફ બસ તૂ હી દિખે, બસ તૂ હી મેરા લક્ષ્ય બને...
તેરી બાતોં કો અપનાવા, તેરે શાસન પે મર જાવા,
બસ ઐસી હો મેરી આરજુ,
તેરે રંગો મેં રંગ જાવા, તેરી ધારા મેં બહ જાવા,
બસ ઐસી હો મેરી આરજુ,
વો... વો... વો... વો... વો... વો...

જિતને ભી યહાં પર જન્મ ધરે, વહાં બિંદુ ભી સુખ પા ન સકા,
દોષોં સે ભરા આતમ યે મેરા, જો ક્ષણભર શાંતિ પા ન સકા,
જો ધર્મ તેરા હૈ સુખ ભરા, ઉસકો મેં યહાં ના સમઝ સકા,
જબ પ્રેમ હુઆ તુઝ પર ઓ વિભુ, તબ મેરા જન્મ યે સફલ ભયા,
તેરી ઈચ્છામય બન જાવા, મેરી ઈચ્છા કો બિસરાવા,
બસ ઐસી હો મેરી આરજુ
તેરે ખ્વાબોં મેં ખો જાવા, તેરી યાદોં મેં રો જાવા,
બસ ઐસી હો મેરી આરજુ...૧

પ્રભુવરા...

मैं ढटक रहा था दुनिया में, जब तक ना तेरा संग हुआ,
 जब ज्ञान हुआ तेरी दुनिया का, तब मेरे मोह का ढंग हुआ,
 अब मेरी यहाँ ना झिंकर मुझे, अस निज दोषों से डरता हूँ,
 तेरा धर्म रुपी निधान मिला, अस उसका 'हीर' समरता हूँ
 मेरे सपनों में तू आवा, ना रातो में सो पावा,
 अस ऐसी हो मेरी आरजू
 अस पल-पल तू यादावा, तेरे बिना रह ना पावा,
 अस ऐसी हो मेरी आरजू...२

४३. मेरी आरजू...

(तर्ज - नवी धुन)

तेरे रंगो में रंग जावा, तेरी धारा में बह जावा,
 मेरे सपनों में तू आवा, ना रातों में सो पावा,
 अस ऐसी है मेरी आरजू

मेरी पल पल शुभ में जावा, तेरे बिना रह ना पावा,
 तुझे पाने में ओ जावा, तेरी यादों में रो जावा,
 तेरी भाते मन में लावा, मिले सेवा मन डरभावा,
 तेरी करुणा में लीग जावा, तेरी किरपा मुझ पर आवा,
 अस ऐसी है मेरी आरजू...१

घटे दोषों का गरभावा, निज गुणों को मलकावा,
 बने सुंदर मेरा स्वभावा, ऊँच जैसे जग बिरदावा,
 मन पापों से धबरावा, ना गलती झिंर दोडरावा,
 तेरा दर्शन सबमें पावा, तेरा स्पर्शन नित अनुभावा,
 अस ऐसी है मेरी आरजू...२

ना सुख में कभी छलकावा, दुःख में भी आनंदावा,
 सुख अंदर में ही पावा, ना बाहर मन ललयावा,
 मेरी दुर्बुद्धि क्षय पावा, निज वैराग्य लहरावा,
 मेरा सारथि तू बन जावा, मेरे अंदर तुझे प्रगटावा,
 अस ऐसी है मेरी आरजू...३

निज आत्म नित समरावा, बड़े गुरु पर मेरा सद्भावा
 तेरी राखो पर यल पावा, छो कंटे छंसते जावा,
 तेरी आज्ञामय बन जावा, निज ईश्वर को बिसरावा,
 भय मृत्यु का मिट जावा, तेरा शासन भवोभव पावा
 अस ऐसी है मेरी आरजू...४

भवसागर से तिर जावा, तेरे अंदर में डूब जावा,
 मेरा आत्म 'हीर' विकसावा, तेरे जैसा में बन जावा,
 अस ऐसी है मेरी आरजू...

४४. परमेश्वरा तू ही मेरा प्राणेश्वरा

(तर्ज - जामोशिया)

परमेश्वरा हो याद में, तुम दिल में तो आओ जरा,
 पाकर तुम्हें मिल जाओगी, जन्त की भी पुशिया यहाँ,
 ईतजर है, अस तेरा मुझे, दर्श दिआओ जरा...
 परमेश्वरा तू ही मेरा प्राणेश्वरा,
 जगदीश्वरा तू ही मेरा हृदयेश्वरा

यहाँ सुख जहाँ भी, सभी में है दाग वहाँ,
 लगा उसको पाने में, तुझने जो थुका हुआ,

અનંત જનમ સે યહી પર મેં અટકા હુઆ,
વ લાખ ચૌરાસી કે હર ભવ મેં ભટકા હુઆ,

પાયા સદા, દુઃખ હી વહાં, મુઝે અબ ના ભટકના યહાં,
રહા દૂર હી તુઝસે સદા, મુઝે પાસ બુલાઓ જરા...
ઈતજર હૈ, બસ તેરા મુઝે, હોશ મેં લાઓ જરા...
પરમેશ્વરા તૂ હી મેરા પ્રાણેશ્વરા,
જગદીશ્વરા તૂ હી મેરા હૃદયેશ્વરા

ખીલી ચાંદની મેં છીપી ગમ કી જવાલા યહાં,
વ ઓસ કે બિંદુ સા નશ્વર હૈ જીવન મેરા,
દુઃખો સે તડપતા મેં હૈ મેરા કૌન યહાં ?
સુલગતે દિલોં પર હૈ ચંદન સા તૂ આશરા,

તૂ હી મેરી અબ આંખ હૈ, તેરે બિન હું મેં અંધા યહાં,
તૂ હી મેરા સર્વસ્વ હૈ, મુઝે અપના બનાઓ જરા
ઈતજર હૈ, બસ તેરા મુઝે, મુઝકો સુધારો જરા...
પરમેશ્વરા તૂ હી મેરા પ્રાણેશ્વરા,
જગદીશ્વરા તૂ હી મેરા હૃદયેશ્વરા...
જ્ઞાનેશ્વરા તૂ હી મેરા સર્વેશ્વરા,
યોગીશ્વરા, 'હીર' તેરા મુઝમે જગા...

(રાગ-હરિગીત છંદ)

સંતપ્ત છે આ વિશ્વ કોરોના તણા સંતાપથી,
વ્યાકુળ છે લોકો ઘણા આજીવિકાના પ્રશ્નથી,
રોગો ટળો, દુઃખો ટળો, સુખ-શાંતિ જગમાં વિસ્તરો,
નિર્ભય બને આ વિશ્વ પ્રભુ એવી તમે કરુણા કરો.

૪૫. ધર્મ હી સુખદાયી

(તર્જ - હે શુભારંભ, હો શુભારંભ)

હમારા ભાગ્ય ખિલા, સત્ય જ્ઞાન મિલા, મન મેં હરખ ન માએ, માએ
સુખ કા રાજ ખુલા, શાશ્વત માર્ગ મિલા,
નિર્ભય આતમ હો જાએ...જાએ

સ્વયં કા પરિચય પાએ, પરમ સ્પર્શ મિલ જાએ,
રોમ-રોમ પાવન હો જાએ...જાએ...જાએ...જાએ
ભવ અનંત બાદ મેં યે બાત સમજા હૈ આઈ,
ધન નહીં પર ધર્મ હી હૈ વિશ્વ મેં સુખદાઈ-સુખદાઈ^૩

ચાહે જિતના કર જમા ના સાથ આના હૈ,
સાથ જો રહે ઉસે હી અબ તો પાના હૈ,
સુખ કી ભ્રમણા મેં સમય ના અબ ગવાના હૈ
દુઃખ ના આએ ફિર કભી વો સ્થાન પાના હૈ...સુખદાઈ^૩

દુઃખ ભરા સંસાર હૈ યે, સુખ કહાં હૈ ભાઈ,
સુખભરા સમજા થા જિસકો, નિકલા વો દુઃખદાઈ,

ચૌરાસી લાખ કે, ચક્ર મેં હમ, ભટકે યહાં પે હાય-હાય
ખુદ કે દોષોં કો, જીત લેં તો,
બેડા પાર હો જાએ...જાએ...જાએ...જાએ
હાં...ના હો જનમ કભી, ના મિલે મરણ કભી,
ઐસી હો જિંદગી, હો..

દુઆ દેંગે સભી, પ્રગટેગા 'હીર' ભી, કર લે જો બંદગી...

માનવ જન્મ દુર્લભ યે અબ ના ખોના હૈ,
જાગને કા યે સમય હૈ, અબ ના સોના હૈ,

જો ચલા ગયા હૈ ઉસકો અબ ના રોના હૈ,
 હાથ મેં જો હૈ ઉસે હી અબ સજોના હૈ, સુખદાઈ^૩
 હૈ કર લો થોડા ધરમ હો, હે કરો...કરો...
 ભવ અનંત બાદ મેં યે બાત સમજા હૈ આઈ,
 ધન નહીં પર ધર્મ હી હૈ વિશ્વ મેં સુખદાઈ...
 દુઃખ ભરા સંસાર હૈ યે સુખ કહાં હે ભાઈ
 સુખ ભરા સમજા થા જિસકો નિકલા વો દુઃખદાઈ...

૪૬. યે દુર્ગુણ હી હમ્નેં ભટકાતે હૈ

(તર્જ - યે બંધન તો પ્યાર કા બંધન હૈ)

શાશ્વત સુખ કો પાતા હૈ, ના ફિર કભી દુઃખ આતા હૈ,
 નિજ દુર્ગુણ કો જો ભગાએ, ભગવાન વો બન જાતા હૈ,
 યે દુર્ગુણ હી હમ્નેં ભટકાતે હૈ, ભવોભવ મેં ઘુમાતે હૈ^૨

ધર્મક્રિયા સબ કરતે, પર અંદર સે ડરતે,
 અગલા જનમ કેસા પાએંગે ? પ્રશ્ન યે ખુદ સે કરતે,
 જો નિર્ભયતા હૈ પાના, તો ખુદ કો યે સમજાના,
 સદ્ગુણ કો અબ અપનાના, દુર્ગુણ કો દૂર ભગાના,
 યે દુર્ગુણ હી હમ્નેં ભટકાતે હૈ...૧

પંથ-ગ્રંથ સે હટ કે, ધર્મ સમજ લો રટ કે,
 નિજ દોષોં કા નાશ હો જિસસે, કાર્ય વો કર લો ડટ કે,
 જો આતમ શુદ્ધ બનાએ, વો ખુદ કા 'હીર' જગાએ,
 સંસાર મેં ફિર વો યહાં પર, અવતાર કભી ના પાએ,
 યે દુર્ગુણ હી હમ્નેં ભટકાતે હૈ...૨

૪૭. મુઝસે વહી બસ તૂ કરા

ના પ્રાર્થના કરું મેં પ્રભુ કિ મેરી ઈચ્છા પૂર્ણ કર
મેરે લિયે ચાહે તુ જો વો તેરી ઈચ્છા પૂર્ણ કર
મેરી ફિકર ના હૈ મુઝે પર ધ્યાન તૂ રખના સદા
દિયા જનમ જિસકે લિયે, મુઝસે વહી બસ તૂ કરા... ૧

ના વૈર, ના હો વાસના, ના દંભ, ના ઈચ્છા અશુભ,
ના સ્વાર્થ, બસ મન સે સદા, જીવ માત્ર કા મૈં ચાહુ શુભ,
ના નામના કી કામના, ના હર્ષ-શોક પરંપરા,
દિયા જનમ જિસકે લિયે, મુઝસે વહી બસ તૂ કરા... ૨

વૈરાગ્ય નસ નસ મેં ધરું, વિવેક હર ક્ષણ આચરું,
પ્રતિકુલતા મેં ભી સદા, સુપ્રસન્નતા ધારણ કરું,
ના પાપ મેં હો રુચિ જરા, કરતા રહું બસ નિર્જરા,
દિયા જનમ જિસકે લિયે, મુઝસે વહી બસ તૂ કરા... ૩

નિર્મલ બને જીવન સદા, નિઃસ્પૃહ હો મુઝ મન સદા,
નિજ આત્મ કે ગુણ-રશ્મિ મેં હી, રમણ કરું મૈં સર્વદા,
ના જન્મ હો વાપસ યહીં દે 'હીર' મુઝકો સર્વથા
દિયા જનમ જિસકે લિયે, મુઝસે વહી બસ તૂ કરા... ૪

...વિશ્વ શાંતિ પ્રાર્થના...

ના વૈરભાવ દિખે કહી, ના હો અશાંતિ વિશ્વ મેં,
ના હો કતલ કિસી કી કહી, ના રોગ ફૈલે જગત મેં,
ના કુદરતી આપત્તિ આએ, યુદ્ધ ના કહી પર ચલે,
હો વિશ્વ હિંસામુક્ત સારા ભાવના મેરી ફલે...

૪૮. ચાર દિनों કી ચાંદની

(તર્જ - કસમે-વાઢે-પ્યાર-વફા સબ)

ચાર દિनों કી ચાંદની યે, જગ હૈ સપને કી માયા,
સાથ તેરે આએ કુછ ઐસા, ઈસ જગ મેં તૂ ક્યા પાયા ?
ચાર દિनों કી ચાંદની...

ક્યા લેકર કે^૨ આયા તૂ બંદે, ક્યા લેકર કે જાએગા,
પુણ્ય કી ગઠરી જો ના બાંધી, તો ભવોભવ પછતાએગા
મૌત છુડાએ ઉસકે પહલે, છોડા ઉસને હૈ પાયા,
ચાર દિनों કી ચાંદની...૧

સુખ કા ખજાના^૨ હૈ તુઝ અંદર, ક્યોં બાહર તૂ ભટક રહા,
શાશ્વત ધન^૨ પાને કે બદલે, નશ્વર ધન મેં અટક રહા,
દુનિયા કો^૨ સમજાતા હૈ પર, તૂ ક્યોં ખુદ ના સમજ પાયા,
ચાર દિनों કી ચાંદની યે...૨

ક્યા પાને તૂ^૨ જન્મા થા ઔર ક્યા પાને તૂ દૌડ રહા,
ખુદ કી ચિંતા^૨ છોડ કે જગ કી, ચિંતા મેં સિર ફોડ રહા,
ખુદ કા 'હીર' બઢે કુછ ઐસા, કર લે ઈતના બસ ભાયા,
ચાર દિनों કી ચાંદની યે...૩

ચાર દિनों કી ચાંદની યે, જગ હૈ સપને કી માયા,
સાથ તેરે આએ કુછ ઐસા ઈસ જગ મેં તૂ ક્યા પાયા...
ચાર દિनों કી ચાંદની...

જે પ્રભુની વાતને નથી સાંભળતો તેને
પૂરી દુનિયાની વાતને સાંભળવી પડે છે.

૪૯. ભગવાન કા જવાબ

(તર્જ - તૂ મને ભગવાન એક વરદાન આપી દે)
(ભક્ત કી વિનતી)

ઓ ! મેરે ભગવાન યહ વરદાન મુઝકો દે,
તૂ જહાં રહતા વહાં પર સ્થાન મુઝકો દે,
(પ્રભુ કા જવાબ)

ભક્ત કો ભગવાન કા સંદેશ હૈ પ્યારા,
મુક્તિ ઉસે હી મિલતી હૈ જિસે લગતા જગ ખારા,

જિસ તરહ મૈને સહા, જો તૂ ભી સહન કરે,
તો ભગત ! બસ આજ હી, તૂ સ્થાન મેરા લે...

(અંતરા)

સાધના કરની નહીં, બસ બાત કરની હૈ,
સાધનોં મેં જિંદગી બરબાદ કરની હૈ,
ધર્મ બસ તન સે નહીં, પર મન સે ભી પાલે,
તો ભગત ! બસ...૧

પ્રીત ઈસ સંસાર કી જો તૂ નહીં તોડે
તો યે કાતિલ કર્મ ફિર કેસે તુઝે છોડે ?
રક્ત કી હર બૂંદ મેં મુઝકો બસા તૂ લે,
તો ભગત ! બસ...૨

ભોગ સુખ મેં લીન બન મુઝકો સ્મરે કબ તૂ ?
માર પડતી કર્મ કી તબ હી જપે રબ તૂ,
સુખ ભરા સંસાર ભી જો ત્યાજ્ય હી માને,
તો ભગત ! બસ...૩

જડ કે ખાતિર જીવગણ કો જો તૂ તડપાએ,
તો બતા કેસે તૂ મેરા સ્થાન તબ પાએ,
દુઃખી જીવોં કો ખૂદ સે જયાદા જો તૂ સંભાલે,
તો ભગત ! બસ...૪

સ્વપ્ન મેં ભી પાપ સે જો તૂ નહીં ધૂજે,
ધર્મ કી બાતેં ભી ફિર કેસે તુજે સૂજે ?
ના મુજે માને તૂ ફિર ભી મેરા જો માને,
તો ભગત ! બસ...૫

દુર્લભ યે માનવ જનમ ફિર કબ તૂ પાએગા ?
મોક્ષ કી બાતેં ભી ફિર કબ તૂ સુન પાએગા ?
જિંદગી કી હર ઘડી મેં 'હીર' પ્રગટા દે,
તો ભગત ! બસ...૬

૫૦. પ્રભુ કી ચિઠ્ઠી

(તર્જ - ચિઠ્ઠી આઈ હે)

ચિઠ્ઠી આઈ હે, આઈ હે, ચિઠ્ઠી આઈ હે,
ચિઠ્ઠી આઈ હે, પ્રભુ કી ચિઠ્ઠી આઈ હે,
બહુત જનમ કે બાદ, લેકર પ્રભુ કી ફરિયાદ^૩,
મુક્તિ કી મિઠ્ઠી આઈ હે... ચિઠ્ઠી આઈ હે...

ઊપર મેરા, નામ લિખા હે, અંદર યે પૈગામ લિખા હે,
ઓ ! સંસાર મેં, રહને વાલે, કર્મ કી માર કો, સહને વાલે,
કાલ અનંત સે, ધૂમ રહા તૂ, નશ્વર સુખ કો, ચૂમ રહા તૂ,
શાશ્વત સુખ હે, તેરે અંદર, ક્યોં ભટકે તૂ, બનકર અંદર ?

અંત મેં તેરે, સાથ ક્યા આયા ? મુઝકો છોડકે, તુને ક્યા પાયા ?
ચિઠ્ઠી આઈ હૈ...૧

ધન કે લિયે તૂ, ધર્મ કો ત્યાગે, મુઝસે ભી ભોગ કી, ભીખ તૂ માંગે,
યોગ દશા કો, તૂને ન પાઈ, ભવ કી ભ્રમણા, વ્યર્થ બઢાઈ,
મેરી હી બાત મેં, કરતા દલીલે, નામ કો કરને, જહર ભી પી લે,
કલ ક્યા હોગા ? તૂ નહીં જાને, ફિર ભી તૂ ખુદ કો ઈશ્વર માને,
સુખ સે ડરે તૂ, દુઃખ કો વરે તૂ, હંસતે હુએ જો, સહન કરે તૂ,
તો હી મુઝસે, હોગી સગાઈ, શુદ્ધિ બિના સિદ્ધિ નહીં ભાઈ,
ચિઠ્ઠી આઈ હૈ...૨

દુઃખ દેકર તૂ, સુખ ક્યોં માંગે ? સુખ કે માર્ગ સે, દૂર ક્યોં ભાગે ?
પાપ મેં નિશદિન, તૂ જગતા હૈ, અપની હી જાત કો, ક્યોં ઠગતા હૈ ?
દુર્લભ માનવ, જનમ તૂ પાયા, અબ તો સુધર જા, મેરે ભાયા,
અપને મન કો, અબ તૂ મના દે, શુદ્ધ સ્વરૂપ કો લક્ષ્ય બના દે,
તેરા સ્વરૂપ ભી, મેરે જૈસા, જો પાના હો તો, છોડ દે પૈસા,
પ્રીત પરાઈ, છોડ કે આજા, કર્મોં કા પિંજરા, તોડ કે આજા,
આજા જગ તો, દુઃખ સે ભરા હૈ, મુક્તિ નગર મેં, સુખ પૂરા હૈ,
ચિઠ્ઠી આઈ હૈ...૩

આપણે એવું ઈચ્છીએ કે
પ્રભુ કાયમ આપણું ધ્યાન રાખે.
પણ પ્રભુ તેનું જ ધ્યાન રાખે છે કે
જેઓ દરેક કાર્ય કરવા પૂર્વ
આમાં મારા પ્રભુની શું આજ્ઞા છે ?
તેનું ધ્યાન રાખે છે.

૫૧. કોઈ તેરે ખાતિર હૈ મર રહા...

(તર્જ - બાતેં યે કભી ના તૂ ભૂલના)

વાણી યે પ્રભુ કી ના ભૂલના, કોઈ તેરે ખાતિર હૈ મર રહા,
મુક્તિ ના હો તેરી, તબ તક યહાં, કોઈ તેરે ખાતિર હૈ મર રહા,
તેરી હમેશા કદ્ર કરે, તુઝકો હમેશા જિંદા રખે,

તેરે લિયે વો શહીદ હુઆ...

વાણી યે પ્રભુ કી...

જલ ઓર જમીં, વાયુ-અગ્નિ, કણ-કણ મેં ઈનકે જિંદગી,
વનસ્પતિ યે જીવ સભી, બચને કરે નિત બંદગી,
તૂ જો મહોબ્બત રબ સે કરે, બંદે યે ઉસકે તુઝસે કહે,

ક્યોં હમકો કુચલે બન અજનબી...

વાણી યે પ્રભુ કી...૧

દેશપ્રેમી લોગોં ને દી, નિજ પ્રાણોં કી આહૂતિ,
મર કે બચાઈ ધર્મજનો ને, ભારત કી યે સંસ્કૃતિ,
અવતારોં કી યે ભૂમિ સદા, અવતાર ફિર ના હોગા યહાં,
જો ના જગેગા 'હીર' તેરા...

વાણી યે પ્રભુ કી...૨

જે વસ્તુને આપણે તનથી છોડીએ છીએ
તેને 'ત્યાગ' કહેવાય છે
અને જે વસ્તુને આપણે
મનથી પણ છોડી દઈએ છીએ તેને
'વૈરાગ્ય' કહેવાય છે.

पर. ભગવાન બનને કા માર્ગ

(તર્જ - ચઢતા સૂરજ ધીરે-ધીરે ઢલતા હૈ, ઢલ જાએગા)

: સાખી :

હુએ ઈસ જહાં મેં અવતાર કેસે કેસે,
ભટકતા રહા તૂ હર બાર કેસે કેસે...

તૂ પ્રભુ કી ઈચ્છા કો જીવન મેં અપનાએગા,
ચૌરાસી કે ચક્કર સે તો હી છૂટ પાએગા,
પ્રભુ કી ભક્તિ સે હી ભગવાન તૂ બન જાએગા,
બન જાએગા... બન જાએગા...

ભોગસુખ મેં પાગલ બન ધર્મ કો તૂ ભૂલા હૈ,
ઉજલે વચ્ચ મેં ફિરતા, જાત સે બગુલા હૈ,
સાધના કી બાતે તૂ, કરતા લંબી ચૌડી હૈ,
સાધનોં કે પીછે હી, તેરી દૌડા-દૌડી હૈ,
કોધી-માની-માયાવી, લોભી બન તૂ બૈઠા હૈ,
આતમા કે હિત મેં હી, તૂ યહાં ક્યોં રૂઠા હૈ ?
છોટી-છોટી બાતોં મેં, ક્યોં યહાં ઝગડતા હૈ,
કર્મયુદ્ધ મેં હરદમ, નાક તૂ રગડતા હૈ,
માનવ ભવ દુર્લભ તૂ, ફિર કહાં સે પાએગા ?
પાસ આકે ગંગા કે, પ્યાસા લૌટ જાએગા,
આજ પી લે... હો.. આજ પી લે ધર્મ કા, અમૃત યહાં મિલ જાએગા,
થોડા-થોડા પીકર ભી, અમર તૂં હો જાએગા,
પ્રભુ કી ભક્તિ સે હી ભગવાન તું બન જાએગા... ૧

તૂ અકેલા આયા હૈ, ઔર અકેલા જાએગા,
 પાપ-પુણ્ય કે સિવા, ક્યા તેરે સાથ આએગા ?
 હંસતે-હંસતે પાપોં કો, બાંધતા હૈ દીવાને,
 રોતે-રોતે ભી કૈસે, ઈનસે છૂટ પાએગા ?
 તાશ કે મહલ જૈસા, તેરા યે ઘરાના હૈ,
 ક્યા તુઝે પતા હૈ કિ, કબ યહાં સે જાના હૈ ?
 મૃગજલ કી માયા મેં, સાર ક્યા તૂ પાએગા ?
 રત્ન જૈસે ભવ કો ભી, વ્યર્થ હી ગવાંએગા,
 પશુઓં જૈસા જીવન ક્યા, ઈસકો ભી બનાના હૈ ?
 સોય તો જરા દિલ મેં, ક્યા યહાં પે પાના હૈ ?
 સદ્ગુણોં કો... હો... સદ્ગુણોં કો જીવન કા લક્ષ્ય જો બનાએગા,
 અર્ક તેરી આતમા કા હાથ તેરે આએગા,
 પ્રભુ કી ભક્તિ સે હી ભગવાન તૂ બન જાએગા... ૨

જડ કા રાગ-જીવદ્વેષ, તેરી કમજોરી હૈ,
 ઈસકો દૂર કર દે તો, તૂ હી જગ કા ધોરી હૈ,
 જિસકો તૂને પાયા હૈ, વહ તો સુખ કા બિન્દુ હૈ,
 ઝાંક તેરે અન્દર હી, સુખ કા મહાસિંધુ હૈ,
 યહ ભવ સમંદર હૈ, તૂ યહાં ક્યો ડૂબા હૈ ?
 દેખ તેરે સન્મુખ હી મુક્તિ મહબૂબા હૈ,
 આંખ બંદ હોને સે, પહલે આંખ ખુલ જાએ,
 જિંદગી કા મકસદ ભી, તો તેરા બદલ જાએ,
 કર્મનાશ કા બીડા, તૂ ભી જબ ઉઠાએગા,
 મુક્તિ કે નગર કા તબ, રાજ્ય તૂ ભી પાએગા
 આજ જીલે... હો... આજ જી લે ઐસા કિ મૌત ફિર ન આએગા,
 આત્મગુણ રશ્મિ કા 'હીર' તો બઢ જાએગા,
 પ્રભુ કી ભક્તિ સે હી ભગવાન તૂ બન જાએગા... ૩

૫૩. દુર્લભ મિલા છે તુઝકો

(તર્જ - આએ હો મેરી જિંદગી મેં તુમ બહાર બનકે)

દુર્લભ મિલા છે તુઝકો, માનવ જન્મ યે પ્યારા,
પાકર ઈસે જો ખોયા... હાય,
મુશ્કિલ છે ફિર દુબારા... દુર્લભ મિલા છે...

નજદીક છે યહાં સે, મુક્તિ રુપી કિનારા,
પાકર ઈસે જો ખોયા... હાય,
મુશ્કિલ છે ફિર દુબારા... દુર્લભ મિલા છે...

પશુઓં કે જન્મ મેં ભી, જો ભોગ તૂને પાએ,
ઉસકે લિયે યે માનવ, કા જન્મ ક્યોં ગંવાએ ?
જીના થા જો પશુવત્, તો જન્મ ક્યોં યે ધારા ?
પાકર ઈસે જો ખોયા...૧

રોતે છે દેવતા ભી, માનવ જન્મ કો પાને,
ઈર્ષ્યા કરે વો તેરી, પર તેરે ના ઠિકાને,
રોના પડેગા તુઝકો, જો જન્મ ના સુધારા,
પાકર ઈસે જો ખોયા...૨

ભગવાન બન સકે ઐસી ક્ષમતા કો તુ ધારે,
ઈન્સાન તો તૂ બન જા, બસ 'હીર' યે પુકારે,
કર કામ ઐસા કિ હો, અવતાર ના દુબારા,
પાકર ઈસે જો ખોયા...૩

માનવ જન્મ મળે બહુ ઓછા ને,
પણ માનવ જન્મ ફળે તો કોક ને જ.
જે ન કરવા જેવું બધું જ બંદ કરે તેને જ ફળે.

૫૪. અંતર્યાત્રા

(તર્જ - કબીરા)

અંતર મેં હી અગર મિલતા હો, શાશ્વત સુખ કા સિંધુ...
તો ફિર ક્યો ભટકે તૂ બાહર, જહાં મિલે ના બિંદુ,
ઓ ભાયા, જહાં મિલે ના બિંદુ... ૧

દેહ વિનાશી, હમ અવિનાશી, હમ શિવપૂર કે વાસી,
અજર-અમર હમ બાકી યહાં સબ, અંત બિના કે પ્રવાસી,
યહાં સબ, અંત બિના કે પ્રવાસી... ૨

દુઃખ કો હી સુખ માન કે પાયા, લાખ ચોરાસી ફેરા,
તેરા નહીં તૃણમાત્ર યહાં પર, ક્યા કરે મેરા-મેરા,
યહાં પર ક્યા કરે મેરા-મેરા... ૩

આયા અકેલા, જાના અકેલા, જગ દો દિન કા મેલા,
ક્ષણ મેં નષ્ટ હો જાએગા તન તો, હૈ મિટ્ટી કા ઢેલા,
યે તન તો હૈ મિટ્ટી કા ઢેલા... ૪

ધન-વૈભવ-સુત-સ્ત્રી પરિવારા, દેખ સુપન સમ સારા,
ઑંખ બંદ હોતે હી યહાં સબ, હો જાવેગા ન્યારા,
યહાં સબ હો જાવેગા ન્યારા... ૫

સગે-સંબંધિ મિત્ર વ નાતી, સ્વારથ કે સંગાથી,
દુઃખ મેં નજર ના આએ કોઈ, સુખ કે હૈ બારાતી,
યે સબ સુખ કે હૈ બારાતી... ૬

આધિ-વ્યાધિ-ઉપાધિ ભરા હૈ, યે સંસાર હમેશા,
'હીર' કહે યહાં જન્મ ના હો ફિર, કામ કરો કુછ ઐસા,
ઓ ભાયા, કામ કરો કુછ ઐસા... ૭

૫૫. હોતા હૈ ઉસકા જય-જયકારા

(તર્જ - જય-જયકારા)

ના કભી અમર બના, જગ મેં કોઈ યહાં,
ના કોઈ સુખ પાયા, ક્યોં ન હો શાહજહા,
દુઃખ હી દુઃખ હૈ મિલા, જન્મો જન્મ યહાં,
છુટે જો મોહમાયા, ફિર ના જન્મ યહાં,
છોડ કે જાએંગે, સબકો યહાં પર હમ,
બચ ના સકે કોઈ, કિતના ભી મારે દમ,
ના હૈ સહારા, કોઈ હમારા, કૌન બને યહાં તારણ હારા,
કિતના ભી હો પ્યારા...

હોતા હૈ ઉસકા જય-જયકારા, મૃત્યુ સે જો પાએ છુટકારા^૨

ચાહે કોઈ ભી ઉમ્ર ન ક્યોં હો, ઈસને કિસી કો ના છોડા,
યે ચાહે ઉસકો ઉઠાએ પરવા ના કિસકી,
ચાહે રાજા યા રંક ના ક્યોં હો, ઈસને સભી કા દિલ તોડા,
ઈસકે આગે સબ નાચે બનકર કઠપુતલી,
કિતની ભી હો રખવાલી, લે જાએ કરકે ખાલી,
સબ જીવો પર જો નિશદિન બરસે
હૈ બાદલ સી કાતિલ જહરીલી ધારા...

હોતા હૈ ઉસકા જય-જયકારા, મૃત્યુ સે જો પાએ છુટકારા^૨... ૧

નહીં મૃત્યુ સે પર જન્મ સે બચના ચાહે વહ જ્ઞાની,
જબ તક હૈ જન્મ તબ તક મૃત્યુ હૈ આની,
જબ તક ઈચ્છા જીવિત હૈ તબ તક જન્મ ધરે પ્રાણી
ના ચાહો જન્મ તો કર દો ઈચ્છા કી હાનિ,
હોતી જબ ઈચ્છા ખાલી, મિલતી હૈ તબ ખુશહાલી,

ના હોતે જન્મ, ના મિલતી મૃત્યુ, મિટ જાએ સબ
જીવન કે દુઃખોં કી ધારા...

‘હીર’ કહે કર દો જયકારા, ઈચ્છા સે પા લો અબ છુટકારા

હોતા હૈ ઉસકા જય-જયકારા, ઈચ્છા સે જો પાએ છુટકારા

હોતા હૈ ઉસકા જય-જયકારા, જન્મ સે જો પાએ છુટકારા

હોતા હૈ ઉસકા જય-જયકારા, મૃત્યુ સે જો પાએ છુટકારા...

૫૬. જાગો રે... જાગો રે...

(તર્જ - લહરા દો...)

અપને હાથોં મેં આજ હૈ, આગે ક્યા હોગા યે તો કિસકો પતા,

જાગે ઉનકી હી જિત હૈ, સોને વાલોં પર આએગી આપદા...

જાગો રે... જાગો રે... આત્મ કલ્યાણ હેતુ જાગો રે...

પાયા હૈ... પાયા હૈ... દુર્લભ માનવ કા જન્મ પાયા હૈ...

હો... છોડના જહાં દુર્ગુણોં કો, અપનો કો ક્યોં છોડ રહા ?

આત્મ શુદ્ધિ છોડકર સમૃદ્ધિ પાને ક્યોં દૌડ રહા ?

જીના હૈ મહેમાન સમ ક્યોં બનને માલિક તડપ રહા ?

છોડ હી જાના હૈ જિસકો ઉસકો પાને ક્યોં હડપ રહા ?

જાગો રે... જાગો રે... આત્મ... ૧

હો... એક એક ક્ષણ હૈ અમૂલ્ય ઉસકો જો બરબાદ કરે,

ભવ અનંત મેં ભટકે ફિર વહ દુઃખ કી હી ફરીયાદ કરે,

સાપ જિતના પાપ કા ભી ડર લગેગા જિસકો યહાં,

‘હીર’ કહે વહ સબ દુઃખો સે મુક્ત બન જાએગા યહાં,

જાગો રે... જાગો રે... આત્મ... ૨

૫૭. વિશ્વશાંતિ ગીત

(તર્જ - એ મેરે વતન કે લોગો)

: સાખી :

ઓ માનવ કે અવતારો, તુમકો જીવન હૈ પ્યારા,
જીવ માત્ર ભી જીના ચાહે, મરના ના કિસીકો હૈ પ્યારા
પર ખુદ કે સ્વાર્થ કે ખાતિર, જો કરતે હૈં હિંસા પરાઈ
વો માનવ નહીં દાનવ હૈં, જો પીડા ન જાને પરાઈ

ઓ માંસ કો ખાને વાલો, છોડો અબ યે મિજબાની,
જો કતલ હો રહે ઉનકી, સુનો દર્દભરી યે જુબાની,
માંગી થી પ્રભુને બુરાઈ, ના માંગી કોઈ જિંદગાની,

જો કતલ હો રહે...૧

જો તુમકો દુઃખ નાપસંદ હૈ, તો ક્યોં હમકો તડપાઓ ?
જો તાકત હો તો ખુદ કો, એક સુઈ ભી તો યુભાઓ
દુઃખ દોંગે દુઃખ હી મિલેગા, યહીં સબ ગ્રંથોં કી હૈ વાણી...

જો કતલ હો રહે...૨

હમ ઘાસ હી તો ખાતે હૈ, ફિર ભી કાટે જાતે હૈ,
સોચો ઉનકા ક્યા હોગા ? જો અંડે વ માંસ ખાતે હૈ
શરણાગત કો જો મારે, કહતે હૈ ઉસે હૈવાની...

જો કતલ હો રહે...૩

જૈસા ભોજન વૈસા મન, હિંસકતા માંસ સે આએ,
ના શાંતિ મિલે કભી ઉનકો, આપસ મેં હી લડ મર જાએ
ખુશ હોતે પ્રભુ ઉસ પર હી, ખુદ મર કે બચાએ જો પ્રાણી...

જો કતલ હો રહે...૪

હમ માનવ બિન જી સકતે, પર હમ બિન તુમ સંકટ મેં
મારોંગે જિતને હમકો, ઉતને તુમ ભી આફત મેં
જો જના હો તુમકો તો^૨, રક્ષો તુમ સારે પ્રાણી,
વર્ના વો તાંડવ હોગા...^૩, ના મિલેગી તુમ્હારી નિશાની^૨,
જો સર્વ જીવ હિતચિંતક, ભગવાન બને વહી પ્રાણી

જો કતલ હો રહે...૫

કરુણા... કરુણા.... જીવ માત્ર પે કરુણા^૧...
કરુણા... કરુણા^૧...

58. End of the Love (Part-1)

(તર્જ - ક્યોંકિ તુમ હી હો...)

હમ તુજકો અબ સહ નહીં સકતે, તુને બિગાડા દિમાગ મેરા...
હમ કિસીકો જો કહ નહીં સકતે, તુને કિયા વો હાલ મેરા...
તુજસે જુદા ગર હમ ના હુએ તો હોંગે હમ બરબાદ યહાં...

ક્યોંકિ તુમ હી હો, બસ તુમ હી હો...

મેરા દર્દ ભી બસ તુમ હી હો...

મૌત ભી, યમરાજ ભી, મેરા અંત ભી અબ તુમ હી હો...

તેરા-મેરા રિશ્તા હૈ કેસા, એક પલ સાથ ગંવારા નહીં,

તેરે હી કારણ રોજ હૈ રોતે, તુને દિખાઈ નરક યહીં,

મેરી સબસે બડી થી વો દુર્ઘટના, જિસ દિન મેં તુમસે જુડા...

ક્યોંકિ તુમ...૧

તુમ હી હો... તુમ હી હો... (આલાપ)

મરતે હુએ, હી જિયા મેં, તુજકો જો યુ, રખ લિયા હૈ,

તેરી હી માને તુજકો નિકાલા, ઔર મેરી મા કો તુને નિકાલા,

તેરે સંગ સે મેરા નસીબ ફુટા, તુજે પાકે કહીકા ના રહા..ક્યોંકિ..૨

૫૯. આયા કોરોના, અબ તો જાગો ના

(તર્જ - યુગો સુધી ઝળહળશે ભુવનભાનુના અજવાળા)

પૈસે કી અંધી દૌડ કો અટકાને ઈન્સાન કી,
પોલ ખોલને આયા હૈ જો, વિકાસ ઔર વિજ્ઞાન કી,
આયા કોરોના, અબ તો જાગો ના...

હિન્દુ-મુસ્લિમ-સિકખ-ઈસાઈ, ઈસસે ના કોઈ બચ પાયા,
રાય-રંક કા ભેદ મિટાકર, ઈસને સબ કો અપનાયા,
સામ્યવાદી કે દેશ મેં જન્મા, સબકો એક સમાન ગીને,
સબસે બડા આતંકવાદી યે, આતંકી ભી ઈસસે ડરે,
સબકો એક દુજે મેં લગે અબ પ્રતિકૃતિ શૈતાન કી
પોલ ખોલને આયા હૈ જો...૧

ના પૈસા ના પદ-પ્રતિષ્ઠા, કોઈ યહાં પર કામ લગે,
ના પહચાન ના રીશ્વતખોરી, ના વિજ્ઞાન ભી બચા સકે,
કોઈ સુરક્ષિત નહીં યહાં પર, કિસી સમય ભી જાના પડે,
ક્ષણભંગુર હૈ જગ યે સારા, અનુભવ અબ બચ્ચેં ભી કરે
નાસ્તિક ઔર આસ્તિક દોનો અબ માલા ગિને ભગવાન કી...
પોલ ખોલને આયા હૈ જો...૨

પ્રકૃતિ ઔર પશુઓં પર જો અત્યાચાર કિયે હમને,
ઉનકી હી બદ્દુઆ કે કારણ કોરોના આયા હૈ યે,
વિનાશ હી અબ હોતા રહેગા, અબ ભી ગર હમ ના સુધરે,
વિકાસ નહીં વિવેક બઢાઓં, ઐસા યે આહ્વાન કરે,
'હીર' કહે સબ મેં દેખો બસ, આકૃતિ ભગવાન કી
પોલ ખોલને આયા હૈ જો...૩

૬૦. પ્રજા કે મત કી બાત

(તર્જ - હે પ્રભુ ! આનંદદાતા)

ભૂખા ન સોએ માનવી, ના હો કતલ પશુ કી કભી,
બેરોજગારી ના યહાં, અપરાધ ભી ના હો કભી,
ના હો પ્રદૂષિત જલ-જમીં, વાયુ કભી યહ કીજિએ,
ઓ મોદી ! ભારત કો હમેશા વિકાસ ઐસા દીજિએ^૨... ૧

ના આત્મહત્યા ના કભી, અશ્લીલતા કો સ્થાન હો,
કરના પડે ના દેહ વિક્રય, દિલ સે સબ ઈન્સાન હો,
બન જાએ વિશ્વ ગુરુ યે ફિર સે, મન સે પ્રણ યે લીજિયે
ઓ મોદી ! ભારત કો હમેશા વિકાસ ઐસા દીજિએ^૨... ૨

હૈ જીવન પર ઉપકાર કરને, ઐસી હી શિક્ષા મિલે,
ડિગ્રી નહીં પર સદ્ગુણોં કા લક્ષ્ય બચપન સે મિલે,
ઓ મોદી ! ભારત કી પ્રજા કી બાત મન પર લીજિએ,
ઓ મોદી ! ભારત કો હમેશા વિકાસ ઐસા દીજિએ^૨... ૩

ના આએ અચ્છે દિન ભલે પર કોઈ ભી ના બૂરા મિલે,
હૈ સાથ સબકા તો યહાં ક્યોં વિકાસ સબકા ના મિલે,
અબ 'મેક ઈન ઈન્ડિયા' નહીં પર 'મેડ ઈન ભારત' કીજિએ,
ઓ મોદી ! ભારત કો હમેશા વિકાસ ઐસા દીજિએ^૨... ૪

પ્ર. કરંસીની અંદર ગાંધીજીનું ફોટું કેમ ?
ઉ. આગળ જ્યારે ક્રાંતિની જરૂર પડે ત્યારે પણ
ભારતીયો ગાંધીજીની જેમ
અહિંસા-અહિંસાની બુમો પાડી
શાંતિથી પડ્યા રહે એટલા માટે તો નહીં ?

૬૧. કર દે અર્પણમ્, જીવન અર્પણમ્

(તર્જ - આઓ બચ્ચો તુમ્હે દિખાએ ઝાંકી હિન્દુસ્તાન કી)

દેખો ભૈયા નાજુક હાલત આજ કે હિન્દુસ્તાન કી,
ઈસે જરુરત આજ બહુત હૈ, તેરે હી બલિદાન કી,
કર દે અર્પણમ્, જીવન અર્પણમ્...

રામભરોસે દેશ ચલ રહા, મહાભારત હૈ ઘર-ઘર મેં,
હર સીતા કો વિશ્વસુન્દરી, બનના હૈ અબ પલ-ભર મેં,
રાવણરાજ્ય હી ઈસસે બેહતર, હોગા ઐસા લગતા હૈ,
કુંભકરણ સમ જનતા સોઈ, કૌન યહાં પર જગતા હૈ,
આજ ફંસી હૈ ભારતમાતા, ફૌજ ખડી શૈતાન કી,
ઈસે જરુરત આજ બહુત હૈ, તેરે હી બલિદાન કી,
કર દે અર્પણમ્, જીવન અર્પણમ્...૧

અહિંસા કી હિંસા કર દી, મહાવીર કી કૌન સુને ?
ચારો ઓર જહાં પર દેખો, ભ્રષ્ટાચાર કા ભૂત ધુને,
નેતા ભી અભિનેતા કે સમ, અપને આપ કો બેચ રહે,
સરસ્વતી કે મન્દિર મેં હી, ઉસકે ચીર કો ખેંચ રહે,
આજ રખો તુમ નીંવ યહાં ફિર, નેકી ઔર ઈમાન કી,
ઈસે જરુરત આજ બહુત હૈ, તેરે હી બલિદાન કી,
કર દે અર્પણમ્, જીવન અર્પણમ્...૨

વિશ્વગુરુ ભારત કા દેખો, કેસા બદલ ગયા પહલૂ,
કૃષ્ણ ભી અબ ચિંતિત હૈ કાફી, ફિર અવતાર કહાં પર લૂં ?
જન્મ સે પહલે માર હી દેતે, કંસ યહાં પર ઘર-ઘર મેં,
પાપરાજ કા તાંડવ ચલતા, મોબાઈલ કે અન્દર મેં
લાઓ કાંતિ નહીં તમન્ના, ઔર કિસી વરદાન કી,

ઈસે જરુરત આજ બહુત હૈ, તેરે હી બલિદાન કી,
કર દે અર્પણમ્, જીવન અર્પણમ્...૩

અબ ભી ગર તુમ ના જાગે તો, શેષ દેશ બંટ જાએગા,
વિશ્વશાંતિ ફૈલાને વાલા, ધર્મ સદા મિટ જાએગા,
પંથબ્રષ્ટ યે ભારત કેસે, જગ કો પંથ પે લાએગા ?
અવતારોં કે દેશ મેં આખિર, અંધકાર છા જાએગા,
આજ તૂ અપના 'હીર' જગા દે, બહા દે ગંગા દાન કી,
ઈસે જરુરત આજ બહુત હૈ, તેરે હી બલિદાન કી,
કર દે અર્પણમ્, જીવન અર્પણમ્...૪

૬૨. આઓ ભારત કો ના બનાએ

(તર્જ - આઓ બચ્યોં તુમ્હે દિખાએ)

આઓ ભારત કો ના બનાએઝે ઝાંકી કબ્રસ્તાન કી,
હમ સબ મિલકે ક્યોં કરે, બરબાદી હિન્દુસ્તાન કી...
વંદે ભારતમ્, વંદે માતરમ્...

હિન્દુ-મુસ્લિમ-સિકખ-ઈસાઈ, નિર્ભય ના કોઈ દિખ પાયા,
દેવ-દેવી ભી દંગ હો જાએ, ઐસા દંગા કરવાયા,
યહીં છોડ કે જાના હૈ સબ, ઐસા ક્યોં ના રટવાયા,
નિજ દોષો કી કત્લ કે બદલે, ઔરો કો ક્યોં મરવાયા ?
સબકો એક-દુજે મેં દિખે અબ આકૃતિ શૈતાન કી...

હમ સબ મિલકે ક્યોં કરે...૧

છોટે બચ્યોં કે ભી હાથ મેં સ્માર્ટ ફોન ક્યોં પકડાયા ?
ઉસમેં સબ કુછ દેખ સકે ઐસા ઈન્ટરનેટ ડલવાયા,
ઐસા દેખ જો ગલત કરે ઉસે ફાંસી પર હી લટકાયા,

પર જો ગલત સિખાએ ઉનકો સેલિબ્રિટી ક્યોં દર્શાયા ?
દિખાએ ક્યો એસા જિસસે ના શરમ રહે ભગવાન કી...

હમ સબ મિલકે ક્યોં કરે...૨

રસાયનિક ખાદોં સે ક્યોં ભોજન જહરીલા બનવાયા ?
G.M. ફુડ ખીલવાકર સબકો રોગોં સે ક્યોં ધીરવાયા ?
આત્મહત્યા કરે ક્ષણ-ક્ષણ એસા શિક્ષણ ક્યોં દિલવાયા ?
ડ્રગ્સ-ટ્રેંક્સ-બેરોજગારી મેં યુવાધન ક્યોં ઈંસવાયા ?
લક્ષ્ય બિના કા જીવન ઈનકા, નકલ કરે સુલતાન કી

હમ સબ મિલકે ક્યોં કરે...૩

ઉઘોગો કે નામ પર કુદરત પર ક્યોં સંકટ લાયા ?
જલ-જમીં ઓર વાયુ કો ક્યોં અતિ જહરીલા બનવાયા ?
ગેસ ચેમ્બર બની દુનિયા ક્યોં ઈતના પ્રદુષણ ફેલાયા ?
કચ્ચી ઉમ્ર મેં પકને લગે સબ, ઘર ઘર મેં માતમ ઘાયા,
ક્યોં બને સંતાન સત્મી હમ, રાવણ કે ખાનદાન કી

હમ સબ મિલકે ક્યોં કરે...૪

અપને હી હાથો સે ક્યોં હમ, અપના હી વિનાશ કરે?
સ્વચ્છ કે સાથ મેં સ્વસ્થ વ સજજન ભારત ભી રહને દે,
સ્વર્ગવાસી ભી ભારતવાસી બનને કી ઈચ્છા ધરે,
વિશ્વગુરુ ફિર સે બને યે એસી હમ કોશિશ કરે,
'હીર' કહે ભારત બને ફિર જન્મભૂમિ ભગવાન કી

હમ સબ મિલકે ક્યોં કરે...૫

ભા - પ્રકાશ, રત - પ્રયત્નશીલ. જે હંમેશા જ્ઞાનરૂપી પ્રકાશ
મેળવવા માટે પ્રયત્નશીલ છે, તેનું જ નામ છે 'ભારત'.

५३. वंदे मातरम्

भारत में अब महाभारत हम नहीं बलाअेंगे,
विश्वगुरु कडलाअे अैसा देश बनाअेंगे...

वंदे मातरम्, वंदे मातरम्...

सोने की चीडीया को अब तक सभने लुंटा था,
अडिसक समजकर हमको सभने पीटा था,
अब तो अपने सैनिकों को हम ना गंवाअेंगे

विश्वगुरु कडलाअे...१

हुट डाल कर राज्य किया था उनको भगाया है,
लाभों का बलिदान देकर देश ये पाया है
रामराज्य को फिर से हम भारत में लाअेंगे

विश्वगुरु कडलाअे...२

महावीर और रामकृष्ण भी जहां पे जन्मे थे,
योग-ध्यान और लाभों ग्रंथ भी जहां से प्रगटे थे,
अैसी पावन भुमि फिर से ना बटवाअेंगे,

विश्वगुरु कडलाअे...३

बेकारों की झौज को जिसने जन्माया है,
सारी समस्याओं का जहां पे मूल समाया है,
अैसी अंग्रेज शिक्षा को हम बढलाअेंगे,

विश्वगुरु कडलाअे...४

‘जोओ और जोने दो सभको’ मंत्र हमारा है,
विविधता में अेकता हमने स्वीकारा है,
‘डीर’ कडे हम डी जग में शांति डैलाअेंगे...

विश्वगुरु कडलाअे...५

૬૪. ભારત માતા કે વીરો...

(તર્જ - લહરા દો : ૮૩)

અફવા મેં ભારત હૈ ફંસા, આગે ક્યા હોગા યે તો કિસકો પતા ?
જાગૃત હૈ વો હી જીએંગે, સોને વાલો પર આએંગી આપદા...
જાગો રે... જાગો રે... ભારત માતા કે વીરો જાગો રે...
આયા હૈ... આયા હૈ... ભારત માતા પર સંકટ આયા હૈ...

હો... દેખતે હી દેખતે અબ દેશ સારા બિકને લગા,
મહંગાઈ કી માર સે મધ્યમ વર્ગી ભી રોને લગા,
જિસકો રક્ષક માના થા અબ વો હી ભક્ષક બનને લગા,
ભગતસિંહ જૈસા ભી અબ તો ખુદ હી ફાંસી ચઢને લગા
જાગો રે...૧

હો... રો રહી ભારત માતા, કહે કિસે અબ ખુદ કી વ્યથા,
મહાભારત કે યુદ્ધ સે ભી હૈ ભયંકર આજ દશા,
રામ મંદિર બન ગયા પર હર તરફ રાવણ હી દિખે,
ગર્ભ મેં હી હૈ સુરક્ષિત કન્યા અબ તો ઐસા લગે,
જાગો રે...૨

હો... નકલી રોગોં મેં દવા કે નામ ખાએ અસલી જહર,
બોલ દે જો સચ કોઈ તો ટૂટતા હૈ ઉસ પે કહર,
સત્ય ઔર નૈતિકતા અબ જી રહી ઓક્સિજન પર,
'હીર' અબ અપના જગા દો, સાફ ના હોના હો અગર
જાગો રે...૩

ભારતવાસીઓ ફરીથી વિશ્વગુરૂ ના બની જાય તે માટે જ
વિભિન્ન પ્રકારના ષડયંત્રોથી તેમને ખતમ કરવામાં આવી રહ્યા છે.

૬૫. કોમેડી સોંગ

ચાતુર્માસના અંતે યુવાનો તરફથી મ.સા.ને સમર્પિત અનોખી ભેટ
(તર્જ - આઓ બચ્યો તુમ્હે દિખાએ)

દેખો ભૈયા ચૌમાસે મેં જાદુગર કોઈ આયા હૈ,
આકર ઈસને દિલ મેં હમારે, ઐસા ભાવ જગાયા હૈ,
લે લો રજોહરણ, કર લો કર્મહરણ...

(ભૂતકાલ)
રામભરોસે હમ જીતે થે, રામ નામ ના લેતે થે,
રાવણ સમ હમ સીતા જૈસી, કન્યા ભી છોડ દેતે થે,
ઈન્ટરનેટ ઔર ઢાબે પર હી, અડા રોજ જમાતે થે,
પ્રભાવના લેને હી હમ તો, ધર્મક્ષેત્ર મેં આતે થે,
પૈસા મિલે તો હમકો લગતા, મોક્ષ કા સુખ પાયા હૈ...
આકર ઈસને દિલ...૧

(વર્તમાન)
ઈસ ચૌમાસે ઈનામ ખાતિર, તત્ત્વજ્ઞાન કા ક્લાસ ભરા,
પર જિનવાણી સુનકર જાગા, આતમ મેં વિવેક જરા,
પતા ચલા કિ જો ના સુધરે, તો હમ નરક મેં જાએંગે,
કાલ અનંતે ભી વાપસ યે, માનવ ભવ ના પાએંગે,
અબ તો વ્રત નિયમોં સે હમને, જીવન ધન્ય બનાયા હૈ
આકર ઈસને દિલ...૨

(સંસાર સ્વરૂપ)
મહામાનવ બનને કે બદલે, શાદી કરને જાએગા,
દો બચ્યોં કા બાપ તૂ ઘર કી, ઘંટી મેં પીસ જાએગા,
રુપયા ના મિલા તો ઘરવાલી કી ગાલી ખાએગા,
કુત્તે જૈસા જીવન જીકર, દુર્ગતિયોં મેં જાએગા,
હૈ સંસાર અસાર હમેં અબ, ખુબ સમઝ મેં આયા હૈ
આકર ઈસને દિલ...૩

(भाविव लक्ष्य)
 आभिर लडने सोय लिवल है, लडको अल क्यल करनल है,
 कृषुल के जैसल सलरथि डलकर, अर्जुन लडको बननल है,
 आतड के शत्रु कौरव सड, डलडों से ली लडनल है,
 कडों के ँस डलललडलरत डें, जड केसरियल वरनल है,
 This is ogha, not for bogha 'धीर'ने कडललडल है,
 आकर ँसने दलल...ॡ

ॡॡ. ग्रंथ वलडुडन गीत

(तर्ज - ँडुडु कल की डलते)

आनंद अवसर आडल, सडके डन कु डलडल,
 वीर की दुर्लड वलशुी कल, जलसडें सलर सडलडल,
 करु ग्रंथ वलडुडन...ॡ

शलशुत सुड डु डलने कल जु डलरुग जतलअे...
 डवडुडडल अटकलने की जु डलत डतलअे...
 सुड तु तेरे अंदर है डे जलसडें ललडल है...
 जलसके आगे दुनलडल कल सुड डु डीकल है...
 अैसे ग्रंथ कु, जु नल जलने, उसने डडुत गवलडल...
 करु ग्रंथ वलडुडन...ॡ

डुग के डीछे डटकल तु क्यल डलक जलडल तु,
 दुर्लड डलनव जनुड कु डर से रलड कलडल तु,
 डुनरलवर्तन छुड के डरलवर्तन करनल है,
 डर नल जनुड लु सके अैसे अड डरनल है,
 नलरुथु कल, 'धीर' है जलसडें, ग्रंथ वु जग डें आडल,
 करु ग्रंथ वलडुडन...ॡ

૬૭. શ્રુતજ્ઞાન ગુણગાન

(તર્જ - જના-જના)

પતઝડ સા થા મેરા તન મન, શ્રુતને કિયા સાવન
અબ ધન તો ક્યા પૂરા જીવન, કર દૂ ઈસે અર્પણ
સિખાયા મુજે જના-જના, કૈસે જના,
સિખાયા મુજે જના યહાં શ્રુતને
ના ઔર કહી જાના-જાના, કહી જાના
ના શ્રુત બિના જાના કહી મુડકે

જો સાથ ના કભી છોડે, વો મિલાયા હૈ સાજન
શ્રુત પ્રીત સે કરું મેં ભી, પરમાત્મ પદ અર્જન
હૈ અબ ઈસે માના-માના, ઈસે માના
હૈ અબ ઈસે માના મેરા પ્રિતમ
ના ઔર કહી જાના-જાના, કહી જાના
હૈ શ્રુત બિના સુના મેરા જીવન

અબ મૈને અનુભવ પાયા, પ્રભુ કી બાત ખરી હૈ,
અવસર ને સમઝાયા, દુનિયા યે સ્વાર્થ ભરી હૈ,
પ્રભુ કે પાસ મેં જાને, હુઆ મેરા સર્જન
ઓ, શ્રુત 'હીર' સે મેરી હર ક્ષણ વન સે બને ઉપવન
અબ ધન તો ક્યા પૂરા જીવન કર દૂ ઈસે અર્પણ
સિખાયા મુજે જના-જના...

‘અમૃત’ શબ્દ આ વિશ્વમાં છે, પણ તે શું છે તે પ્રાયઃ
કોઈને ખબર નથી. ‘સમ્યક્ જ્ઞાન’ તે જ વાસ્તવમાં અમૃત છે.
કારણ કે જેણે પણ આનું સેવન કર્યું છે
તે બધા અમર થઈ ગયા છે.

૬૮. એવા છે આ જ્ઞાન ભંડારો...

(તર્જ - બસ એસી હે મેરી આરજી)

સાખી

પ્રભુ વીરના મુખથી નીકળી જે, અમૃત સરખી પરાવાણી જે
તે અમૃત આજે પણ જ્યાં છે, વંદુ તે જ્ઞાન ભંડારોને...

જેમાં શાશ્વત જ્ઞાન પ્રવાહને, ઝીલાયો છે પ્રત્યેક ક્ષણે,
ઈતિહાસ અને વર્તમાન તણો, સંગમ છે જેમાં કણે-કણે,
છે સરસ્વતીની કર્મભૂમિ, વિદ્વાનોની વિચરણભૂમિ,
સંસ્કારોની આધારભૂમિ, મહાપુરુષોની જે જન્મભૂમિ,
ભારતને જે ભવ્ય કરે, વિશ્વગુરુનો તાજ ધરે,

એવા છે આ જ્ઞાન ભંડારો...

જિનશાસનને અમર કરે, સુખ અંતરનું પ્રગટ કરે,

એવા છે આ જ્ઞાન ભંડારો...

બહોતેર અને ચૌસઠ કલા, સંસ્કૃતિ તેમજ પરંપરા,
ન્યાય-વ્યાકરણ-ખગોળતણા, સંગ્રહથી જે ટીપે છે ખરા,
ભૂગોળ-ગણિત-વિજ્ઞાન અને લિપી ભાષા-જ્યોતિષ તણા,
આગમ અને વેદ-પુરાણતણા, શુભ ગ્રંથો ભર્યા છે જેમાં ઘણા,
સજ્જનતાને પ્રસરાવે, દુર્જનતાને અટકાવે,

એવા છે આ જ્ઞાન ભંડારો...

‘હીર’ આતમનુ પ્રગટાવે, ગુણ રશ્મિને ફેલાવે,

એવા છે આ જ્ઞાન ભંડારો...

વર્તમાનમાં આપણને જેટલા પણ સુખો મળી રહ્યા છે
તેનું એકમાત્ર કોઈ પણ કારણ હોય તો તે છે ‘સમ્યક્ જ્ઞાન’

જ્યારે દુઃખમય નહીં પણ સુખમય સંસાર પણ ખારો લાગે છે,
જ્યારે પદાર્થ નહીં પણ માત્ર એક પ્રભુ જ ખ્યારો લાગે છે,
જ્યારે સ્વજન તો ઠીક પણ પોતાનો શરીર પણ વ્યારો લાગે છે,
ત્યારે હૃદયમાં નિત નવી સંવેદનાઓના અંખારો લાગે છે.

ગુજરાતી

ગાવ

વિભાગ

૬૯. ભગવાનનો જવાબ

(તર્જ - તું મને ભગવાન એક વરદાન આપી દે...)

(પ્રભુનો જવાબ)

ભક્તને ભગવાન બનવા માર્ગ છે સારો,
ભક્તિના પંથે જઈને મોક્ષને વરો,

જે રીતે મેં સહન કર્યું, તિમ તું પણ સહી લે,
આજ ને આજે ભલે, તું સ્થાન મારું લે...

સાધના કરવી નથી, બસ વાત કરવી છે,
સાધનોમાં જિંદગી બરબાદ કરવી છે,
ધર્મ જે હોઠે વસ્યો, તે હૈયે લાવી દે,

આજ ને આજે ભલે...૧

પ્રીત આ સંસારની, જો તું નહીં તોડે,
કૂર આ કર્મો પછી ક્યાંથી તને છોડે,
રક્તની હર બુંદમાં મુજને વસાવી લે,

આજ ને આજે ભલે...૨

ભોગ સુખમાં લીન તું મુજને સ્મરે ક્યારે ?
માર પડતા કર્મની, મુજને તું સંભારે,
સુખભર્યા સંસારથી પણ જો તું કંટાળે,

આજ ને આજે ભલે ...૩

જડ જગત ખાતર તું જો જીવોને તરછોડે,
સ્થાન મારું પામવા તો વ્યર્થ તું દોડે,
દુઃખી જીવોને જોઈને અંતરથી તું જો રડે,

આજ ને આજે ભલે...૪

◆◆◆.....સંવેદના 73

સ્વપ્નમાં પણ પાપથી જો તું નહીં ધ્રૂજે
ધર્મની વાતો પછી ક્યાંથી તને સૂઝે ?
ના મને માને ભલે, પણ મારું જો માને,

આજ ને આજે ભલે...૫

દોહિલો માનવ જનમ ક્યારે ફરી મળશે ?
મોક્ષ ને વૈરાગ્યની ક્યાં વાત સાંભળશે ?
જિંદગીની હર ઘડીમાં 'હીર' લાવી દે,

આજ ને આજે ભલે...૬

૭૦. પ્રભુ વીરનું હાલરડું

(તર્જ - શ્યામ તેરી બંસી)

ત્રિશલા ઝુલાવે પુત્ર પારણે હો આજ,
ગાવે હાલો-હાલો મારા નંદને હો રાજ...
પારણામાં ઝૂલે જુઓ... ત્રિભુવન શિરતાજ,
ગાવે હાલો-હાલો મારા નંદને હો રાજ...

હો... સોના રૂપા કેરું પારણું બંધાવે,
રેશમની ડોરીથી પ્રભુને ઝુલાવે,
રત્ન કેરી ઘંટડીના થાય રણકાર^૨,

ગાવે હાલો-હાલો મારા નંદને હો રાજ...૧

હો... તારા જન્મે પામે સહુ જીવ શાતા,
અંધારી નરકે પણ અજવાળા થાતાં,
ઈન્દ્ર સિંહાસન પણ કરતો અવાજ^૩,

ગાવે હાલો-હાલો મારા નંદને હો રાજ...૨

હો... છપ્પન દિક્કુમરી સહુ દોડી-દોડી આવે,
દેવેન્દ્ર જન્માભિષેક રચાવે,
મેરુગિરી ડોલે તારા સ્પર્શે હો રાજ^૩,

ગાવે હાલો-હાલો મારા નંદને હો રાજ...૩

હો... તુજને નીરખવા દેવતાઓ આવે,
નગરીના લોકો સહુ અચરજ પાવે,
જુગ-જુગ જીવો તમે નીસરે ઉદ્ગાર^૨,

ગાવે હાલો-હાલો મારા નંદને હો રાજ...૪

હો... પા-પા પગલા ભરતા પ્રભુ તમે જ્યારે,
સિદ્ધાર્થ રાજા પણ હરખાતા ત્યારે,
મોહરાજા થયા તુજ જનમે નારાજ^૩,

ગાવે હાલો-હાલો મારા નંદને હો રાજ...૫

હો... વર્ધમાન-મહાવીર તારા છે નામો,
કરતો જગત તને નિત્ય પ્રણામો,
આત્મ ગુણ-રશ્મિમાં 'હીર' દે તું આજ^૩,

ગાવે હાલો-હાલો મારા નંદને હો રાજ...૬

આપણે સેંકડો ભૂલો કરીએ છીએ છતાં પ્રભુ
આપણને માફ કરશે એવી અપેક્ષા રાખીએ છીએ
તો જે લોકો એકાદ ભૂલ કરે છે
તેમને આપણે ક્ષમા આપવી જોઈએ કે નહીં ?

ધનવાનને જોઈને જેમ ધનવાન બનવાનું મન થાય છે તેમ
ભગવાનની પ્રતિમા જોઈને જો ભગવાન બનવાનું
મન ન થતું હોય તો સમજવું કે આપણે પાક્કા સંસારી.

૭૧. એવું દે વરદાન...

(તર્જ - એ મેરે પ્યારે વતન)

હું પ્રભુ તને ઓળખું, હું પ્રભુ તુજમાં ભળું, એવું દે વરદાન,
કર્મવશ ભવમાં રુળુ, પણ નહીં તુજને ભૂલું, એવું દે વરદાન,

ભવ અનંતા તુજ વિના, પ્રભુ માહરા નિષ્ફળ ગયા,
દર્શ તાહરું આજ પામી, નયન મુજ સફળા થયા,
મન થકી તું ના ખસે, સ્વપ્નમાં બસ તું દિસે...

એવું દે વરદાન...૧

માર્ગ તાહરો છે રૂડો, પણ લાગે મુજને આકરો,
વિષ સમો સંસાર આ, પણ લાગે મુજને મધપૂડો,
તૃષ્ણા માહરી વિરમે, તુજ વિના કશું ના ગમે...

એવું દે વરદાન...૨

પાપફળ જાણું છતાં, પણ પાપ ના છોડી શકું,
એવું દે તું બળ મને, નિજ કર્મ હું તોડી શકું,
તારી આણા શીર ધરું, તારા પંથે સંચરું...

એવું દે વરદાન...૩

ભવભ્રમણનો થાક લાગ્યો, છે ખરો મુજને હવે,
તુજ સરીખો નાથ પામી, કેમ હું ભટકું ભવે,
આત્મગુણ રશ્મિ વધે, 'હીર' માહરું વિસ્તરે...

એવું દે વરદાન...૪

તમે 'કેટલું જીવ્યા' તે કોઈ મહત્વની વાત નથી,
પરંતુ તમે 'કેવું જીવ્યા' તે ખૂબ જ મહત્વની વાત છે.

૭૨. ફરી લેવો પડે ના જન્મ

(તર્જ - જિંદગી કી ના ટૂટે લડી)

ફરી લેવો પડે ના જન્મ, નાથ આપી દે એવું મરણ,
બંદ થાય આ ભવના ભ્રમણ, નાથ આપી દે એવું મરણ,
શાશ્વતા કાળ સુખ આપનારી, થાય મુક્તિકન્યાનું વરણ,
નાથ આપી દે એવું મરણ...

લાખ ચોરાસી યોનિ ફર્યો, નથી મરવું છતાં પણ મર્યો,
હવે ભીષણ આ ભવથી ડરી, તને નાથ મેં મારો કર્યો,
હવે હર ક્ષણ હો... હવે હર ક્ષણ હો તારું સ્મરણ,
નાથ આપી દે એવું મરણ...૧

ચાંદની ચાર 'દી'ની અહીં, પછી ઘોર અંધારુ સદા,
આવા સંસારમાં સાર તું, તારો પ્યાર હું ઝંખું સદા,
થાય બુદ્ધિનું... થાય બુદ્ધિનું શુદ્ધિકરણ,
નાથ આપી દે એવું મરણ...૨

દુઃખને દૂર કરવા ભમ્યો, પણ સુખદાઈ તું ના ગમ્યો,
બસ મોહ માયામાં રમ્યો, મારા મનડાને મેં ના દમ્યો,
થાય આતમમાં... થાય આતમમાં 'હીર' સ્ફુરણ,
નાથ આપી દે એવું મરણ...૩

પ્રભુજી... તારા વિના... લાગે ના... રે મનવા...

ફરીથી જન્મ ક્યાં લેવો તે આપણા હાથમાં નથી,
પરંતુ ફરીથી જન્મ લેવો કે નહીં તે તો આપણા હાથમાં જ છે.

૭૩. જગતા તારણહાર

(તર્જ - ના કજરે કી ધાર)

જગના તારણહાર, મુજ દોષોને હરનાર,
માંગુ હું વારં વાર, મુજને સન્મતિ આપોને,
કે મુજને સન્મતિ આપોને...

ભીષણ ભવ મોઝાર, ભટક્યો હું અનંતીવાર,
થાકીને માંગુ આજ...
મુજને મુક્તિ આપોને કે મુજને મુક્તિ આપોને,
હો... હો...હો... આ... આ... આ...

હું સૂક્ષ્મ નિગોદે બેઠો, પણ તુજ દષ્ટિમાં પેઠો,
તુજ કરુણા ત્યારે વરસી, વ્યવહારરાશી મેં સ્પર્શી,
ભમી આવ્યો ગતિ ચાર^૨, પામ્યો હું મનુજ અવતાર... જગના..૧

સંસાર ચક્રમાં તુજને, મેં કાલ અનંતે દીઠા,
પણ મોહતણા ચક્કરમાં, ના લાગ્યા પ્રભુજી મીઠા,
તુજ વાણી ના પીછાણી^૨, દીધા મેં તુજને વિસાર... જગના..૨

નિજ-ક્રોધ-માન-માયાદિ, મેં ધર્મના નામે પોષ્યા,
જે કાળ અનંતથી વળગ્યા, તે કર્મોને નવિ શોષ્યા,
ગયો ફોગટ આજ મારો^૨, દુર્લભ માનવ અવતાર... જગના..૩

જે અઢાર પાપસ્થાનો, તે મેં અતિ રસથી કીધા,
તુજ ધર્મ તણાં જે સ્થાનો, તે ધ્યાનમાં ના લીધા,
સંસારે જેથી પામ્યો^૨, દુઃખો તણી વણઝાર... જગના..૪

સંસારથી કંટાળી, હવે તારા શરણે આવ્યો,
તે મુજને શરણે રાખી, કરુણા રસથી નવરાવ્યો,
થયો પાવન આજ હું તો^૨, નથી ભવભય મુજને લગાર.. જગના..૫

૭૪. પ્રભુ તું તો મારો છે જીવન આધાર

(તર્જ - જમાને કે દેખે હૈ રંગ હજાર)

પ્રભુ તું તો મારો છે જીવન આધાર,
નથી કોઈ તારા વિના...

પ્રભુ તુજને પામી થયો હું સનાથ,
નથી કોઈ તારા વિના...

નિગોદે ને નરકે, રહ્યાં એક સાથે,
ને ભીષણ આ ભવમાં, ભમ્યા એક સાથે,
ગયા કેમ મુગતે, છોડી મુજને નાથ,
નથી કોઈ તારા વિના...૧

તારી વાત ભૂલ્યો, ના પાપોથી અટક્યો,
વિરહ તારો મુજને, ના દિલમાંહી ખટક્યો,
ભવોભવ હું ભટક્યો, બનીને અનાથ,
નથી કોઈ તારા વિના...૨

તારી આણને મેં, ના દિલમાંહી ધારી,
વિષય સુખ માટે, બન્યો હું ભિખારી,
દુઃખો પામ્યો ભારી, તે બદલે હું નાથ,
નથી કોઈ તારા વિના...૩

ધર્મનું ફળ માંગુ, ધરમથી હું ભાગુ,
ને પાપ પ્રસંગે, હું નિશદિન જાગુ,
કરુણ છે કહાની, આ મારી ઓ નાથ,

નથી કોઈ તારા વિના...૪

પ્રભુ મારી સુણજે, તું અંતર અવાજ,
કરું હું વિનંતી, તારી પાસે આજ,
ભવોભવ મુજને, મળે તારો સાથ,

નથી કોઈ તારા વિના...૫

તારી વાત સમજું, સમજ એવી દેજે,
તને ઓળખું એવી શક્તિ તું દેજે,
આતમ ગુણ રશ્મિમાં 'હીર' દે નાથ,

નથી કોઈ તારા વિના...૬

વૈજ્ઞાનિકો જેટલી મહેનત પદાર્થને જાણવા માટે કરી રહ્યાં છે તેની ૧૦% પણ મહેનત જો આત્માને જાણવા માટે કરે તો સમસ્ત માનવજાતિનું કલ્યાણ થઈ જાય તેમજ વર્તમાનમાં જેટલી પણ સમસ્યાઓ છે તે તરત જ સમાપ્ત થઈ જાય. જેટલી સુવિધાઓ વધતી જાય છે તેટલી જ સમસ્યાઓ પણ વધતી જાય છે, એનાથી સિદ્ધ થાય છે કે દિશા જ ખોટી છે.

૭૫. ઓ કરુણાના સાગર પ્રભુ

(રાગ - એ માલિક તેરે બન્દે હમ)

ઓ કરુણાના સાગર પ્રભુ, તારી કરુણાને વરસાવ તું,
મારી તૃષ્ણા મરે, મારો આતમ ઠરે, મારા હૈયે હવે આવ તું.

ઓ કરુણાના સાગર પ્રભુ...

હું અનાદિથી ભટકી રહ્યો, તારો સાથ ઘણો મેં લહ્યો,
તારી પાછળ ભમ્યો, પણ તું ના ગમ્યો, તેથી આજે ય રખડી રહ્યો,
તારા પ્રેમમાં પાગલ બનું, મને એવું વ્યસન આપ તું,
મારી તૃષ્ણા મરે, મારો આતમ ઠરે...૧

તારી વાતો હું ના સાંભળું, મારી ઈચ્છા પ્રમાણે કરું,
સુખમાં રાયતો, દુઃખથી ભાગતો, બસ પાપોનો ભાર ભરું,
તારી ઈચ્છા પ્રમાણે જીવું, મને એવું જીવન આપ તું,
મારી તૃષ્ણા મરે, મારો આતમ ઠરે...૨

ભવદાહથી સળગી રહ્યો, તારા સ્થાનને જંખી રહ્યો,
ધર્મ સમજૂ છતાં, નવિ ભાવો થતાં, તારા મારગથી ફફડી રહ્યો,
તારા મારગે હું સંચરું, મને સામર્થ્ય એવું દે તું,
મારી તૃષ્ણા મરે, મારો આતમ ઠરે...૩

હવે નાથ રડીને કહ્યું, મને તરછોડ ના સાવ તું,
બહુ થાકી ગયો, કાળ પાકી ગયો, મારા આતમને શણગાર તું,
તારા જેવો જ હું પણ બનું, મને એવું દેજે 'હીર' તું,
મારી તૃષ્ણા મરે, મારો આતમ ઠરે...૪

૭૬. આત્મ સંવેદના

(તર્જ - કર ચલે હમ ફિદા)

હું પ્રભુ શું કહું, તુજને મારી કથા,
તું હવે દૂર કર, મારા ભવની વ્યથા...

બહુ પુણ્યે હું પામ્યો છું માનવ જનમ,
તેને એળે ગુમાવીને બાંધ્યાં કરમ,
વળી તેહથી દુર્લભ જે તારો ધરમ,
પામ્યો પણ ન પરખ્યો મેં તેનો મરમ,
માફ કરજે વિભુ, મારી આ મૂર્ખતા...૧

હું તો ભાવ વિના, માત્ર કિરીયા કરું,
મારા ભવભ્રમણમાં વધારો કરું,
પર ઉપદેશમાં હું પરમ પંડિતો,
પણ ભાવ ધરમથી તો હું ભાગતો,
માનું ના હું ભલે, તારી વાતો છતાં...૨

તું અચિંત્ય ચિંતામણી કલ્પતરુ,
તને પામ્યો છતાં, જો હું ભવમાં ફરું,
લાજ તારી જશે, તારી હાંસી થશે,
તારો વિશ્વાસ લોકોને કેમ થશે ?
એવું કર કે વધે તાહરી આસથા...૩

હું તો પાપો ને દોષોનો દરિયો પૂરો,
આ જગતમાં મારા જેવો કોણ બૂરો ?
ભવસાગર તો તરવો છે કર્મો નડે,
તું સાથ રહે તો કિનારો જડે,
મારા આતમને દેજે તું 'હીર' સદા...૪

૭૭. સ્મરણમાં ને સુપનામાં

(તર્જ - નયનને બંધ રાખીને મેં જ્યારે)

: સાખી :

તારા મિલનની પ્યાસને બુઝાવી શક્યો નહીં,
તારા થવાની આશને ટકાવી શક્યો નહીં,
મેં મુક્તિ કાજ જન્મ ધર્યો પુણ્યના બળે,
સંયોગ પામ્યો તાહરો પણ સેવી શક્યો નહીં...

હો... હો... આ... આ...

સ્મરણમાં ને સુપનામાં આવતા તમે મારા વ્હાલા છો^૧,
સ્વજન તન ધન થકી અધિકા પ્રભુ મને આપ વ્હાલા છો,

અનાદિ કાળથી હું શોધતો તમને પ્રભુ ક્યાં છો^૨,
હવે મેં જાણીયું કે આપ તો મુગતે પધાર્યા છો... સ્વજન...૧

તરસતો રાત દિન જોવા તમોને આપ કેવા છો^૩?
સ્વરૂપ તારું નિહાળી જાણીયું તમે મારા જેવા છો... સ્વજન...૨

વિરહમાં ઝૂરતા નિશદિન મને શું આપ જુઓ છો^૪?
પ્રીતિ જો હોય સાચી તો મને ક્યારે બુલાવો છો?... સ્વજન...૩

અધમથી પણ અધમ જીવોને પ્રભુજી આપ તારો છો^૫,
હવે સંસાર સાગરથી મને ક્યારે ઉગારો છો?... સ્વજન...૪

જગતમાં સૌ થકી મુજને પ્રભુ તમે પ્રાણ પ્યારા છો^૬,
ગુણોની રશ્મિ કેરા 'હીર'ને પ્રગટાવનારા છો... સ્વજન...૫

-: કંટાળેલી પત્નીનો પતિને માસ્ટર સ્ટ્રોક :-

મગજને બંધ રાખીને મેં જ્યારે તમને પરણ્યા છે,
તમે છો તેના કરતા પણ વધારે નંગ જાણ્યા છે.

૭૮. સામું જુઓને પ્રભુ

(તર્જ - મુજસે મહોબ્બત કા ઈઝહાર કરતા)

સામું જુઓને પ્રભુ, સામું જુઓને,
એક વાર પ્રભુ મારી સામું જુઓને,
પાર્શ્વનાથ દાદા મારી સામું જુઓને,
આ.... હો....

નિગોદના દિવસો, મને યાદ આવે,
તમે અને હું તો, રહ્યાં એક સાથે,
આ... હો... હો...

અનાદિકાળ સુધી દુઃખ ખમતા,
આ ચોરાસી લાખ યોનિમાં ભમતા,
ભવોભવ સુધી સાથે રહ્યાં,
આજે કહો કેમ છોડી ગયા ?
તારા વિણા નાથ મને કોણ પુછે રે ?
મારી અખિયોના આંસુ કોણ લૂછે રે ?
એક વાર પ્રભુ મારી સામું જુઓને ? ...
તારા સેવકની સામું જુઓને,
આ બાળકની સામું જુઓને,
એક વાર પ્રભુ મારી સામું જુઓને...૧

હો... હો...

આ સંસાર અસાર, મોક્ષ એક સાર,
તારી વાતને મેં, સુણી ના લગાર,
હો... હો...

મોહ ને માયાના ઝૂલે હું ઝૂલ્યો,

ને રાચી માચી કીધા પાપો અઢાર,
 હસતાં હસતાં પાપો કર્યા,
 આતમમાં કર્મોના ઢગલા કર્યા,
 રોતા-રોતા આજ તે પાપો છૂટે ના,
 કર્મોના ડુંગરા આ મારા ઘટે ના,
 એક વાર પ્રભુ મારી સામું જુઓને...
 રડી-રડીને કહું સામું જુઓને,
 ફરી ફરી વિનવું સામું જુઓને,
 એક વાર પ્રભુ મારી સામું જુઓને,
 પાર્શ્વનાથ દાદા મારી સામું જુઓને...૨

આ... હો...

હવે એક વિનતી મારી તું સુણજે,
 મારા અંત સમયે મુજને તું મળજે હો... હો...
 પીડા જ્યારે અંતરમાં વ્યાપશે ત્યારે,
 દર્શનથી તારા ઠંડક તું કરજે,
 જંજાલ જગની છોડી કરી,
 મન તારા ધ્યાનમાં સ્થિર કરી,
 મરણે સમાધિ મળે, એવું હું માંગું,
 ભવોભવ તુજ સાથ મળે એવું હું માંગુ,
 ગિરિરાજની છાયા મળે, એવું હું માંગુ,
 ગુરુદેવનો સંગ મળે, એવું હું માંગુ,
 નવકારનો જાપ મળે, એવું હું માંગુ, એક વાર...૩

વિતરાગ તારા દર્શને, મુજ રાગ-દ્વેષની જડ હલે,
 સર્વજ્ઞ તારા સ્મરણથી અજ્ઞાન મુજ દૂરે ટળે,
 જિનરાજ તારા સ્પર્શથી, મુજ કામસંજ્ઞા ઓગળે,
 ભગવંત મુજને આશ છે, તુજ ભક્તિથી મુક્તિ મળે...

૭૯. કરુણાસાગરનું બિરુદ

(તર્જ - ધીરે-ધીરે સે મેરી જિંદગી મેં આના)

કરુણાસાગરનું બિરુદ જો ધારો,
કરી કરુણા મને ભવથી ઉગારો...

મારા જીવનનો એક જ તું સહારો,
મારી આતમ નૈયાનો કિનારો...

ભમીયો હું ભવમાં કાળ અનાદિ અનંત સુધી...

પણ યાદ કર્યો ના તુજને ભાવથી મેં તો કદી,
હું જાણું છું કે તારા વિના નથી સુખ અહીં,
પણ સુખ માટે હું ભટકું તુજથી દૂર રહી,

ક્યારે આવશે મુજ મૂર્ખતાનો આરો,

કરી કરુણા મને...૧

હું આજ સુધી અહીં લગી પહોંચ્યો પ્રભુ તારી કૃપા,

હવે તારી પાસે પહોંચું એવી કર તું કૃપા,

હું જાણું છું કે આ સંસારમાં સાર નથી,

પણ ના જાણું કિમ મુજને તુજથી પ્યાર નથી,

એવું કર તું કે લાગે તું પ્યારો,

કરી કરુણા મને...૨

છું ખુશકિસ્મત કે તુજને આજ હું નિરખી શક્યો,

પણ બદકિસ્મત કે પામ્યો પણ ના પરખી શક્યો,

માંગુ ના સુખ જે દુઃખના તરુનું બીજ બને,

પણ આપ પ્રભુ તું તારા જેવું 'હીર' મને,

ભૂલું તોએ ના દેજે જાકારો

કરી કરુણા મને...૩

૮૦. શ્રી આદિનાથ ધૂત

(તર્જ - રઘુપતિ રાઘવ રાજા રામ)

શત્રુંજય મંડણ કર કલ્યાણ, અષ્ટાપદ મંડણ કર કલ્યાણ,
નાભિરાજા નંદન કર કલ્યાણ, મરુદેવા નંદન કર કલ્યાણ,
પ્રથમ નરેશ્વર કર કલ્યાણ, પ્રથમ મુનીશ્વર કર કલ્યાણ,
પ્રથમ તીર્થંકર કર કલ્યાણ, પ્રથમ શાસનપતિ કર કલ્યાણ,

સદ્ગતિ આપો આદિનાથ, દુર્ગતિ કાપો આદિનાથ,
સન્મતિ આપો આદિનાથ, દુર્મતિ કાપો આદિનાથ,
સંયમ આપો આદિનાથ, વિરતિ આપો આદિનાથ,
શિવસુખ આપો આદિનાથ, ભવદુઃખ કાપો આદિનાથ,

જનમન રંજન આદિનાથ, ભવદુઃખ ભંજન આદિનાથ,
નાથ નિરંજન આદિનાથ, કરુણાનંદન આદિનાથ,
રોમે-રોમે આદિનાથ, હૈયે-હૈયે આદિનાથ,
અણુ અણુમાં આદિનાથ, પરમાણુમાં આદિનાથ,

મારા હૈયે આદિનાથ, સૌના હૈયે આદિનાથ,
શત્રુંજયમાં આદિનાથ, અષ્ટાપદમાં આદિનાથ,
પૂરવ બોલે આદિનાથ, પશ્ચિમ બોલે આદિનાથ,
ઉત્તર બોલે આદિનાથ, દક્ષિણ બોલે આદિનાથ,

દેવો બોલે આદિનાથ, દાનવ બોલે આદિનાથ,
પશુ બોલે આદિનાથ, માનવ બોલે આદિનાથ,
સાધુ બોલે આદિનાથ, સાધ્વી બોલે આદિનાથ,
શ્રાવક બોલે આદિનાથ, શ્રાવિકા બોલે આદિનાથ

જય જય જય શ્રી આદિનાથ, જય જય જય શ્રી આદિનાથ

૮૧. આત્મલિંદા

(તર્જ - મેરા જીવન કોરા કાગજ)

- આતમરામી અંતર્યામી, સુણજો મારી વાત,
ભવોભવ હું છું દાસ તુમ્હારો, રાખજો માથે હાથ... ૧
- ચાર ગતિમાં ભટકી પ્રભુ હું, આવ્યો તુમ્હારે દ્વાર,
કાલ અનંતા બાદ મેં દીઠી, દુર્લભ તુમ દેદાર... ૨
- માનવભવ-આરજકુલ પામ્યો, પુણ્ય પસાએ આજ,
પણ ફરી લાખ ચોરાશી ભટકું, એવા કરું હું કાજ... ૩
- પાપો અઢારે રસથી હું કરતો, ધર્મ કરું તલભાર,
મારું જીવન જોતા લાગે, જઈશ નરક મોઝાર... ૪
- ધર્મીની હું નિંદા રે કરતો, ઈર્ષ્યા કરતો અપાર,
પરના દોષ હું નિશદિન જોતો, કેમ થઈશ ભવપાર ? ૫
- સદ્ગુરુથી નિત દૂરે રહેતો, કરતો જીવના ધાત,
ઝૂઠ-ચોરી ને મૈથુન સેવન, સંગ્રહમાં શિરતાજ... ૬
- પલ પલમાં હું કોધી રે બનતો, નિજ ગુણ ગાતો અપાર,
માયાવી બની જગને ઠગતો, લોભીઓમાં શિરદાર... ૭
- આ છે મારી કરુણ કહાની, સાંભળો ઓ મહારાજ,
જેવો પણ છું પણ તારો છું, સ્વીકારો મને આજ... ૮
- પાપી અધમ છું પણ તુજ સમ છું, સમજું છું એ વાત,
તેથી જ તારું 'હીર' હું માંગુ, રહેવું છે તુમ સાથ... ૯

૮૨. આ સંસાર છે અસાર

(તર્જ - હૈં યે પાવન ભૂમિ)

- આ સંસાર છે અસાર, વ્યાધિ વેદનાનો નહિ પાર,
ઈમ જાણતો પણ આ જીવડો, ન કરે જિન ધર્મ લગાર... ૧
- ધર્મ આજે કે, કાલે કરશું, પહેલા પૈસા ભેગા કરશું,
તને ખબર નથી ક્યારે મરશું, તો પણ ફરે બની મસ્તાન... ૧
- તું ક્યાંથી અહીં આવ્યો છે ? તારે પાછું ક્યાં જવું છે ?
તારે ક્યાં સુધી અહીં રહેવું છે ? તને ખબર નથી કોઈ વાત... ૨
- જેની સાથે બેસી રમતો, વાતો કરતો ને જમતો,
તેને લઈ ગયો છે યમ તો, પછી નિશ્ચિંત કેમ તું સૂતો રે... ૩
- રોગ-જરા-મરણ ઘણા ભૂંડા, તારી પાછળ લાગ્યા ત્રણ ગુંડા,
તારા શરીરમાં પેસી ઊંડા, તને પીડે એ વારં વાર... ૪
- દેવેન્દ્ર-ચક્રવર્તિઓના, રાજાઓના ઉત્તમ ભોગો,
પામ્યો તું અનંતી વાર, નથી તૃપ્તિ તને કોઈ વાર... ૫
- દૂર દૂરથી પંખીઓ આવે, એક ઝાડમાં રાત વિતાવે,
પડે સવાર અને ઉડ જાવે, તિમ તારા સંબંધો જણાવે રે... ૬
- તલ માત્રનું જે વિષય સુખ, તેનું પર્વત સમ મોટું દુઃખ,
કોડો ભવ સુધીએ ન છોડે, તો શા માટે તે ભણી દોડે રે... ૭
- હવે જાગ્યા ત્યાંથી સવાર, ધર્મમૃત પી વારંવાર,
તજી વિષયો તણા વિકાર, 'હીર' ચિંતામણી તું ન હાર... ૮

૮૩. અમે સુખી થવાના

(તર્જ - અમે કાકા-બાપાના પોરીયા...)

સૌના હૈયે વસીને, અમે સુખી થવાના
સૌનું ભલું કરીને, અમે સુખી થવાના

હે... સુખી થવાના, સાચા ધર્મી થવાના
ગુણવાન થવાના, ભાગ્યવાન થવાના

સૌના હૈયે વસીને...૧

ધર્મરક્ષા કરીને, અમે સુખી થવાના
ખોટા કામો છોડીને, અમે સુખી થવાના

હે... સુખી થવાના...૨

સૌના ગુણો નિહાળી, અમે સુખી થવાના
નિજ પાપો પખાળી, અમે સુખી થવાના

હે... સુખી થવાના...૩

બની મનથી સંસ્કારી, અમે સુખી થવાના
જીતી ઈંદ્રિયો વિકારી, અમે સુખી થવાના

હે... સુખી થવાના...૪

નિજ સ્વાર્થ વિસારી, અમે સુખી થવાના
નિત્ય આતમ સંભારી, અમે સુખી થવાના

હે... સુખી થવાના...૫

જીવદયા વધારી, અમે સુખી થવાના
મોહમાયા ઘટાડી, અમે સુખી થવાના

હે... સુખી થવાના...૬

જેઓ આવી રીતે જીવે, તે સ્વર્ગે જવાના,
નિજ 'હીર' પ્રગટાવી તે મોક્ષે જવાના

હે... સ્વર્ગે જવાના, તેઓ મોક્ષે જવાના,
નહીં દુઃખી થવાના, નહીં ક્યારે રોવાના... ૭

સૌને હૈયે વસીને...

૮૪. મારા જીવનની આશ તમે

(તર્જ - જિંદગી પ્યાર કા ગીત હે)

મારા જીવનની આશ તમે, લાગી પ્યાસ તમારી પ્રભુ,
મારા હૈયામાં આવો તમે, કરું વિનતી હું તમને પ્રભુ...

લાખ ચોરાસી યોનિ ફર્યો, તુજને ના કદી મેં સ્મર્યો,
હવે ભાવથી પામું ધરમ, એવી શ્રદ્ધા તું દેજે પ્રભુ...

મારા જીવનની...૧

જ્યારે મારગ ના કોઈ સૂઝે, જ્યારે આશાના દીપ બૂઝે,
ત્યારે લાગે તું એક જ શરણ, મારા તારણહારા પ્રભુ...

મારા જીવનની...૨

તારી આશાએ જીવી રહ્યો, તને મળવા હું તલસી રહ્યો,
તારી ઈચ્છાએ જીવું જીવન, એવી શક્તિ તું દેજે પ્રભુ...

મારા જીવનની...૩

ભવોભવ તારો સાથ મળો, તારું શાસન આ મુજને ફળો,
આત્મ ગુણ-રશ્મિ 'હીર' વધે, એવું વરદાન દેજે પ્રભુ...

મારા જીવનની...૪

૮૫. અમે નરકે જવાના

(તર્જ - અમે કાકા-બાપાના પોરીયા...)

ઘણા જલસા કરીને, અમે નરકે જવાના,
 ઘણી લાઈન મારીને, અમે નરકે જવાના
 હે નરકે જવાના, ઘણી માર ખાવાના
 ઘણા દુઃખી થવાના, અને ખૂબ રોવાના...૧

બ્લુ ફિલ્મો જોઈને, અમે નરકે જવાના
 ચેટિંગ ડે નાઈટ કરી, નરકે જવાના... હે નરકે...૨

હિંસક ગેમો રમીને, અમે નરકે જવાના
 ગંદી ગાળો બોલીને, અમે નરકે જવાના... હે નરકે...૩

ઘણી સીગરેટો કુંકી, અમે નરકે જવાના
 નશો ડ્રગ્સનો કરીને, અમે નરકે જવાના... હે નરકે...૪

ઘણું દારું ઢીંચીને, અમે નરકે જવાના
 ઈંડા-માંસ ખાઈને, અમે નરકે જવાના... હે નરકે...૫

પૈસા ગામના દબાવી, અમે નરકે જવાના
 સગાને પણ રડાવી, અમે નરકે જવાના... હે નરકે...૬

જે આવું નહીં કરે, તે સ્વર્ગે જવાના
 નિજ 'હીર' વધારી, તેઓ મોક્ષે જવાના
 હે સ્વર્ગે જવાના, તેઓ મોક્ષે જવાના
 નહીં દુઃખી થવાના, નહીં ક્યારે રોવાના...૭
 ઘણા જલસા કરીને, અમે નરકે જવાના...

૮૬. વર્ષીતપ પારણા ગીત

(તર્જ - કોણ ભરે...કોણ ભરે)

લેતા નથી, લેતા નથી, લેતા નથી રે,
આદિનાથ દાદા કાઈ લેતા નથી રે,
વિનવે છે લોકો પાય પડી-પડી રે,
આદિનાથ દાદા કાઈ લેતા નથી રે....

ચારસો દિવસના ઉપવાસ ઝાઝા,
પરચો બતાવી મુકી કર્મોએ માઝા,
તો એ દાદા દાદ દેતા નથી રે... ૧

તેજ ઘટ્યું ને શરીર સુકાયુ,
અશ્વપૂર્ણ દેવોથી ડુસકુ મુકાયુ,
તો એ વ્રતને જેઓ મુક્તા નથી રે... ૨

શ્રેયાંસને તિહા સપનું રે આવ્યું
આદિનાથ દાદાને પારણું કરાવ્યું,
આતમના 'હીર' જેના ઘટતા નથી રે... ૩

આદિનાથ દાદાએ વર્ષીતપ કર્યો નહોતો
પણ કરવો પડ્યો તો. કારણ કે પૂર્વ જન્મોમાં
બળદોને ખાતા અટકાવવાથી બાંધેલું
અંતરાય કર્મ ઉદયમાં આવ્યું હતું.
તો જેમ બીજાને ખાતા અટકાવે તેને પોતાને ખાવા ન મળે
તેવી પરિસ્થિતિ ઉભી થાય.
તેમ જે પોતાને ધર્મ કરતા અટકાવે,
શક્તિ હોવા છતાં ધર્મ ન કરે તેને પોતાને
ભવિષ્યમાં ધર્મની સામગ્રી મળશે ખરા ?

૮૭. વર્ષાતપ પારણાનું ગીત

(તર્જ - શ્યામ તેરી બંસી પુકારે રાધા નામ)

- ચારસો ઉપવાસના પારણા શ્રીકાર,
આદિનાથ દાદા પધારો મ્હારે દ્વાર,
અંતરમાં આવી મારો... હો... કરજો ઉદ્ધાર,
આદિનાથ દાદા પધારો મ્હારે દ્વાર,
ઋષભદેવસ્વામી પધારો મ્હારે દ્વાર...
- હો... મરુદેવામાતા રોઈ-રોઈને થાકી,
ઋષભ-ઋષભ રટણા ચિત્ત લાગી,
ભૂલું તને.. હો... તોય મને કરજે તું પ્યાર,
આદિનાથ દાદા પધારો મ્હારે દ્વાર...૧
- હો.. પૂરવ ભવના કોઈ કરમે ભમાવ્યાં,
સમતા રાખી તેં તો કરમો ખપાવ્યાં,
મુજને પણ... હો... દેજે તું સમતા લગાર,
આદિનાથ દાદા પધારો મ્હારે દ્વાર...૨
- હો... ભવોભવની પ્રીતડીએ તુજને બોલાવ્યાં,
શ્રેયાંસ હાથે તારા પારણા કરાવ્યાં,
મારી પણ... હો... પ્રીતનો તું કરજે સ્વીકાર,
આદિનાથ દાદા પધારો મ્હારે દ્વાર...૩
- હો... તપનો સંદેશો તેં દુનિયાને આપ્યો,
'શુદ્ધિ'એ મારગ સિદ્ધિનો દાખ્યો,
આત્મગુણ... હો... રશ્મિમાં 'હીર' દે અપાર,
આદિનાથ દાદા પધારો મ્હારે દ્વાર,
ઋષભદેવસ્વામી પધારો મ્હારે દ્વાર...૪

૮૮. રસના દેવીને વશ ન થનારા

(તર્જ - સોલહ બરસ કી બાલી ઉંમર)

રસનાદેવીને વશ ન થનારા મહાન્,
આ કાળમાં તપ કરનારા મહાન્,

ખાવા માટે જીવે છે, પ્રાયઃ જ્યાં માનવી,
ભોજન જ્યાં તામસી છે, વૃત્તિ છે દાનવી,
આવા કલિકાળે પણ, જીભલડીને જીતી,
તપ અને, ત્યાગમાં, રાચનારા મહાન્

આ કાળમાં...૧

ભોગોનાં ભૂતડાં જ્યાં, છોડે ના કોઈને,
તપસ્યા કરે ઘણા પણ, બીજાને જોઈને,
ઈર્ષ્યા તજી બીજાની, શુદ્ધિના લક્ષથી,
આત્મને, તપ મહીં, જોડનારા મહાન્,

આ કાળમાં...૨

રસનાની લાલસામાં, ભૂલાયો જ્યાં ધરમ,
પાપો જ્યાં રાસડા લે, મૂકી સઘળી શરમ,
આવા કાળે પણ રસની, લાલસાઓ જીતી,
તનને, તપો થકી, તાપનારા મહાન્,

આ કાળમાં...૩

અણહારી બનવા માટે, લીધો માનવ જનમ,
પણ આહારી બનીને, રખડે જનમો જનમ,
આવી આહારસંજ્ઞાને હાર આપીને,
આત્મને, 'હીર'થી, પૂરનારા મહાન્,

આ કાળમાં...૪

૮૯. પ્રતિષ્ઠા વધામણા ગીત

(તર્જ - અથ શ્રી મહાભારત કથા)

પ્રભુ પ્રતિષ્ઠા... પ્રભુ પ્રતિષ્ઠા... આ... પ્રભુ પ્રતિષ્ઠા...
આ..... હો.....
અથ શ્રી પ્રભુજીની પ્રતિષ્ઠાં
પ્રભુજીની પ્રતિષ્ઠા. . . જિનજીની પ્રતિષ્ઠા...
પ્રતિષ્ઠા જિનરાજની, આ ત્રિભુવન મહારાજની,
સૌ જીવોના નાથની, મુક્તિપુરીના સાથની,
પ્રભુ બિરાજિત જ્યાં થયે, ત્યાં શાંતિ-મંગલ વિસ્તરે,
આ... હો...

॥ શ્લોક ॥

નારકો પણ હરખે-જેના કલ્યાણ પર્વમાં ।
પવિત્ર તેનું ચારિત્ર-કોણ સમર્થ છે વર્ણવા ॥
ઈંદ્ર ચરણોને સેવે, કોસિયો ડંખ દેવે ।
સમભાવ ધરે બે માં, શ્રી વીર સ્વામિને નમઃ ॥

કરુણાનંદન, ત્રિજગવંદન, પ્રભુની હું કરું પ્રતિષ્ઠા,
કરું પ્રતિષ્ઠા... કરું પ્રતિષ્ઠા... કરું પ્રતિષ્ઠા...
આ..... હો.....
પ્રતિષ્ઠાની કહાની, આ... જિનાગમોથી જાણી...
અંજનશલાકા જોતા, પાપોની થાય હાનિ,
વિશ્વને જે બતાવે, શાશ્વત સુખોનું ધામ...
આત્મ 'હીર' વધારી, પહોંચાવે મુક્તિ ધામ...
પ્રભુ પ્રતિષ્ઠા... પ્રભુ પ્રતિષ્ઠા... આ...
પ્રભુ પ્રતિષ્ઠા, આ...

૯૦. પર્યુષણ પર્વ ક્ષમાપના ગીત

(તર્જ - રજા આપો હવે દાદા)

ક્ષમા આપો હવે અમને, અમારી ભૂલને ભૂલી,
અમારી ભૂલને ભૂલી, અમારી ભૂલને ભૂલી,
ક્ષમા દેતા અમે તમને, અમારા અહંને ભૂલી,
અમારા અહંને ભૂલી, અમારા અહંને ભૂલી...

જીવનમાં ક્લેશ સંતાપો, બંધાય છે મહાપાપો,
બીજાથી વૈર જે રાખે... હો^૨...
ચઢે પોતે જ તે શૂલી, અમારી ભૂલને ભૂલી... ૧

વધારી દ્વેષના ભાવો, નરકને કા નિકટ લાવો ?
પ્રભુના આ વચનથી તો... હો^૨...
અમારી આંખ ગઈ ખુલી, અમારી ભૂલને ભૂલી... ૨

કર્ચા કામો અમે એવા, ના વર્ણન થાય જે તેવા,
છતાં એ આપજો માફી... હો^૨...
ભલે રજૂઆત છે લૂલી... અમારી ભૂલને ભૂલી... ૩

કરો દૂરે આ દુર્ભાવો, વધારો પ્રેમ સદ્ભાવો
આત્મમાં 'હીર' પ્રગટાવો... હો^૨...
મૈત્રીના ભાવમાં ઝૂલી... અમારી ભૂલને ભૂલી... ૪

કલ્યાણ તેનું જ થાય છે કે જેના હૃદયમાં
પ્રભુ બિરાજમાન હોય છે
અને પ્રભુ તેના જ હૃદયમાં આવે કે
જે પોતાના હૃદયમાં પ્રભુવચનોને બિરાજમાન કરે છે.

91. End of the love Part-2

(તર્જ - મુસ્કુરાને કી વજહ તુમ હો)

મારી બરબાદીનું કારણ જે, જલ્દી મરવાનું કારણ પણ જે,
મને રડાવે... રડાવે... રડાવે... મારી બૈરી^૨ રે... બૈરી રે

આ નાગણ મને જ્યારથી વળગી, ત્યારથી મુજ જિંદગી સળગી,
મને રડાવે... રડાવે... મારી બૈરી રે^૨... બૈરી રે

સુખમાં રહેતો તો, દુઃખને જે લાવી,
ઘરની અંદર, ઝગડાનો પૈગામ જે લાવી,
ભગતસિંહ હતો, સર્કસનો સિંહ થયો,
કિંમત આંકુ તો ઘરમાં રહેતા ઘાટીથી પણ ગયો,
મને રડાવે... રડાવે... રડાવે... મારી બૈરી રે^૨... બૈરી રે...૧

જે કમાવું હું, લુંટી તે લેતી,
પરણ્યો તોએ મુજને બાવો, દુનિયા સૌ કહેતી,
જો ના આપું તો, બીજાને પકડે,
આત્મહત્યા, કોર્ટ કેસના લફડામાં જકડે,
મને રડાવે... રડાવે... રડાવે... મારી બૈરી રે^૨... બૈરી રે...૨

બૈરી રે...

બૈરી રે... બૈરી

ઓ... હો... ઓ... હો...

સંસાર દાવાનળ બુઝવવા આપ શીતળ નીર સમ,
સંમોહ રૂપી ધૂળને હરવા સુપ્રબળ સમીર સમ,
ઘન કર્મ રૂપી પર્વતોને ભેદવા છો વજ સમ,
છો ભવસમંદરમાં તમે તારણ તરણ સુજહાજ સમ...

અન્ય
ગાવ
રચનાઓ

૯૨. ૧૪ સ્વપ્ન તૃત્ય ગીત

(અંજનશલાકા, સ્નાત્ર મહોત્સવ, જન્મવાંચન આદિમાં અતિ ઉપયોગી)

૧૪ સ્વપ્નોને જોડનારી ધ્રુવ કડી

(તર્જ - દર્શન દેજો નાથ)

સુપનાં આવ્યાં આજ, સુપનાં આવ્યાં આજ,
ત્રિશલા માને, આવા દિવ્ય, સુપનાં આવ્યાં આજ

(૧) ગજરાજ

(તર્જ - રંગે રમે આનંદે રમે)

પહલે સુપને માતા જુએ, ગિરિરાજ જેવા ગજરાજને,
જાણે જુએ ઐરાવતને, ગિરિરાજ જેવા ગજરાજને

(અંતરો)

શ્વેતવર્ણો જાણે જંગમ હિમાલય,
ચાર દાંતવાલો મદનો આલય,
જાણે ચતુર્વિધ ધર્મ કહે,

ગિરિરાજ જેવા...૧

શ્રેષ્ઠતામાં કોઈ આવે ના તોલે,
એમ સહુ જિન આગમ બોલે,
ત્રિભુવન પરખે બુદ્ધિ બલે,

ગિરિરાજ જેવા...૨

(૨) વૃષભ

(તર્જ - વરસે ભલે વાદળી ને)

વૃષભ દીઠો, માએ મીઠો, ભાર વાહણહાર,
ધર્મરૂપી રથનો છે શણગાર, વૃષભ દીઠો...
૧૦૦ સંવેદના.....

(અંતરો)

પંચ મહાવ્રત ભારને વહશે,
પડકાય જીવતણો રક્ષણહાર, ધર્મ રૂપી રથનો...૧

ભરતક્ષેત્રે બોધિને વાવે,
મોક્ષ રૂપી ફળનો જે દેનાર, ધર્મ રૂપી રથનો...૨

(૩) કેસરી સિંહ

(તર્જ - કેસરીયા રે કેસરીયા)

કેસરિયો રે, કેસરિયો
સિંહ સુપનામાં આવે, માતા આનંદ પાવે,
આ તો ઘટ-ઘટમાં આનંદ છાયો... છાયો... છાયો... કેસરીયો રે

(અંતરો)

જેવો કેસરી સિંહ, એવો ધીર ગંભીર,
સહુ ધર્મીમાં એ તો શૂરવીર..વીર..વીર..કેસરીયો રે...૧

કામ-કોધાદિ હાથી, જાય જેનાથી નાસી
પ્રગટાવે આતમનું હીર... હીર... હીર...કેસરિયો રે...૨

(૪) લક્ષ્મી દેવી

(તર્જ - કોણ ભરે ?...રે... શત્રુંજય નદીનું નીર)

આંગણીયે આવ્યા મારે લક્ષ્મીદેવી રે,
કહે માને તારી સામે હું તો હારી રે,
લોકો પડે મારી પાછળ આવી-આવી રે,
હું તો તારા પુત્ર પાછળ દોડી આવી રે,
હે... આંગણીયે...

(અંતરો)

કમલના ફૂલમાં લક્ષ્મીજી શોભે,
આજુ બાજુ ઐરાવત શોભે,
આભૂષણો અતિ દિવ્ય સોહે રે, હું તો તારા પુત્ર...૧

કૈવલ્ય લક્ષ્મીનો સ્વામી એ બનશે,
ત્રિલોક લક્ષ્મી એના ચરણોને ચૂમશે,
ત્રિભુવનમાં અતિ સમૃદ્ધ થશે રે, હું તો તારા પુત્ર...૨

(૫) ફૂલ માલા

(તર્જ - રંગાઈ જાને રંગમાં)

જે રંગબેરંગી સોહે, ફૂલમાલા અતિ મન મોહે,
આજુ-બાજુમાં ભમરા ધૂમે, સુગંધથી આ જગ ઝૂમે,
જે રંગબેરંગી સોહે...

સુરતરુનાં પુષ્પો લાવી, માળા બનાવી સાર^૨,
વિવિધવર્ણી સુમનોહરણી, સુગંધ જેની અપાર^૨,
જાણે શોભે મોક્ષમાળા, મહિમાનો નહિ પાર... જે રંગબેરંગી...૧

તારા પુત્રે નિત મહકશે, અનંત ગુણની સુવાસ^૨
પુષ્પ જેવું શરીર એનું, સુરભિ શ્વાસોચ્ચ્વાસ^૨
જે કોઈ એને શીર ધરશે, કરશે મોક્ષમાં વાસ... જે રંગબેરંગી...૨

(૬) ચન્દ્ર

(તર્જ - પંખીડા તું ઉડી જાજે)

ચન્દ્રમા... હો... ચન્દ્રમા... ચન્દ્રમા...હો... ચન્દ્રમા
ચન્દ્રમા તું સુપને આયો, મનમાં ભાયો રે,
તારી દિવ્ય જ્યોતિ જોઈ, આનંદ છાયો રે,

ચન્દ્રમા... હો ચન્દ્રમા^૨

હોરે... હોરે... હો...

હોરે... હોરે... જુઓ, ચન્દ્ર કેવો શોભે રે,
મૃગલંછન ખિલ્યો છે સોળ કલાએ,
ગગને જાણે હરતો ફરતો તિલક શોભે રે,
નભથી પ્રવેશે એ તો માતા મુખે રે, ચન્દ્રમા... હો ચન્દ્રમા^૨...૧

હોરે... હોરે... હો....

હોરે... હોરે... માતા તને ચન્દ્ર કહે રે,
તારો લાલ તેજે મને પાછળ રાખે રે,
ઉજ્જવલ શોભા, ધવલ કીર્તિ, મંગલ દીપે રે
શીતળતાએ જગશાંતિ કરે રે, ચન્દ્રમા... હો ચન્દ્રમા^૨...૨

(૭) સૂર્ય

(તર્જ - દિલડી રે મારા પ્રભુજીને)

આવ્યો રે આવ્યો સૂરજ આવ્યો,
કેવલ જ્ઞાનનો પ્રકાશ એ તો લાવ્યો... આવ્યો રે આવ્યો

દ્વાદર્શ સૂર્ય સમું, ભામંડલ એનું
ઈન્દ્રને ઝાંખો કરે મુખમંડલ જેનું... આવ્યો રે આવ્યો...૧

સૂરજની જેમ એ તો જગમાં ચમકશે,
સાતે નરકે પણ, અજવાળાં કરશે... આવ્યો રે આવ્યો...૨

(૮) ધ્વજ

(તર્જ - શ્યામ તેરી બંસી પુકારે)

પંચવર્ણી ફરફરતી આકાશમાં,
લહરાતી ધ્વજાને જુએ ત્રિશલામા,
વિશ્વવિજયની કરે ઘોષણા, લહરાતી ધ્વજાને જુએ ત્રિશલામા.

(અંતરો)

હો... સોનાના દંડ પર ફરકી રહે જે,
સિંહના ચિત્રથી શોભી રહી જે,
રણકાર થાય નિત ઘંટડીના...

લહરાતી ધ્વજાને...૧

હો... ધર્મધ્વજ લહરાવી આનંદ કરશે,
શાસન ગગનમાં ઊંચે ફરકશે,
વિશ્વકલ્યાણ હો એવી ભાવના...

લહરાતી ધ્વજાને...૨

(૯) પૂર્ણકળશ

(તર્જ - મારી આંખોમાં શંખેશ્વર)

માના સપનામાં પૂર્ણ કળશ આવે રે,
માતા પાંપણના પુષ્પ વધાવે,
માના હૈયામાં હરખ ન માએ રે,
માતા પાંપણના પુષ્પ વધાવે..

(અંતરો)

સર્વ મંગલમાં ઉત્તમ સુમંગલ,
સર્વ કલ્યાણનું એ કારણ...
સર્વ જીવોનાં મનને લોભાવે રે,
માતા પાંપણના પુષ્પ વધાવે...૧

સર્વ અતિશયોથી પૂરો
કર્મનાશમાં સહુથી શૂરો,
ધર્મમહેલના શિખરે બિરાજે રે,
માતા પાંપણના પુષ્પ વધાવે...૨

(૧૦) પદ્મ સરોવર

(તર્જ - ઢોલીડા ઢોલ ધીમો ધીમો)

દિહું રે... દિહું રે... દિહું રે...

દિહું રે માતાએ, પદ્મસરોવર, પદ્મસરોવર,
સમતાના નીરથી, ઉભરાય અંતર, દિહું રે... દિહું રે ... દિહું રે..

(અંતરો)

સર્વજાતિનાં કમળો ભરેલું, પંખીસમૂહ જેમાં આનંદે ઘેલું,
જળચર જીવો માટે સ્થાન અલબેલું, સ્થાન અલબેલું,
પ્યાસાની તૃપ્તિમાં સહુથી એ પહેલું...

દિહું રે^૩...૧

દર્શન જ્ઞાન ચારિત્રનો ભરિયો, ભવ્યજીવોનો જેણે સંતાપ હરિયો,
જોતા-જોતા એણે કદી નયનો ભરાય ના, નયનો ભરાય ના,
આંખોમાં હર્ષનાં અશ્રુ સમાય ના...

દિહું રે^૩...૨

(૧૧) રત્નાકર

(તર્જ - માં પાવા તે ગઢથી ઉતયા)

રત્નાકર જોયો માતાએ અગિયારમે રે,
કઘો 'સાગર વર ગંભીર' લોગસ્સમાં એને રે... રત્નાકર જોયો...

(અંતરો)

ચંદ્રકિરણો જેવા, નિર્મળ નીરે છલકે રે,
માતા આનંદ પામે અપાર, મનમાં મલકે રે,
રત્નાકર જોયો...૧

એ સ્વપ્ન કહે હું તો, જડરત્નોનો દરિયો રે,
માડી તારો લાડીલો ગુણરત્નોનો ભરીયો રે,

રત્નાકર જોયો...૨

(૧૨) દેવવિમાન

(તર્જ - ઝિલમિલ સિતારો કા આંગન હોગા)

ઝગમગતા તારા જેવું સુરવિમાન આવે,
માતાજી જોઈને આનંદ પાવે,
એ તો પ્રભુને મહાન બતાવે, ઝગમગતા તારા..

(અંતરો)

ગીત-વાજિંત્ર વાગે જેમાં, પુંડરિક નામે વિમાન જે,
ઉગતા સૂરજ જેવું શોભે, મોટું યોજન માન એ,
મેઘધ્વનિ સમ ગાજે ને આવે

માતાજી જોઈને...૧

દેવોને પણ પૂજ્ય છે એ, માતા તારો લાલ રે,
શિવ સુખ રૂપી સંપત્તિનો, એની પાસે માલ રે,
મોક્ષ વિમાન એ સહુને બતાવે...

માતાજી જોઈને...૨

(૧૩) રત્નરાશિ

(તર્જ - ઝુલો રે ઝુલો થે તો, ત્રિશલાના જાયા)

રત્નની રાશિ આવે, તેરમા સપનામાં,
પુત્ર તમારો જગનો તારણહાર રે, જગનો પાલનહાર રે,
માતા સુંદર સપના જોયા... રત્નની રાશિ આવે...

(અંતરો)

મેરુપર્વત જેવો ઊંચો, રતન ઢગલો શોભે હો,
હીરા-પન્ના-માણેક આદિ, ઉત્તમ જાતિ રત્નો હો,
તેજે ઝબૂકે જાણે તારલા રે, જાણે તારલા રે...

માતા સુંદર સપના જોયા...૧

રત્નના ગઢમાં બેસી એ તો, દેશનાને આપે હો,
ભવ્યજીવોના ભવો ભવોનાં, કર્મનાં બંધન કાપે હો,
રત્નત્રયીનું કરે મોટું દાન રે, કરે મોટું દાન રે...

માતા સુંદર સપના જોયા...૨

(૧૪) અગ્નિશિખા

(તર્જ - ઓઢણી ઓઢું-ઓઢું ને ઉડી જાય)

અગ્નિશિખા જોઈ-જોઈને રાજી થાય^૨
માતા મનમાં મલકાય, માનું હૈયું છલકાય,
માનો મોહિતમિર દૂર થાય, અગ્નિશિખા...

(અંતરો)

હોરે... હોરે... ધૂમરહિત અગ્નિ સોહે,
હોએ... હોએ... હોએ... હોએ... અગ્નિ સોહે, અગ્નિ સોહે^૨

જેની મોટી જવાલા, જાણે તેજ પ્યાલા,
જેથી વિશ્વતિમિર દૂર થાય... અગ્નિશિખા...૧

હોરે... હોરે... દાવાનળ બની કર્મો દહે,
હોએ... હોએ... હોએ... હોએ, કર્મો દહે... કર્મો દહે,

કલ્પસૂત્રે સંભળાય, 'ગુણરશ્મિ' ફેલાય
એના 'હીર'થી સૌ અંજાય... અગ્નિશિખા...૨

(૧૫) સ્વપ્નફળ કથન

(તર્જ - આ તો મારી માડીનાં રથનો રણકાર)

રૂમઝૂમ... રૂમઝૂમ... રૂમઝૂમ... રૂમઝૂમ...
માતા જોઈ સ્વપ્નોને હરખે અપાર... હરખે અપાર...
આવાં સુપન મેં ક્યારે નહીં જોયાં ર...
રૂમઝૂમ... રૂમઝૂમ... રૂમઝૂમ... રૂમઝૂમ...

(અંતરો)

ઝટ પટ પટ પટ આંખો બોલે,
અહ્લુત અહ્લુત હોઠોથી બોલે,
સ્મરણ કરે સ્વપ્નોને ફરી-ફરી વાર...
ફરી-ફરી વાર...

આવાં સુપન મેં...૧

રૂમઝૂમ... રૂમઝૂમ... રૂમઝૂમ... રૂમઝૂમ...
રૂમઝૂમ રૂમઝૂમ ડગલા માંડે,
છમ છમ છમ છમ પાયલ બાજે,
ધીમે ધીમે ચાલે જ્યાં, છે સ્વામિનાથ...
છે સ્વામિનાથ...

આવા સુપન મેં...૨

રૂમઝૂમ... રૂમઝૂમ... રૂમઝૂમ... રૂમઝૂમ...
સ્વપ્ન કહે સ્વામિને હળવે-હળવે,
તનમનમાં આનંદ-આનંદ છલકે,
સ્વામી કહે પુત્ર થશે, ત્રિભુવન શિરતાજ, ત્રિભુવન શિરતાજ,
આવો રતન મેં ક્યારે નહીં જોયો...
રૂમઝૂમ... રૂમઝૂમ... રૂમઝૂમ... રૂમઝૂમ...
માતા જોઈ સ્વપ્નોને..

આવા સુપન મેં...૩

દે સન્મતિ મુજને જરા...

મુજથી નહીં મુજ પાસ જે છે રાગી તેના જે જનો,
વૈરાગી જે મુજ પર સદા, રાગી થયો હું તેમનો,
સૌથી વધુ વ્હાલો તને, પણ વિસરું હું તુજને સદા,
વિતરાગ તુજ રાગી બનું, દે સન્મતિ મુજને જરા,
અંતરથી વૈરાગી બનું, દે સન્મતિ મુજને જરા...

૯૩. અરિહંત વંદના ધૂન...

(તર્જ - ભાવે કરું હું વંદના)

વંદના - વંદના સ્વીકારો મારી વંદના,
વંદના - વંદના અવધારો મારી વંદના,

શંખેશ્વર પ્રભુ પાર્શ્વને ભાવે કરું હું વંદના,
વિઘ્નહરા પ્રભુ પાર્શ્વને ભાવે કરું હું વંદના,
ધરણેન્દ્રના ખાસને ભાવે કરું હું વંદના,
પદ્માવતીની આશને ભાવે કરું હું વંદના,
વંદના - વંદના સ્વીકારો મારી વંદના...

દેવોના પણ દેવને ભાવે. . . કરતા સુરપતિ સેવને ભાવે...
વામા કેરા નંદને ભાવે... અશ્વસેન કુલચંદને ભાવે...
વઢિયાર દેશ નરેશને ભાવે... કાઢે કર્મ નિ:શેષને ભાવે...
મુક્તિનગરના મૂળને ભાવે... ભૂલે મારી ભૂલને ભાવે...
વંદના - વંદના સ્વીકારો મારી વંદના...૧

જગના સાચા સંતને ભાવે... મુક્તિ કેરા મહંતને ભાવે...
ભવસાગરના અંતને ભાવે... લોકોત્તર ભગવંતને ભાવે...
શિવરમણીના કંતને ભાવે... યોત્રીશ અતિશયવંતને ભાવે...
પાંત્રીશ સરસ્વતીવંતને ભાવે... અજર અમર અરિહંતને ભાવે...
વંદના - વંદના સ્વીકારો મારી વંદના...૨

પ્રાણતણા આધારને ભાવે... મુજ હૈયાના હારને ભાવે
આનંદઘન અવતારને ભાવે... નિર્મમ નિરહંકારને ભાવે...
કરુણાના કરનારને ભાવે... કૃપાતણા ભંડારને ભાવે...
ચાર ગતિ ચૂરનારને ભાવે... પંચમ ગતિ દાતારને ભાવે...
વંદના - વંદના સ્વીકારો મારી વંદના...૩

પંચાશ્રવ હરનારને ભાવે... પંચમહાવ્રતધારને ભાવે...
પુણ્યતણા ભંડારને ભાવે... મહિમા અપરંપારને ભાવે...
સમકિતના દાતારને ભાવે... અંત સમય સથવારને ભાવે...
શિવસુખસર્જનહારને ભાવે... સદ્ગતિ કેરા દ્વારને ભાવે...
વંદના - વંદના સ્વીકારો મારી વંદના...૪

મોહિતમિર હરનારને ભાવે... પહોંચ્યા ભવના પારને ભાવે...
સર્વશાસ્ત્રના સારને ભાવે... સર્વ જીવોના પ્યારને ભાવે...
સાગર સમ ગંભીરને ભાવે... ભવરણ શીતળ નીરને ભાવે...
સહન કરે બની ધીરને ભાવે... સૌથી મોટા પીરને ભાવે...
વંદના - વંદના સ્વીકારો મારી વંદના...૫

અંતરના ઉલ્લાસને ભાવે... ભવભ્રમણે વિશ્વાસને ભાવે...
મારા શ્વાસોચ્છ્વાસને ભાવે... મારી અંતિમ આશને ભાવે...
મુજ અંતરના ખાસને ભાવે... ભવોભવ કેરી પ્યાસને ભાવે...
વિશ્વે કરે ઉજાસને ભાવે ... કેવલજ્ઞાન પ્રકાશને ભાવે...
વંદના - વંદના સ્વીકારો મારી વંદના...૬

અંતરના આરાધ્યને ભાવે... સર્વ જીવોના સાધ્યને ભાવે...
સૌના પરમારાધ્યને ભાવે... સર્વ દેવમાં આઘને ભાવે...
કરુણામાના નંદને ભાવે... શિવતરુ કેરા કંદને ભાવે...
મુખડું પૂનમ ચંદને ભાવે... મોહને કરતા મંદને ભાવે...
વંદના - વંદના સ્વીકારો મારી વંદના...૭

જિનશાસન શિરતાજને ભાવે... ત્રિભુવન કેરા તાજને ભાવે...
આતમના અવાજને ભાવે... તારણ તરણ જહાજને ભાવે...
મુક્તિ નગર મહારાજને ભાવે.. સર્વ સુખોના રાજને ભાવે...
પાપોથી નારાજને ભાવે ... શિવપુર કેરા સાજને ભાવે...
વંદના - વંદના સ્વીકારો મારી વંદના...૮

મુક્તિપુરીના સાથને ભાવે ... ત્રણલોકના નાથને ભાવે...
સર્વવિશ્વ વિખ્યાતને ભાવે... સદા સહાયક ભ્રાતાને ભાવે...
સર્વ જીવોની માતને ભાવે... સર્વ જગતના તાતને ભાવે...
યોગિઓના નાથને ભાવે... ભવઅટવીમાં સાર્થને ભાવે...
વંદના - વંદના સ્વીકારો મારી વંદના...૯

પુણ્ય થકી ભરપૂરને ભાવે... ભવ્ય જીવોના નૂરને ભાવે...
કર્મો માટે કૂરને ભાવે... સમતા કેરા પૂરને ભાવે...
મુક્તિ કેરા મંત્રને ભાવે... સર્વ થકી સ્વતંત્રને ભાવે...
સાચા જંગમ શાસ્ત્રને ભાવે... સર્વશ્રેષ્ઠ શુભ પાત્રને ભાવે...
વંદના - વંદના સ્વીકારો મારી વંદના...૧૦

બ્રહ્મચર્ય સમ્રાટને ભાવે... અદ્ભુત છે જસ ઠાઠને ભાવે...
ચૂરે મોહની ગાંઠને ભાવે... તોડે કર્મો આઠને ભાવે...
પુણ્યતણા વિસ્ફોટને ભાવે... સર્વદોષની ખોટને ભાવે...
સર્વ ગુણોની ટોચને ભાવે... કરતા મોહના લોચને ભાવે...
વંદના - વંદના સ્વીકારો મારી વંદના...૧૧

ચૌસઠ ઈંદ્રાધીશને ભાવે... જગરક્ષક જગદીશને ભાવે...
અધ્યાત્મના અધીશને ભાવે... જગના સાચા ઈશને ભાવે...
ઠારે ભવની આગને ભાવે... પરમેશ્વર વીતરાગને ભાવે...
સાચો છે જસ ત્યાગને ભાવે... શાશ્વત સુખની માંગને ભાવે...
વંદના - વંદના સ્વીકારો મારી વંદના...૧૨

અવધારો મારી વંદના, પ્રેમે કરું હું વંદના,
ભાવે કરું હું વંદના, સ્નેહે કરું હું વંદના,
હૃદયે કરું હું વંદના, રોમે કરું હું વંદના,
વંદના - વંદના સ્વીકારો મારી વંદના...૧૩

૯૪. તપો વંદના ધૂન

(તર્જ - ભાવે કરું હું વંદના)

વંદના - વંદના તપધર્મને હો વંદના.
વંદના - વંદના તપસ્વીને હો વંદના...

સર્વ શાસ્ત્રના સાર સમ, તપને કરું હું વંદના,
મુક્તિના આગાર સમ, તપને કરું હું વંદના,
કર્મરણે ઔજાર સમ, તપને કરું હું વંદના,
સદ્ગતિ કેરા દ્વાર સમ, તપને કરું હું વંદના,
વંદના... વંદના... તપસ્વીને હો વંદના...૧

રત્નત્રયીની ખાણ સમ, તપને કરું હું વંદના,
મોહતણી મોકાણ સમ, તપને કરું હું વંદના,
મુક્તિનગરના યાન સમ, તપને કરું હું વંદના,
દેવ તણા વિમાન સમ, તપને કરું હું વંદના,
વંદના... વંદના... તપસ્વીને હો વંદના...૨

કર્મયુદ્ધમાં વીર સમ, તપને કરું હું વંદના,
ભવરણ શીતળ નીર સમ, તપને કરું હું વંદના,
ભૂખ્યા આગળ ખીર સમ, તપને કરું હું વંદના,
લોકોમાં જે પીર સમ, તપને કરું હું વંદના,
વંદના... વંદના... તપધર્મને હો વંદના...૩

મોહને માટે શૂલ સમ, તપને કરું હું વંદના,
સર્વ ગુણોના મૂળ સમ, તપને કરું હું વંદના,
તેજંતુરી ધૂળ સમ, તપને કરું હું વંદના,
ભવકંટકમાં ફૂલ સમ, તપને કરું હું વંદના,
વંદના... વંદના... તપસ્વીને હો વંદના...૪

સોનામાં સુગંધ સમ, તપને કરું હું વંદના,
દોષો માટે અંધ સમ, તપને કરું હું વંદના,
પૂનમ કેરા ચંદ સમ, તપને કરું હું વંદના,
અરિહા માના નંદ સમ, તપને કરું હું વંદના,
વંદના... વંદના... તપધર્મને હો વંદના...૫

પાપો માટે ઈંદ સમ, તપને કરું હું વંદના,
સદ્ગુણ કેરા સ્કંધ સમ, તપને કરું હું વંદના,
મોહને કરતો મંદ સમ, તપને કરું હું વંદના,
દુર્ગતિ કરતો બંદ સમ, તપને કરું હું વંદના,
વંદના... વંદના... તપસ્વીને હો વંદના...૬

અંધને મળતી આંખ સમ, તપને કરું હું વંદના,
વિઘ્ન કરે જે રાખ સમ, તપને કરું હું વંદના,
પક્ષી માટે પાંખ સમ, તપને કરું હું વંદના,
કલ્પતરુની શાખ સમ, તપને કરું હું વંદના,
વંદના... વંદના... તપધર્મને હો વંદના...૭

ભવવન દાવાનલ સમા, તપને કરું હું વંદના,
શિવપુરના મારગ સમા, તપને કરું હું વંદના,
સદ્ગતિની સીડી સમા, તપને કરું હું વંદના,
પ્રભુવરની પેઢી સમા, તપને કરું હું વંદના,
વંદના... વંદના... તપસ્વીને હો વંદના...૮

ભવસાગર નૌકા સમા, તપને કરું હું વંદના,
પાપમલે ધોકા સમા, તપને કરું હું વંદના,
નગરીમાં લંકા સમા, તપને કરું હું વંદના,
મોહરણે ડંકા સમા, તપને કરું હું વંદના,
વંદના... વંદના... તપધર્મને હો વંદના...૯

જન્મ-મરણની વેદના હરનાર તપને વંદના,
દુર્ગતિઓના ત્રાસને ચૂરનાર તપને વંદના,
દર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્ર અર્પણકાર તપને વંદના,
આતમ વચ્ચના મૈલને ધોનાર તપને વંદના...

વંદના... વંદના... તપસ્વીને હો વંદના...૧૦

પુણ્યતણા ભંડાર પ્રગટનકાર તપને વંદના,
દુઃખ અને દારિદ્રને હરનાર તપને વંદના,
વિઘ્નતણી સેનાથકી લડનાર તપને વંદના,
જીવનમાં મંગલ સદા કરનાર તપને વંદના,

વંદના... વંદના... તપધર્મને હો વંદના...૧૧

ભવસાગરનો અંત સર્જનહાર તપને વંદના,
કર્મતણી શતરંજમાં જિતનાર તપને વંદના,
મુક્તિ કેરા માર્ગમાં જે સાર્થ, તપને વંદના,
લોકોત્તર ભગવંતથી ચરિતાર્થ તપને વંદના,

વંદના... વંદના... તપસ્વીને હો વંદના...૧૨

બાર પ્રકારે નિર્જરા દેનાર તપને વંદના,
ચાર કષાયોને સદા ચૂરનાર તપને વંદના,
પંચ વિષયની વાસના હરનાર તપને વંદના,

ગુણ રશ્મિમાં 'હીર'ને પૂરનાર તપને વંદના...૧૩

વંદના - વંદના તપધર્મને હો વંદના...

વંદના - વંદના તપસ્વીને હો વંદના...

તપથી ભવિષ્યના દુઃખોનો અંત આવે, પણ તપ કોને કહેવાય?

જેનાથી ઈચ્છાઓનો અંત આવે તે તપ.

ભક્તિયોગ છે સર્વશ્રેષ્ઠ તપ.

કારણ કે તેનાથી ઈચ્છાઓનો ચૂરેચૂરો થઈ જાય છે.

૯૫. આત્મ સ્મરણાવલી (ઘૂલ)

(તર્જ - મૈત્રી ભાવનું પવિત્ર ઝરણું / અમી ભરેલી નજરુ રાખો / તુમ્હી હો
માતા, પિતા તુમ્હી હો / આજ મારા પ્રભુજી સામુ જુઓને)

ત્રિકાળજ્ઞાની-ત્રિલોકદર્શી, અવિનાશી હું આતમ છું,
અજર-અરૂપી-સિદ્ધસ્વરૂપી, આનંદઘન હું આતમ છું...૧

અર્થ : સમગ્ર ભૂતકાળ, વર્તમાન, ભવિષ્યનું જેમાં જ્ઞાન પડેલું છે, ઊર્ધ્વ-મધ્ય-અધોલોકને જે જોઈ શકે છે અને જેનો ક્યારેય વિનાશ નથી થઈ શકતો, જે ક્યારેય વૃદ્ધ નથી થતો, જેને કોઈ સંસારી વ્યક્તિ જોઈ નથી શકતો અને જે પરમાત્મા સમાન છે તથા જે અનંત આનંદમય છે, હું એવો આત્મા છું.

આ સંસારે પાપના દ્વારે, દુઃખથી ત્રસ્ત હું આતમ છું,
શાશ્વત સુખનો યોગ છતાં, પણ ભોગે મસ્ત હું આતમ છું...૨

અર્થ : પાપોના પ્રવેશદ્વાર સમાન આ સંસારમાં પાપના ફળ સ્વરૂપ પ્રાપ્ત થનાર દુઃખોથી ત્રસ્ત બનેલો તેમજ જેને ખબર છે કે હું જો શુદ્ધ ધર્મની આરાધના કરું તો મને પણ શાશ્વત સુખ પ્રાપ્ત થઈ શકે છે છતાં પણ સાધનાને બદલે ભોગ-સુખોમાં જ મસ્ત એવો હું આત્મા છું.

અવ્યવહારે કાળ અનાદિ, વસીયો એવો આતમ છું,
સિદ્ધ પ્રભાવે વ્યવહારે હું, આવ્યો એવો આતમ છું...૩

અર્થ : અનાદિકાળથી જીવની પ્રાથમિક અને અત્યંત અવિકસિત અવસ્થાને ‘અવ્યવહાર રાશિ’ કહેવાય છે, તેમાં રહેનારો તેમજ એક જીવ જ્યારે સિદ્ધ થયો ત્યારે અવ્યવહાર રાશિ સ્વરૂપ વનસ્પતિના અવતારમાંથી બહાર નીકળીને વિવિધ સ્થાનોમાં જન્મ ધારણ કરનારો હું આત્મા છું.

સૂક્ષ્મ ને બાદર એકેન્દ્રિયમાં, ભમીયો એવો આતમ છું,
કીટ બનીને વિકલેન્દ્રિયમાં, ઉપન્યો એવો આતમ છું...૪

અર્થ : જેને અગ્નિ પણ બાળી ન શકે અને જે હવાની જેમ અદૃશ્ય છે તેમજ જે સંપૂર્ણ વિશ્વમાં વ્યાપ્ત છે એવા 'સૂક્ષ્મ જીવ'ના અવતારોમાં તથા સર્વત્ર દેખાતા પૃથ્વી-જળ-અગ્નિ-વાયુ અને વનસ્પતિના રૂપમાં 'બાદર' અર્થાત્ સ્થૂળ જીવના સ્વરૂપમાં અનંત જન્મોમાં ફરનાર તેમજ જેને સંપૂર્ણ પાંચ ઈન્દ્રિયો ના મળી હોય એવા કૃમિ આદિના અનંત અવતાર ધારણ કરીને અહીં આવનારો હું આત્મા છું.

મન વિના હું મૂઠની જેવો, ફરીયો એવો આતમ છું,
દેવ-નારક ને પશુઓનો ભવ, ધરીયો એવો આતમ છું...૫

અર્થ : એકેન્દ્રિયથી ચૌરિન્દ્રિય સુધીના અવતારોમાં મને મન પણ ન મળ્યું અને ત્યાં હું મન વગર પાગલોની જેમ ભટકનારો તેમજ દેવ-નારક અને પશુઓના પણ અવતાર ધારણ કરનારો હું આત્મા છું.

લાખ ચોરાશી યોનિમાં હું, જનમ્યો એવો આતમ છું,
ઈચ્છા વિના પણ વાર અનંતી, મરીયો એવો આતમ છું...૬

અર્થ : કૂતરો-બિલાડી આદિ ચોર્યાસી લાખ અલગ-અલગ અવતારોમાં એક-એક સ્થાનમાં અનંત-અનંત વાર જેનો જન્મ થયો હોય તથા દેવ-મનુષ્ય આદિ જન્મોમાં જ્યાં જીવવાની ઈચ્છા હોય ત્યાં લાંબુ જીવી ના શક્યો હું એવો આત્મા છું.

પુણ્યે માનવભવ-આરજકુલ, લાઘ્યો એવો આતમ છું,
દુર્લભ ધર્મશ્રવણ-શ્રદ્ધા પણ, પામ્યો એવો આતમ છું...૭

અર્થ : પ્રચંડ પુણ્યના ઉદયથી માનવજન્મ - આર્યકુળ - દુર્લભ ધર્મનું શ્રવણ-ધર્મ પર શ્રદ્ધા જેને મળી છે હું એવો આત્મા છું.

માર્ગ મળ્યો મુક્તિનો જેને, બડભાગી હું આતમ છું,
પણ પુરુષાર્થ કરું ના એવો, કમભાગી હું આતમ છું...૮

અર્થ : મોક્ષમાર્ગ શું છે એ જેને ખબર પડી ગઈ છે એવો પુણ્યવાન હું આત્મા છું પરંતુ જાણવા છતાં પણ આચરણમાં આળસ કરનારો દુર્ભાગ્યપૂર્ણ હું આત્મા છું.

પુણ્ય વિના પણ ભોગો માટે, ભમતો એવો આતમ છું,
ભેગું કરીને અંત સમયમાં, તજતો એવો આતમ છું...૯

અર્થ : મને ખબર છે કે મારું પુણ્ય ઓછું છે છતાં પણ ભોગસુખોની પાછળ દોડનારો તેમજ જીવનભર જમા કર્યા પછી મૃત્યુના સમયે બધું અહીં જ છોડીને જનારો એવો હું આત્મા છું.

જડની ખાતર જીવની સાથે, લડતો એવો આતમ છું,
લક્ષ્યને ભૂલી ભક્ષ્યને માટે, જીવતો એવો આતમ છું...૧૦

અર્થ : નિર્જીવ-જડ પદાર્થો માટે જીવોની સાથે લડનારો તેમજ લક્ષ્યભૂત મોક્ષને ભૂલીને ભક્ષ્યસ્વરૂપ ભોજન માટે જ જીવનારો હું આત્મા છું.

સુખમાં રાગું, દુઃખથી ભાગું, કાયર એવો આતમ છું,
બિંદુ સુખ માટે સિંધુ સમ, દુઃખ સહતો હું આતમ છું...૧૧

અર્થ : જ્યારે જ્યારે સુખ આવે ત્યારે તેમાં લીન બનનારો, દુઃખના સમયમાં દીન બનનારો, કાયર તેમજ બિંદુ જેટલા સાંસારિક સુખો માટે સિંધુ જેટલા દુઃખોને આમંત્રણ આપનારો હું આત્મા છું.

સુખ છે સ્વમાં, શોધું હું પરમાં, અજ્ઞાની હું આતમ છું,
તનથી યોગી, મનથી ભોગી, બહુરૂપી હું આતમ છું...૧૨

અર્થ : સુખ મારા આત્મામાં જ છે, પરંતુ અજ્ઞાનીની જેમ હું તેને પદાર્થોમાં જ શોધી રહ્યો છું, તનથી યોગી જેવું વર્તન તથા મનથી ભોગી જેવી વૃત્તિ ધારણ કરનારો બહુરૂપી જેવો હું આત્મા છું.

માયાવી આ મુઝ મનડાથી, હારેલો હું આતમ છું,
કાળ અનાદિ ભવ ભ્રમણાથી, થાકેલો હું આતમ છું...૧૩

અર્થ : મારા માયાવી મનથી હારેલો તેમજ અનાદિકાળના સંસારભ્રમણથી થાકેલો હું આત્મા છું.

ભવોભવ આ જિનશાસન મળજો, ભાવતો એવો આતમ છું,
રત્નત્રયી આ મુજને ફળજો, ઝંખતો એવો આતમ છું...૧૪

અર્થ : જ્યાં સુધી મારી મુક્તિ ના થાય ત્યાં સુધી દરેક જન્મમાં મને આ જિનશાસન મળતું રહે એવી ભાવના હું કરું છું તેમજ સાચી શ્રદ્ધા-જ્ઞાન અને આચરણ સ્વરૂપ રત્નત્રયી મને દરેક જન્મમાં મળતી રહે એવી ઈચ્છા રાખનારો હું આત્મા છું.

ભવ વૈરાગ્ય મળો મુજને પણ, ઈચ્છતો એવો આતમ છું,
આતમ ગુણ રશ્મિમાં 'હીર'ને, માંગતો એવો આતમ છું...૧૫

અર્થ : આ સંસાર પર મને હંમેશા વૈરાગ્ય રહે એવી મારી ઈચ્છા તથા મારા આત્માના ગુણોનો જે પ્રકાશ છે તેનું તેજ નિરંતર વધતું રહે એવું માંગનારો હું આત્મા છું.

॥ ઈતિ શ્રી આત્મ સ્મરણાવલી સમાપ્તમ્ ॥

ગમે તે કાર્ય કરતી વખતે જેને 'હું આત્મા છું' આ વાત ભૂલાતી નથી તેને દુર્ગતિઓમાં વધુ ભટકવું પડતું નથી.

૯૬. સંવેદના પરચીશી

(રાગ - હરિગીત છંદ)

હું મોહમદિરામાં ડૂબી, ભૂલી સ્વરૂપ નિજ આત્મનું,
ભવભ્રમણમાં બસ કામ કીધું પારકી પંચાતનું,
ચોરાસીના ચૌટે કર્યા, મેં નટ બની નાટક ઘણાં,
કહું બાળભાવે પ્રભુ તને, મુજ આત્મની સંવેદના...૧

અર્થ : હે પરમકૃપાળુ પરમેશ્વર ! જે પ્રમાણે અત્યાધિક દારૂના સેવનથી ઉન્મત્ત બનેલો વ્યક્તિ પોતાના સ્વરૂપને ભૂલી જાય છે, કાર્ય-અકાર્યનો વિવેક ખોઈ બેસે છે તેમજ હું પણ સાંસારિક પદાર્થોની અત્યંત આસક્તિમાં ડૂબેલો પોતાના સ્વરૂપને ભૂલી ગયો છું કે હું ‘શરીર’ નહીં પણ ‘આત્મા’ છું અને અનાદિકાળથી આ સંસારમાં ભટકતા મારા જીવે ‘જે દરેક જન્મમાં છોડીને જ જવું પડે છે’ એવી ભૌતિક વસ્તુઓની ચિંતા કરવામાં જ સમય વ્યતીત કર્યો. જે પ્રમાણે નાટક મંડળીવાળા અલગ-અલગ રૂપ બનાવીને શહેરના અલગ-અલગ વિસ્તારમાં નાટક કરે છે તે જ રીતે મેં પણ આ સંસારમાં પશુ-પક્ષી આદિ ચોર્યાસી લાખ પ્રકારના વિભિન્ન અવતારોમાં ૧-૧ સ્થાન પર પ્રાયઃ અનંત- અનંત વાર જન્મ-મરણ ધારણ કર્યા છે. હે વિધાતા ! જે પ્રમાણે બાળક પોતાની માતાને જેવું હોય તેવું કહી દે છે, કાંઈ પણ છૂપાવતો નથી, તે જ પ્રમાણે આજે હું પણ આપની સમક્ષ ઉપસ્થિત થયો છું અને મારા અનંતકાળની વ્યથા રૂપ ‘સંવેદના’ને કહેવા માગું છું. આપ મારી વાત સાંભળશોને ?

ભવસાગરે ભમતા કદી, તુમ નામ શ્રવણે ના પડ્યું,
આજે અનંતા કાળથી, દર્શન તમારું સાંપડ્યું,

તારા વિરહ ને વિસ્મરણથી ભોગવી મેં આપદા,
રહેજે સ્મરણમાં તું સદા, જેથી લહું શિવસંપદા...૨

અર્થ : હે દેવાધિદેવ ! આ સંસારસાગરમાં ભટકતા મેં ક્યારેય આપનું નામ પણ ધ્યાનથી સાંભળ્યું નથી અને આપના દર્શન પણ ધ્યાનથી નથી કર્યા કેમકે જ્યાં સુધી આપના વાસ્તવિક સ્વરૂપનો બોધ ન હોય ત્યાં સુધી આપના દર્શન પણ આત્મકલ્યાણમાં કારણ ક્યાં બને છે ? આજે, હકીકતમાં મને આપના દર્શન થયા છે. હે પરમાત્મનું ! આજ સુધી કાં તો આપ મને મળ્યા જ નથી કાં તો મળ્યા પછી પણ મેં આપનું સ્મરણ નથી કર્યું, એટલે જ મારા પર આપત્તિઓનો વરસાદ થતો રહ્યો. હે પ્રભુ ! આજ હું આપને વિનંતી કરું છું કે આપ હવે તો મારા સ્મરણમાં જ રહેજો કેમકે તેના વગર મને મોક્ષ સુધીના સુખ પણ કેવી રીતે મળી શકશે ?

સંસારથી સિદ્ધિ સુધીના પંથનો તું સારથિ,
મુજ કર્મવનને બાળનારો, એક છે તું મહારથિ,
ભવચક્રને તું ભેદતો, તારી કૃપાના ચક્રથી,
છે કેવી મુજ વિડંબના, હજુ ઓળખ્યો તુજને નથી...૩

અર્થ : હે વિજયદાતા ! જે પ્રમાણે શ્રીકૃષ્ણ અર્જુનના સારથિ બન્યા અને તેને વિજય અપાવ્યો, તે જ પ્રમાણે મારા મોક્ષમાર્ગના તો આપ જ એકમાત્ર સારથિ છો. મારી આત્માની અંદર જે અશુભ કર્મોનું ગાઢ જંગલ ફેલાયેલું છે તેને બાળવામાં સમર્થ આપ એક જ મહાન વ્યક્તિ છો, જે પ્રમાણે ચક્રવર્તી પોતાના ચક્ર દ્વારા વિજય પ્રાપ્ત કરે છે તે જ પ્રમાણે મારા આ સંસાર ચક્રનો નિરોધ તો આપની કૃપા રૂપી ચક્ર વિના ક્યાં સંભવ છે ? પરંતુ હે વિશ્વ વત્સલ ! મારું આ કેવું દુર્ભાગ્ય છે કે આપ મારા માટે આટલા મહત્વપૂર્ણ હોવા છતાં પણ હું આપને ઓળખી નથી શકતો.

નિગોદના કારાગૃહેથી નીસર્યો તારી કૃપા,
 વ્યવહાર રાશી, ત્રસપણું, પામ્યો પ્રભુ તારી કૃપા,
 શુભ મનુજભવ ને જૈનકુળ લાઘ્યો પ્રભુ તારી કૃપા,
 જો મોક્ષ પણ આપો તમે, તો માનું બરી તારી કૃપા...૪

અર્થ : હે કરુણાસાગર ! આપની આજ્ઞાપાલન દ્વારા એક વ્યક્તિ જ્યારે મોક્ષમાં પહોંચ્યો ત્યારે અનાદિકાળથી એક જ સ્થાનમાં જન્મ-મરણ કરતો હું, મારી પ્રાથમિક અવસ્થા સ્વરૂપ સૂક્ષ્મ વનસ્પતિના જન્મ-મરણ રૂપી અવ્યવહાર રાશિના કેદખાનામાંથી બહાર નીકળ્યો, અલગ-અલગ અવતાર ધારણ કરવાની શરૂઆત કરી, કીડા-મકોડા આદિ બનતા-બનતા મનુષ્ય જન્મ અને આપના માર્ગને પણ પ્રાપ્ત કર્યો. હે કૃપાવતાર ! હું જાણું છું કે આજ સુધી મારા આત્માનો જે પણ વિકાસ થયો છે તે આપની કૃપાથી જ થયો છે પણ જો આપ મને પણ આપના જેવો બનાવી દો તો હું માનીશ કે આપની કૃપા જ વાસ્તવમાં મારી વિકાસયાત્રાનું પ્રબળ કારણ છે.

ચૌરાસીના ચક્કરમહીં, ભમતા અનાદિકાળથી,
 તન-ધન-સ્વજન-વિષયો કષાયોનું કર્યું પોષણ અતિ,
 માનવ જનમ, શ્રદ્ધા, શ્રવણ પામ્યો અતિ દુર્લભ છતાં,
 ક્યારે કરીશ ભવચક્રમાં, હું મુક્તિની પુરુષાર્થતા ?...૫

અર્થ : હે શરણાગત વત્સલ ! અનાદિકાળથી અલગ-અલગ અવતારોમાં જન્મ-મરણ કરતા મારા આત્માએ આજ સુધી શરીર-સંપત્તિ-સ્વજન-સંબંધિ-પાંચ ઈન્દ્રિયોના ભોગસુખ તથા ક્રોધ-માન-માયા-લોભ આદિનું જ પોષણ કર્યું છે. સદ્નસીબથી મેં માનવ જન્મ, સુખી થવાના માર્ગની જાણકારી તેમજ તેના પર શ્રદ્ધા પણ પ્રાપ્ત કરી લીધી છે, પરંતુ હે પુરુષાર્થ અગ્રણી ! આપની જેમ આપના માર્ગ પર ચાલવાનું સામર્થ્ય હું ક્યારે પ્રાપ્ત કરીશ ?

પુદ્ગલ પરાવર્તો અનંતા મેં કીધા સંસારમાં,
ભટક્યો અનંતી વાર વળી યોનિ ચોરાસી લાખમાં,
પામ્યો મહાપુણ્યોદયે શાસન તમારું આ ભવે,
પામી તને આ ભવ વને, ભમવું નથી મારે હવે...૬

અર્થ : સંસારમાં જેટલા સમુદ્ર છે, તે સમુદ્રોમાં જેટલા બિંદુ છે એટલા જ બીજા સમુદ્ર બનાવી દો અને તે બધા જ સમુદ્રોના બિંદુઓને ગણવામાં આવે તો તેની જે સંખ્યા થાય તેનાથી પણ મોટી સંખ્યાને ‘અનંત’ કહેવાય છે. એવો અનંતકાળ જ્યારે અનંતવાર વીતી જાય છે તે માપને ‘પુદ્ગલ પરાવર્ત’ કહેવાય છે, એવો અનંતાનંત પુદ્ગલ પરાવર્તકાળ આજ સુધી મેં આ સંસારમાં વ્યતીત કર્યો છે. આ દરમિયાન એક-એક સ્થાનમાં, એક-એક અવતારમાં, અનંત-અનંત વાર જન્મ-મરણની ભયંકર વેદનાઓને સહન કરી છે. હે દુઃખીજન આધાર ! આજે અનંતકાળ પછી પ્રયંડ પુણ્યના ઉદયથી મેં આપનું સાન્નિધ્ય પ્રાપ્ત કર્યું છે અને આપનો સાથ મળ્યા પછી મને હવે આ સંસારમાં વધુ ભટકવાની બિલકુલ પણ ઈચ્છા નથી.

પામ્યો તને પરખ્યો નહિ, જાણ્યો તને માણ્યો નહિ,
હોઠે સદા તુજ વાત પણ, હૈયે કદી આણ્યો નહિ,
શિવનગરની કરું ઝંખના, શિવમાર્ગથી ડરતો સદા,
ઘો તુમ સમું, સામર્થ્ય પ્રભુ, જેથી હરું કર્મો બધાં...૭

અર્થ : હે કૃપાસિંધુ ! મેં આપને મેળવી તો લીધા પણ ઓળખી ન શક્યો, આપને જાણી તો લીધા પણ અનુભવી ન શક્યો. હોઠોથી હંમેશા આપની જ વાત કરું છું પણ મારા હૃદયના સિંહાસન પર મેં આપને ક્યારેય ન બેસાડ્યા. ‘હું પણ જલ્દીથી મોક્ષ પ્રાપ્ત કરી લઉં’ એવી ઈચ્છા તો મને ઘણી વાર થાય છે પણ મોક્ષમાર્ગ પર

ચાલવાથી હંમેશા ડરતો રહું છું. હે પ્રાણેશ્વર ! આપ મને એવી શક્તિ આપો કે જેના થકી હું મારી અંદર રહેલા દુર્ગુણોનો નાશ કરી શકું.

હે નાથ ! ભારેકર્મી છું ? અથવા નથી મુજ પાત્રતા ?
જિમ બળદ ઘાણીનો ભમે, તિમ હું ભમું સમજુ છતાં,
જિમ ભુંડ મ્હાલે વિષ્ટમાં, તિમ હું ખૂંચ્યો છું વિષયમાં
ક્યારે પ્રભુ ! મુજને થશે ? વૈરાગ્ય આ સંસારમાં...૮

અર્થ : હે નાથ ! શું હું અત્યંત ચીકણા પાપોથી ભરેલો છું ?
અથવા મારી થોડી પણ યોગ્યતા નથી ? કેમકે જે પ્રમાણે ઘાણીનો
બળદ આખો દિવસ ફરે છે પણ ક્યાંય પહોંચતો નથી, તે જ રીતે
હું પણ દુઃખ સ્વરૂપ આ સંસારમાં બધું જાણવા છતાં પણ ભટકી જ
રહ્યો છું, જેમ ડુક્કરને વિષ્ટા જ પ્રિય લાગે છે તેમ હું પણ આ
સંસારના વિષ્ટા સમાન ભોગસુખોમાં જ ડૂબેલો છું. હે પ્રભુ ! મને
અનંત દુઃખમય આ સંસારથી વૈરાગ્ય ક્યારે થશે ?

નશ્વર છતાં સંસારનાં, સુખો મને લલચાવતાં,
શાશ્વત સુખોની સાધનાનાં સ્વપ્ન પણ કંપાવતાં,
ફરી ના મળે સંયોગ કાળ અનંતમાં જાણું છતાં,
હું મસ્ત છું સંસારમાં, મુજ કેવી છે મોહાંધતા !...૯

અર્થ : હે શાશ્વત સુખદાતા ! મને ખબર છે કે આ સંસારના બધા
જ ભૌતિક સુખ ક્ષણિક છે છતાં પણ એનું આકર્ષણ મારાથી છૂટતું
નથી અને મોક્ષનું સુખ હંમેશા ટકનારું છે પણ તેને પામવાની
પ્રક્રિયાનું સ્વપ્ન પણ મને આવી જાય તો મારી ઊંઘ હરામ થઈ
જાય છે. હે તરણતારણહાર ! મને ખબર છે કે મને વર્તમાનમાં જે
પણ શુભ સંયોગ મળ્યા છે તેનો મેં જો સદુપયોગ ન કર્યો તો
આવો સંયોગ અનંતકાળ પછી પણ ફરીથી મળશે કે નહીં તે એક

ઘણો જ મોટો પ્રશ્ન છે. છતાં પણ હું મૂઢની જેમ આ સંસારના સુખોમાં જ આસક્ત બનેલો છું, આ મારું કેવું પાગલપન છે ?

હું સાધનોમાં મસ્ત બનીને સાધના ભૂલી ગયો,
બનવા અજન્મા જન્મ જે, તે પણ પ્રમાદે હારીયો,
ક્યારે થશે નિસ્તાર જન્મ-મરણ થકી વિભુ માહરો ?
કોને કહું ને ક્યાં જઈ ? નથી અન્ય માહરો આશરો...૧૦

અર્થ : હે વીતરાગ ! મેં અહીં જન્મ તો લીધો હતો સાધના કરવા માટે અને તેના બદલે ભૌતિક સાધનોમાં જ અટકી ગયો છું. જન્મરહિત બનવા માટે જન્મ લીધો હતો તેને પણ સંસારના સુખોની પાછળ પાગલ બનીને હારી ગયો છું. હે વિભુ ! આ જન્મ-મરણના ચક્કરથી મારો છૂટકારો ક્યારે થશે ? મારી આ વાત આપના સિવાય હું કોને કહું ? અને આપના સિવાય હું ક્યાં જાઉં ? કેમકે મને હવે આપના સિવાય બીજો કોઈ આધાર દેખાઈ જ નથી રહ્યો.

હું પાપ રસીયો તીવ્ર ભાવે પાપ કરતાં ના ડરું,
ને આપની આજ્ઞા પ્રમાણે ધર્મ કરતાં થરથરું,
થાશે શું મારું ? જઈશ ક્યાં હું ? કર્મ નવિ છોડે કદા,
એક જ સહારો તાહરો, તું આપજે શરણું સદા...૧૧

અર્થ : હે વિશ્વવલ્લભ ! હું અશુભ પ્રવૃત્તિ કરવામાં અત્યંત ઉદમી છું અને હંમેશાં ડર્યા વગર અશુભ કામ કરવામાં જ તત્પર રહું છું અને આપની આજ્ઞા અનુસાર શુભ પ્રવૃત્તિ કરવાની વાત આવે તો હું થર-થર ધ્રૂજવા માંડું છું. હે ત્રિલોક શરણ્ય ! ભવિષ્યમાં મારું શું થશે ? મરીને હું ક્યાં જઈશ ? કેમકે મને ખબર છે કે અશુભ કર્મોએ આજ સુધી કોઈને પણ છોડ્યો નથી, તો હું વળી ક્યા

ખેતરની મૂળી છું ? હે ધર્મદાતા ! હવે આપ એક જ મારા
આધારભૂત છો, હું હવે આપની શરણમાં જ રહેવા માંગુ છું.

ભોગોમહી મેં વેડફ્યો, માનવ જનમ અતિ દોહિલો,
ના સાધના કરી મનથકી, શિવરાજ જેથી સોહિલો,
તુજ આણ હૈયે ના ધરી, કરી મોહરાજની ચાકરી,
થાક્યો પ્રભુ માહરો હવે, ઉદ્ધાર કર કરુણા કરી...૧૨

અર્થ : હે ત્રિલોક દર્શક ! અત્યંત દુર્લભ એવો માનવ જન્મ મેં
ફક્ત પાંચ ઈન્દ્રિયોના ભોગવિલાસમાં જ પૂર્ણ કરી દીધો અને
જેનાથી મને અત્યંત સહેલાઈથી મોક્ષ મળી શકે એવી સાધના મેં
કદી મન લગાવીને કરી જ નહીં. મેં આપની આજ્ઞાને હૃદયમાં
ધારણ ન કરી અને મોહરાજ અર્થાત્ સાંસારિક આકર્ષણની પાછળ
જ પાગલ થતો રહ્યો. હે ભગવાન ! આ પુનરાવર્તનથી હવે હું
થાકી ગયો છું અને આપને વિનંતી કરું છું કે આ ભયાનક
સંસારથી આપ મારો ઉદ્ધાર કરો.

હું ઓરડો અવગુણ તણો, ભંડાર ચાર કષાયનો,
વળી પંચ ઈન્દ્રિય વિષય કેરી વાસના લંપટ ઘણો,
નથી પુણ્ય પણ ઉદમ કરું, ભોગોતણી ભૂખ ભાંગવા,
દુર્બુદ્ધિ મારી દૂર કરવા, આપ તું મુજને દવા...૧૩

અર્થ : હે વિશ્વહિતચિંતક ! હું દુર્ગુણોનું એકમાત્ર સ્થાન સ્વરૂપ છું
તથા ક્રોધ-માન-માયા-લોભ રૂપી ચાર કષાયોનો ભંડાર છું અને
પાંચ ઈન્દ્રિયોના આકર્ષક ભોગોની પાછળ અત્યંત પાગલ છું.
મારું પુણ્ય નથી છતાં પણ હું આ ભોગોને પામવા માટે દિવસ-
રાત દોડતો રહું છું અને એવું માનું છું કે આ પ્રમાણે દોડવાથી જ
મને ધન-ભોગસુખ આદિ મળશે. હે વિશ્વવૈદ્ય ! મારી આ
દુર્બુદ્ધિને દૂર કરવા માટે આપ મને કોઈ ઔષધિ આપો.

મેં નરક-નિગોદે સહ્યાં, દુઃખો ઘણાં સમજણ વિના,
 સમજણ મળી મુજને હવે, 'સિદ્ધિ નથી શુદ્ધિ વિના',
 પણ શુદ્ધિકર બાવીસ પરિષહ લાગે અતિશય આકરા,
 સુખથી ડરું, દુઃખને વરું, દે સન્મતિ મુજને જરા...૧૪

અર્થ : હે અતિશય ધારક ! અનંતકાળથી આ સંસારમાં હલકાથી હલકા સ્થાનોમાં અનંત અનંતવાર જન્મ લઈને મેં એટલા દુઃખ સહન કર્યા છે કે જેની કોઈ સીમા નથી. છતાં પણ મારો મોક્ષ ન થયો. કેમકે જ્યારે સહન કર્યું ત્યારે સમજ નહોતી અને હવે આપના સંપર્કમાં આવ્યા પછી મને વાસ્તવિક સમજ મળી છે કે દુઃખોને સહન કર્યા વગર મને આ સંસારથી મુક્તિ ક્યારેય નહીં મળે, પરંતુ જે-જે કારણોથી આત્મશુદ્ધિ થતી હોય એવા ભૂખ-તરસ, ઠંડી-ગરમી સહન કરવા સ્વરૂપ ૨૨ પ્રકારના પરિષહ મને બહુ જ કઠીન લાગે છે. હે અશરણશરણ ! મારી આત્મશુદ્ધિ માટે હું સંસારના સુખોથી ડરતો રહું અને કર્મશુદ્ધિ કરાવનાર દુઃખોને સામેથી સ્વીકાર કરતો રહું એવી સદ્બુદ્ધિ આપ મને પ્રદાન કરો.

તું સર્વ શક્તિમાન તો, મુજ કર્મ શેં કાપે નહિ ?
 તું સર્વ ઈચ્છાપૂરણો, તો મોક્ષ શેં આપે નહિ ?
 ભલે મુક્તિ હમણા ના દિયો, પણ એક ઈચ્છા પૂરજો,
 ભવવન દહન દાવાનલો, સમ્યક્ત્વ મુજને આપજો...૧૫

અર્થ : હે વિશ્વેશ્વર ! મેં સાંભળ્યું છે કે આપ તો અનંત શક્તિઓના ધારક છો. જો આવું છે તો આપ મારા કર્મોનો નાશ કેમ નથી કરતા ? આપ તો બધાની ઈચ્છા પૂર્ણ કરી શકો છો તો મને મોક્ષ કેમ નથી આપતા ? ભલે વર્તમાનમાં મોક્ષ ના આપી શકો તો ન આપો પણ મારી એક ઈચ્છા તો પૂર્ણ કરો કે સંસારરૂપ જંગલને ભસ્મ કરવા માટે દાવાનળ સમાન 'આપનો માર્ગ જ

યથાર્થ છે, બાકી બધું અનર્થરૂપ છે' એવી સાચી શ્રદ્ધા તો મને આપી દો.

ક્યારે પ્રભુ ! સમ્યક્ત્વની, જ્યોતિ હૃદયમાં થિર થશે ?
ક્યારે પ્રભુ ! વૈરાગ્યવાસિત માહરી હર પળ થશે ?
ક્યારે પ્રભુ ! સુવિશુદ્ધ ભાવે સર્વવિરતિ સ્પર્શશે ?
ક્યારે પ્રભુ ! સંસારમાં, પણ મુક્તિની ઝાંખી થશે ?...૧૬

અર્થ : હે પરમબ્રહ્મ ! આપના માર્ગ પર સાચી શ્રદ્ધારૂપી જ્યોતિ મારા હૃદયમાં ક્યારે સ્થિર થશે ? મારા જીવનની દરેક ક્ષણ વૈરાગ્યથી ઓતપ્રોત ક્યારે થશે ? અત્યંત વિશુદ્ધ એવા સંયમના ભાવોની સ્પર્શના મને ક્યારે થશે ? અને સંસારમાં રહેવા છતાં પણ મુક્તિસુખનો અનુભવ મને ક્યારે થશે ?

વિષયોત્પન્ના વળગાડને, ક્યારે પ્રભુ છોડીશ હું ?
જિનઆગમે, જિનબિંબમાં, મુજ મન કદા જોડીશ હું ?
અણગારના વસ્ત્રો સજી, કર્મો કદા તોડીશ હું ?
મુક્તિનગરના માર્ગ પર, ક્યારે પ્રભુ દોડીશ હું ?...૧૭

અર્થ : હે ભવોદધિ તારક ! પાંચ ઈન્દ્રિયોના ભોગની આસક્તિમાંથી હું ક્યારે બહાર આવીશ ? સુખી થવાનો માર્ગ બતાવનાર આપના ગ્રંથ અને આપની પ્રતિમામાં મારું મન ક્યારે જોડાશે ? આપના જેવા બનવા માટે આપના બતાવેલા માર્ગ પર શ્રમણ વેશ ધારણ કરી કર્મોને તોડતો હું ક્યારે ચાલી શકીશ ?

ભવિતવ્યતા, કર્મો, સ્વભાવ ને કાળ હો વિપરીત ભલે,
ને મુક્તિ માટે માહરો, પુરુષાર્થ હો નબળો ભલે,
તુજ ભક્તિએ અનુકૂળ થાયે, એ બધા તુજ દાસ છે,
તું મુખ્ય હેતુ મોક્ષનો, મુજને સબલ વિશ્વાસ છે...૧૮

અર્થ : (૧) ત્રિકાળજ્ઞાનીએ જેવું ભવિષ્ય જોયું હોય તેવું જ થવું તેને 'ભવિતવ્યતા' કહે છે. (૨) સુખ-દુઃખના સર્જકને 'કર્મ' કહેવાય છે. (૩) કોઈ મોક્ષમાં જશે તે 'ભવ્ય', નહીં જનાર 'અભવ્ય', આ 'સ્વભાવ' છે. (૪) જ્યારે મોક્ષ ખુલ્લો હોય તે 'અનુકૂળ કાળ' છે — આ બધું મારા માટે વિપરીત પણ હોય અને (૫) મોક્ષમાં જવા માટે મારો 'પુરુષાર્થ' ઓછો હોય તો પણ હે ત્રિભુવન આધાર ! હું જો આપની આજ્ઞાનુસાર જીવન જીવવા માંડું તો આ પાંચેય મને અનુકૂળ થઈ જશે, કેમકે આ બધા તો આપના સેવક છે અને એકમાત્ર આપ જ મોક્ષમાં જવા માટે પ્રબળ કારણ છો એવો મને સંપૂર્ણ વિશ્વાસ છે.

મેં પ્રીત પુદ્ગલથી કરી, તેથી ભમ્યો સંસારમાં,
જો પ્રીત તુજ સંગે કરું, તો મુક્તિ પણ પલવારમાં,
તારો અચિંત્ય પ્રભાવ જાણી પ્રીત કરતો હું તને,
જો કર્મવશ ભૂલું તને, તો પણ સમરજે તું મને...૧૯

અર્થ : હે પ્રાણ આધાર ! અનાદિ કાળથી આ સંસારમાં ભ્રમણ કરતા મેં ભૌતિક પદાર્થોથી જ પ્રેમ કર્યો અને તેના જ ફળ સ્વરૂપે આ સંસારમાં ભટકતો રહ્યો. હવે મને ખબર પડી છે કે જો હું આપને પ્રેમ કરવા માંડું તો થોડાક જ કાળમાં મારી મુક્તિ થઈ જશે. આપનો આવો અચિંત્ય પ્રભાવ જાણ્યા પછી મને આપની સાથે પ્રીતિ કરવાની ઈચ્છા થઈ છે. પરંતુ હે પરવરદિગાર ! હું કર્મવશ જીવ છું, કદાચ આપને ભૂલી પણ જાઉં પણ આપ તો મને હંમેશા યાદ કરજો.

પ્રિયતમ તમે મારા પ્રભુ નિશદિન તમોને ઝંખતો,
તારા વિરહની વેદનામાં રાત-દિન હું ઝૂરતો,
તારા મિલનની પ્યાસમાં નિજદેહને પણ ભૂલતો,
છે આશ કે મળશો તમે, તેથી તને નિત સમરતો...૨૦

અર્થ : હે સર્વજન પ્રિય ! આજથી આપ જ મારા પ્રિયતમ છો, હું રાત-દિવસ આપને મળવા માટે તલસી રહ્યો છું અને આપના વિરહની જે વેદના છે તે વેદનાથી હું રાત-દિવસ તડપી રહ્યો છું. આપના મિલનની જે તીવ્ર તરસ મને લાગી છે તેને બુઝવવા માટે હું મારા શરીરને પણ દાવ પર લગાવી રહ્યો છું કેમકે મને એવી આશા છે કે આજ નહીં તો કાલે આપ મને મળશો જ, એટલા માટે હું આપને હંમેશા યાદ કરતો રહું છું.

પ્રિયતમ સ્વીકાર્યા મેં તને, પ્રીતિ અનાદિકાળની,
તરછોડી કિમ ચાલ્યા તમે, નિષ્કુર ને નિર્દય બની,
ભમતા અનાદિકાળમાં શોધ્યો તને આ ભવવને,
થાક્યો હવે બોલાવજે, જલ્દી મને તારી કને... ૨૧

અર્થ : હે સર્વેશ્વર ! મેં આપને મારા પ્રિયતમના રૂપમાં સ્વીકારી લીધા છે અને આપણી પ્રીતિ વાસ્તવમાં અનાદિકાળથી છે. આજે આપ આ સંસારમાં મને એકલો છોડીને નિષ્કુર અને નિર્દયની જેમ એકલા જ મોક્ષમાં કેમ ચાલ્યા ગયા ? અનાદિકાળથી આ સંસારવનમાં મેં આપને બહુ જ શોધ્યા પરંતુ આપ મને ક્યાંય ના મળ્યા. હે પ્રભુ ! હવે હું આ સંસાર ભ્રમણથી થાકી ગયો છું અને આપની પાસે આવવા માગું છું, આપ મને જલ્દીથી આપની પાસે બોલાવોને.

તારું સ્મરણ, તારું રટણ, તારા સુપન જોયા કરું,
તારું શ્રવણ, તારું મનન, તારું જ ધ્યાન કર્યા કરું,
ક્યારે તરીશ આ ભવથકી, ચિંતા નથી મુજને જરા,
સૂક્યા બધા ભવસાગરો, તારા પ્રભાવે માહરા... ૨૨

અર્થ : હે પરમ ! આપનું જ સ્મરણ-રટણ-સ્વપ્ન હું જોઉં છું, આપની જ વાણીનું શ્રવણ, તેનું મનન અને આપનું જ ધ્યાન હું

સતત કરતો રહું છું. આ સંસાર સાગરથી હું ક્યારે પાર ઉતરીશ એવી ચિંતા પણ હવે મને નથી રહી કેમકે આપના પ્રભાવથી મારા બધા ભવસાગર જ સૂકાઈ ગયા છે.

અરિહંત-સિદ્ધ-સુસાધુ ને, જિનધર્મ શરણું હું વરું,
ભવોભવતણા સવિ પાપનું, મિચ્છામિદુક્કડમ્ હું કરું,
સવિ જીવકૃત સત્કૃત્યની, કરું શુભ મને અનુમોદના,
સવિ જીવ કરું શાસનરસીની, ભાવું નિત શુભ ભાવના... ૨૩

અર્થ : કર્મશત્રુનો નાશ કરી સર્વ જીવોને અનંત સુખના માર્ગદર્શક તે 'અરિહંત', શુદ્ધ સ્વરૂપ પ્રાપ્ત કરનાર 'સિદ્ધ', તેમના માર્ગ પર ચાલનાર 'સાધુ' અને તેમના માર્ગ સમાન 'જિનધર્મ'નું શરણ હું સ્વીકારું છું. આજ સુધી અનંત જન્મોમાં મેં જે દુષ્કૃત કર્યા છે તે બધા દુષ્કૃતોની હું માફી માગું છું. જગતના બધા જીવોએ જે-જે સુકૃત કર્યા છે તે બધા જ સુકૃતોની હું શુભ ભાવથી અનુમોદના કરું છું અને 'મને જો શક્તિ મળે તો બધા જીવોને આત્મકલ્યાણના રસિક બનાવી દઉં' આવી શુભ ભાવના હું હંમેશા કરતો રહું છું.

વૈરાગ્ય ભવનો હો સદા, નિત મોક્ષની હો ઝંખના,
નિજ આત્મમાં નિત થિર રહું, આવે ભલે સુખ દુઃખ ઘણા,
મુજ સપ્ત ધાતુમાં હો અવિહડ રાગ જિનશાસન તણો,
માંગુ સદા ફળજો મને, સંગાથ આ જિનધર્મનો... ૨૪

અર્થ : હે કરૂણાસિંધુ ! આ સંસારથી મને નિરંતર વૈરાગ્ય રહે અને મને હંમેશા મોક્ષની ઈચ્છા રહે, ભલે સુખ આવે કે દુઃખ આવે પણ હું મારી આત્મામાં હંમેશા સ્થિર રહું, મારી સાત ધાતુઓમાં આપના માર્ગનો અત્યંત પ્રેમ હંમેશા બન્યો રહે અને હે રાગ-દ્વેષ વિજેતા ! આપના સિદ્ધાંતોને હું મારા જીવનમાં ઉતારી શકું એવી માગણી હું આપને કરું છું.

હે નાથ ! અંતરથી કહ્યું, મુજ વિનતી સ્વીકારજે,
 મુજ જીવન સંધ્યાની ક્ષણે મારા હૃદયમાં આવજે,
 વળી આવતા ભવમાં પ્રભુ, જિનધર્મ હેયે થાપજે,
 મુક્તિ સુધી મુજ આત્મગુણ રશ્મિનું 'હીર' વધારજે...૨૫

અર્થ : હે નાથ ! હું હૃદયથી કહું છું કે આપ મારી વિનંતીને સ્વીકારો અને મારા જીવનના અંત સમયમાં મારા હૃદયમાં પધારજો તથા મારા ભાવી જન્મમાં પણ આપના ધર્મની સ્થાપના મારા હૃદયમાં કરજો અને જ્યાં સુધી મને મુક્તિ ના મળે ત્યાં સુધી મારા આત્માના ગુણોના પ્રકાશનું તેજ વધારતા રહેજો, બસ એ જ પ્રાર્થના...

૯૭. પ્રભુ પાર્શ્વનાથ સ્તુતિ

(હરિગીત છંદ)

જેના પવિત્ર નામનું સુસ્મરણ પણ મંગલ બને,
 જેના વચન આરાધને મનુ જન્મ પણ મંગલ બને,
 જેના પ્રભાવે અંત સમયે મરણ પણ મંગલ બને,
 તે પાર્શ્વપ્રભુ સદ્બુદ્ધિનું વરદાન પણ આપો મને...૧

જેના થકી મરણે સમાધિ, સદ્ગતિ સહજે મળે,
 જેના થકી પરમાત્મ પદ પણ સહજમાં આવી મળે,
 જેના થકી દુઃખમય છતાં સંસાર આ સુખમય બને,
 તે પાર્શ્વપ્રભુ સદ્બુદ્ધિનું વરદાન પણ આપો મને...૨

આજ સુધી આપણે બીજાઓને જેટલો પ્રેમ કર્યો છે
 એટલો જ પ્રેમ જે દિવસે પોતાને કરવા લાગશું પછી
 આ સંસારમાં વધુ ભટકવું નહીં પડે.

૯૮. શ્રી મહાવીર વંદનાવલી

શ્રી કલ્પસૂત્ર વંદનાવલી (હરિગીત છંદ)

(પ્રભુનાં નામ)
જે ચરમ તીર્થકર 'મહાવીર' સિંહ લંછન શોભતા,
નિત બાહ્ય-અભ્યંતર સ્વરૂપે 'વર્ધમાન' ગુણે હતા,
સવિજીવની કરુણાથી કરતા 'શ્રમણ' ધર્મની સ્થાપના,
તે 'જ્ઞાતનંદન' વીરના, ચરણે કરું હું વંદના,
મારા પ્રભુ મહાવીરના, ચરણે કરું હું વંદના... ૧

(પ્રભુને સમકિત સ્પર્શ)
નયસાર થઈ મુનિદાન દઈ, જે અટવી મારગ દાખતા,
ભવ અટવીમાં સન્માર્ગ સમ, તવ મોક્ષ મારગ પામતા,
ભવસિંધુને બિંદુ કરે, પ્રભુ પામી સમકિત સ્પર્શના,
'ભવસિંધુ શોષક' વીરના, ચરણે કરું હું વંદના,
મારા પ્રભુ...૨

(પ્રભુનાં ભવ)
મરીચિભવે જે ઋષભજિનનાં પૌત્ર થઈ દીક્ષા વરે,
મહામોહવશ થઈને તિહાં, સંસાર સંવર્ધન કરે,
કરે કર્મ કૂર કદર્થના, તો પણ ડગે લવલેશ ના,
તે 'કર્મવૈરી' વીરના, ચરણે કરું હું વંદના,
મારા પ્રભુ...૩

(પ્રભુનાં ભવ)
બ્રાહ્મણ-અમર વળી વાસુદેવ ને ચક્રવર્તી જે થતાં,
ભવસાગરે ભમતા થકા, નિજ ગાઢ કર્મ ખપાવતા,
બાવીસમાં ભવથી કરે, અધ્યાત્મની આરાધના,
'અધ્યાત્મયોગી' વીરના, ચરણે કરું હું વંદના,
મારા પ્રભુ...૪

(પ્રભુની ભાવના)

નંદનભવે 'સવિ જીવ કરું શાસનરસી' ભાવોથકી,
જે વીશસ્થાનક સાધતા, માસક્ષમણ શ્રેણિથકી,
કરે વિશ્વનાં વાત્સલ્યથી, જિન નામકર્મ નિકાયના,
તે 'વિશ્વવત્સલ' વીરના, ચરણે કરું હું વંદના,

મારા પ્રભુ...૫

(અ્યવન કલ્યાણક)

સુરલોકથી અ્યવી ચૌદ સુપને વિપ્રકુળમાં આવતા,
હરિ-હૈમગેષી દેવ તવ, ક્ષત્રિય કુળમાં થાપતા,
જગમાત ત્રિશલા કુક્ષિએ, ગૃહે ઠવે સિદ્ધાર્થના,
'પરમેષ્ઠી' શ્રી પ્રભુવીરના, ચરણે કરું હું વંદના,

મારા પ્રભુ...૬

(જન્મ કલ્યાણક)

જે માતગર્ભે ચિર રહી, ફરી અંગને ફરકાવતા,
ને ચૈત્રસુદની તેરસે, જનમી જગત હરખાવતા,
દિક્કુમરી ને ઈંદ્રો મહોત્સવ ઉજવતા જસ જન્મના,
'અરિહંત' શ્રી પ્રભુ વીરના, ચરણે કરું હું વંદના,

મારા પ્રભુ...૭

(બાલ્યકાળ)

જન્મોત્સવે અંગુષ્ઠથી, મેરુગિરિ કંપાવતા,
ને સુરપરીક્ષામાં પ્રભુ 'મહાવીર' નામ ધરાવતા,
ગંભીર થઈ નિશાળ જઈ, સંશય હર્યા શકેંદ્રના,
'ત્રણજ્ઞાનધારક' વીરના, ચરણે કરું હું વંદના,

મારા પ્રભુ...૮

(ગૃહવાસ)

નિજ માતના આગ્રહથી પરણી ભોગ કર્મ નિવારતા,
શિવરાજ્ય લેવા ભ્રાતની, મહારાજ્ય વિનતી ટાળતા,
કરે બે વરસ ગૃહવાસમાં, જે શ્રમણની સમ સાધના,
તે 'વિરતિપ્રેમી' વીરના, ચરણે કરું હું વંદના,

મારા પ્રભુ...૯

(દીક્ષા કલ્યાણક)

લોકાંતિકોનાં વચનથી મહા વરસીદાનને આપતા
ભવિષ્યવના તન-મનતણાં, દુઃખ-દર્દને જે કાપતા,
દીક્ષા ગ્રહી એકાકી વિચરે સિંહ સમ નિર્ભયમના,
'જગનાથ' તે પ્રભુવીરના, ચરણે કરું હું વંદના,

મારા પ્રભુ...૧૦

(પ્રથમ ઉપસર્ગ)

કરુણા કરી નિજ અર્ધવસ્ત્રનું દાન વિપ્રને આપતા,
કૂર્માર ગ્રામે પ્રથમ સંધ્યામાં પ્રભુવર આવતા,
ગોવાળના ઉપસર્ગની કરે ઈન્દ્ર આવી નિવારણા,
'ષટ્કાયરક્ષક' વીરના, ચરણે કરું હું વંદના,

મારા પ્રભુ...૧૧

(ઈંદ્ર વિનંતિ)

દ્વાદશ વરસની સાધનામાં ઘોર ઉપસર્ગો અતિ,
તમને થશે, તે વારવા, સાથે રહું ઘો અનુમતિ,
નિર્વિઘ્ન હો તુમ સાધના, ઈમ વચન સુણતા ઈન્દ્રના,
'દેવાધિદેવા' વીરના, ચરણે કરું હું વંદના,

મારા પ્રભુ...૧૨

(પ્રભુનો પ્રત્યુત્તર)

કૈવલ્ય લક્ષ્મીને વરે, અર્હત પણ નિજ બળ વડે,
પરના બળે મુક્તિ મળે, તસ દાખલા પણ ના જડે,
ઉત્તર સુણી સિદ્ધાર્થ સુરની ઈન્દ્ર કરતા સ્થાપના,
'નિરપેક્ષ' પ્રભુવર વીરના, ચરણે કરું હું વંદના,

મારા પ્રભુ...૧૩

(પ્રથમ પારણું)

ગ્રહી પાત્રમાં પરમાન્ન ને, કરે છઠ્ઠ તપનાં પારણાં,
તવ સુરભિ શરીરે દંશ દેતા ભ્રમરનાં વૃંદો ઘણા,
કામુક બની સ્ત્રીયોં કરે તુજ અંગ-સંગની યાયના,
'નિષ્કામ' પ્રભુવર વીરના, ચરણે કરું હું વંદના,

મારા પ્રભુ...૧૪

(પ્રભુની જગત્બંધુતા.)

ધરે પંચ અભિગ્રહ વિવિધ તાપસ આશ્રમે ચૌમાસમાં,
શૂલપાણિના ઉદ્ધાર કાજે આવે અસ્થિક ગ્રામમાં,
નિષ્કારણે બાંધવ સમા, ભંડાર જે કરુણા તણા,
તે ‘જગતબંધુ’ વીરના, ચરણે કરું હું વંદના,

મારા પ્રભુ...૧૫

(શૂલપાણિ ઉપસર્ગ)

શૂલપાણિ સુર રોષે ભરી મરણાંત ઉપસર્ગો કરે,
હાથી-પિશાય ને સર્પ રૂપે દેહમાં પીડા કરે,
સમભાવ નિરખી આપનો, થઈ ભક્ત કરતો સેવના,
‘સમભાવધારક’ વીરના, ચરણે કરું હું વંદના,

મારા પ્રભુ...૧૬

(પ્રભુની પરાર્થવ્યસનતા.)

સામેથી ચાલી ઘોર વનમાં, ચંડકૌશિક નાગના,
ઉપસર્ગને સહી, બોધ આપી, સુખ આપ્યા સ્વર્ગનાં,
અપકારી પર ઉપકાર કરવાનાં વ્યસન જેને ઘણા,
‘પરમોપકારી’ વીરના, ચરણે કરું હું વંદના,

મારા પ્રભુ...૧૭

(સુદંષ્ટ્ર ઉપસર્ગ)

ગંગાનદીમાં આપને, સુદંષ્ટ્ર ઉપસર્ગો કરે,
કંબલ અને સંબલ સુરો, તસ આવીને વારણ કરે,
આરક્ષકો તને ચોર સમજીને કરે વિડંબના,
‘સર્વસહા’ પ્રભુવીરના, ચરણે કરું હું વંદના,

મારા પ્રભુ...૧૮

(પ્રભુની સમતા.)

કરવા કરમની નિર્જરા, અનાર્થ દેશ પધારતા,
ઉપસર્ગની વણઝારમાં, સમતા સુધાએ ઝીલતા,
અદ્ભુત સમાધિથી સહે, મરણાંત પણ કષ્ટો ઘણા,
‘સમતાનિધિ’ પ્રભુવીરના, ચરણે કરું હું વંદના,

મારા પ્રભુ...૧૯

(લોકાવધિજ્ઞાન)

નિજ કર્મઈધન બાળતા, દાવાનળે રહી ચિરમના,
હિમરાતભર અતિ શીત જલવૃષ્ટિ કરે કટપૂતના,
સુવિશુદ્ધ ભાવે પામતા, તવ જ્ઞાન લોકાવધિ તણા,
'નિજકર્મશોધક' વીરના, ચરણે કરું હું વંદના,

મારા પ્રભુ...૨૦

(ઈંદ્ર પ્રશંસા)

જે શીતલેશ્યાને મૂકી, ગોશાળને ઉપકારતા,
જસ સાધનાને ઈન્દ્ર પણ, સુરલોકમાં પરશંસતા,
તેને સુણી સંગમ સુરે, કરી આપની સુપરીક્ષણા,
'મોક્ષેકલક્ષી' વીરના, ચરણે કરું હું વંદના,

મારા પ્રભુ...૨૧

(સંગમ ઉપસર્ગ)

મહાકાળ સમ જે એક રાત્રે વીસ ઉપસર્ગો કરે,
વળી કાળચક્ર મૂકી તમો, પર ક્રોધથી અતિ વિકરે,
તો પણ ચલ્યા નવિ ધ્યાનથી, ધરી કર્મનાશની ભાવના,
'અતિ ધીર' શ્રી પ્રભુ વીરના, ચરણે કરું હું વંદના,

મારા પ્રભુ...૨૨

(પ્રભુની કરુણા)

ષડ્માસ પીડા ભોગવે પણ રોષ નવિ મનમાં ધરે,
સંગમ સરીખા અધમ પર, અશ્વથકી કરુણા કરે,
જસ ચરણશરણે આવતા, સવિ ભય ટળે ચમરેન્દ્રના,
'કરુણાનિધિ' પ્રભુવીરના, ચરણે કરું હું વંદના,

મારા પ્રભુ...૨૩

(ભીષ્મ અભિગ્રહ)

જે દ્રવ્ય-ક્ષેત્ર-કાળ-ભાવે ધોર અભિગ્રહને ધરી,
પચમાસ પચવીશ દિવસનાં, અતિ દીર્ઘ તપને આદરી,
હોરી અડદના બાકુળા, ઉદ્ધારી બાળા ચંદના,
'અભિગ્રહધરા' પ્રભુવીરના, ચરણે કરું હું વંદના,

મારા પ્રભુ...૨૪

(શૂલ વેદના)

શત્રુ બની આવેલને, જે મિત્રની સમ માનતા,
જિમ જિમ પડે કષ્ટો ઘણાં, તિમ તિમ અતિશય હરખતા,
જે સ્તંભ સમ નિશ્ચલ રહી, સહે કર્ણશૂલની વેદના,
તે 'શ્રમણ' પ્રભુ મહાવીરના, ચરણે કરું હું વંદના,

મારા પ્રભુ...૨૫

(સાધના)

ભારંડ પંખી સારીખી, ધારે સદા અપ્રમત્તતા,
જે ભીખ્મતપ દાવાનલે, મહાકર્મવનને બાળતા,
કરે સાર્ધદ્વાદશ વર્ષમાં, મુહૂર્તનો ય પ્રમાદ ના,
'અપ્રમત્તયોગી' વીરના, ચરણે કરું હું વંદના,

મારા પ્રભુ...૨૬

(કેવલજ્ઞાન કલ્યાણક)

તડકો તપે અતિ આકરો, વૈશાખ સુદી દશમી દિને,
ઋજુવાલુકા સરિતા તીરે, ગોદોહિકા વર આસને,
પ્રગટે સૂરજ કૈવલ્યનો, ભાવો નિહાળે વિશ્વના,
'સર્વજ' શ્રી પ્રભુવીરના, ચરણે કરું હું વંદના,

મારા પ્રભુ...૨૭

(સંઘ સ્થાપના)

ક્ષણવાર આપી દેશના, પાવાપુરી કરે સ્પર્શના,
ગૌતમ-સુધર્માદિ ઠવે, ગણધર પદે શ્રી સંઘના,
વૈશાખ સુદિ અગ્યારસે, કરે ધર્મતીર્થની સ્થાપના,
'તીર્થકરા' પ્રભુવીરના, ચરણે કરું હું વંદના,

મારા પ્રભુ...૨૮

(પ્રભુની તારકતા)

જે બાળ અઈમુત્તા સમા, બહુ ભવ્ય જીવો તારતા,
શ્રેણિક આદિ નવજીવોને ભાવી જિનપદે થાપતા,
ક્ષણનો પ્રમાદ તજો સદા, એવી સતત જસ પ્રેરણા,
તે 'વિશ્વતારક' વીરના, ચરણે કરું હું વંદના,

મારા પ્રભુ...૨૯

(અપાયાપગમાતિશય)

બની ધર્મસારથી મેઘને, જે ધર્મ માર્ગે વાળતા,
વળી દેવાનંદા-ઋષભદત્તને વિરતિ દઈ શિવ આપતા,
જસ નામ જપતા, પાપ ખપતા, ઘાતકી અર્જુનતણા,
તે ‘ધર્મચક્રી’ વીરના, ચરણે કરું હું વંદના,

મારા પ્રભુ...૩૦

(વચનાતિશય)

તુઝ ધર્મલાભને સાંભળી, સુલસા લહે રોમાંચતા,
ખેડૂત અને ગોશાળને સમકિત સુધારસ આપતા,
રોહિણીયો તુજ વચનથી, હરે કર્મ નિજ આતમતણા,
‘સન્માર્ગદર્શક’ વીરના, ચરણે કરું હું વંદના,

મારા પ્રભુ...૩૧

(પૂજાતિશય)

તુજ રૂપ જોવા મૂળ રૂપે રવિ-શશિ પણ આવતા,
ધન્ના ને શાલીભદ્ર પણ, તુજ પદકમળને સેવતા,
આનંદ-કામાદિક મહાશ્રાવક થયા તવ સંધના,
‘ત્રિભુવનતિલક’ પ્રભુવીરના, ચરણે કરું હું વંદના,

મારા પ્રભુ...૩૨

(જ્ઞાનાતિશય)

નિજ અંત સમયે આપતા, જે સોળ પ્રહરની દેશના,
કહે ભાવિભાવો ભરતનાં, ફળ પુણ્ય-પાપતણા ઘણા,
દૂર મોકલી ગૌતમ તણા, કરે દૂર બંધન રાગના,
‘જગભાવિદર્શક’ વીરના, ચરણે કરું હું વંદના,

મારા પ્રભુ...૩૩

(નિવર્ણ કલ્યાણક)

ગ્રહભસ્મદોષ નિવારણાર્થે ઈન્દ્ર પ્રભુને પ્રાર્થતા,
નવિ સંભવે ત્રણ કાળમાં, કહી વીર મોક્ષ સિધાવતા,
આ ભાવદીપક બુઝતા, પ્રગટી દીવાળી અમાસના,
‘પારંગતા’ પ્રભુ વીરના, ચરણે કરું હું વંદના,

મારા પ્રભુ...૩૪

(પ્રભુનાં તીર્થો)

ક્ષત્રિયકુંડે અવતર્યા, પાવાપુરી ભવજલ તર્યા,
નાણા-દિયાણા-નાંદિયા, જીવિત સ્વામી વાંદિયા,
સાંચોર-મહુવા-ઓસિયા, તીર્થો જગે તારા ઘણા,
'તીર્થેશ્વરા' પ્રભુ વીરના, ચરણે કરું હું વંદના,

મારા પ્રભુ...૩૫

(પ્રભુનું શાસન)

કલિકાલમાં પણ જેહનું, શાસન સદા ગાજી રહ્યું,
ખારા સમંદરમાંહી મીઠા જળ સમુ શોભી રહ્યું,
જે સુરતરુ સમ આજ પણ, પૂરે સહુની કામના,
'શાસનપતિ' પ્રભુવીરના, ચરણે કરું હું વંદના,

મારા પ્રભુ...૩૬

(ઉપસંહાર)

જેના ચરિતના શ્રવણથી, આવે જીવનમાં ધીરતા,
કર્મોતણા સંગ્રામમાં, પ્રગટે સદા મહાવીરતા,
હે વીર ! તુજ ગુણ 'હીર' સવિ, જીવો લહે એ ઝંખના,
મુજ 'પ્રાણપ્યારા' વીરના, ચરણે કરું હું વંદના,
મારા પ્રભુ મહાવીરના, ચરણે કરું હું વંદના...

૩૭

॥ઈતિ શ્રી મહાવીર વંદનાવલી સંપૂર્ણમ્ ॥

(પ્રભુ પાર્શ્વનાથ)

સેવક મુખે નવકાર દઈ, જે નાગને ઉગારતા,
જસ નામથી નિશ્ચય સવિ, મરણે સમાધિ પામતા,
જે કમઠ ને ધરણેંદ્રમાં, રાખે સદા સમભાવના,
શ્રી 'પુરુષાદાની' પાર્શ્વના, ચરણે કરું હું વંદના,
મારા શ્રી પારસનાથના, ચરણે કરું હું વંદના...

૩૮

(પ્રભુ નેમિનાથ)

રાજીમતિના કંત ને, વળી બંધુ જે શ્રી કૃષ્ણના,
પોકાર પશુઓનો સુણી, શિખરે ચઢ્યા ગિરનારના,
શાશ્વત કરે જે મોક્ષમાં, સંબંધ નવભવ પ્રીતના,
'મહાબ્રહ્મચારી' નેમિના, ચરણે કરું હું વંદના,
મારા શ્રી નેમિનાથના, ચરણે કરું હું વંદના...

૩૯

(પ્રભુ આદિનાથ) આ પૃથ્વીના પહેલા પતિ, મુનિરાજ ને જિનરાજ જે,
કર્તવ્ય જાણીને સિખાવે લોકના વ્યવહાર જે,
મહાવર્ષાતપને આદરી, પ્રેરક બન્યા તપધર્મના,
તે ‘પ્રથમજિન’ પ્રભુ ઋષભના, ચરણે કરું હું વંદના,
મારા શ્રી આદિનાથના, ચરણે કરું હું વંદના... ૪૦

(૨૪ જિનના આંતરા) આરક ચતુર્થે અર્ધભાગે ઋષભજિન શાસન રહે,
બાકી અસંખ્ય વરસમહીં, ત્રેવીસ જિન શાસન વહે,
મહાસાર્થવાહ સમા બતાવે માર્ગ જે શિવનગરના,
‘ચોવીસ’ તે ભગવંતના, ચરણે કરું હું વંદના,
મારા શ્રી જિન ચોવીસના, ચરણે કરું હું વંદના... ૪૧

(પટ્ટાવલી) દીર્ઘાયુષી સુધર્મસ્વામી વીર પાટે આવતા,
તસ શિષ્ય જંબુસ્વામી ભરતે કેવલી અંતિમ થતાં,
શતપંચ ચોર પ્રભુ પ્રભવને જે દીયે પ્રતિબોધના,
હે વીર ! તુજ અણગારના, ચરણે કરું હું વંદના,
શાસનતણા શણગારના, ચરણે કરું હું વંદના... ૪૨

(સ્થવિરાવલી) શયંભવ-સ્થૂલભદ્ર-વજ્રસ્વામી નિર્મલ ગુણ ભર્યા,
દેવદ્વિગણી શ્રમણોતણી, સુપરંપરાએ અવતર્યા,
વલ્લભીપુરીની વાયનામા, સૂત્રની કરે લેખના,
હે વીર ! તુજ અણગારના, ચરણે કરું હું વંદના,
શાસનતણા શણગારના, ચરણે કરું હું વંદના... ૪૩

(સામાચારી) ગુરુઆણથી ચૌમાસ રહીને પવન સમ જે વિચરતા,
સંબંધ છોડે લોકનો, ને શ્લોકમાં જે રાચતા,
સહુને ખમાવે શુદ્ધભાવે મૂળ કાપે કર્મનાં,
હે વીર ! તુજ અણગારના, ચરણે કરું હું વંદના,
શાસનતણા શણગારના, ચરણે કરું હું વંદના... ૪૪

સુરકલ્પતરુ સમ કલ્પસૂત્રની સંઘમાં હો વાયના,
આલોક ને પરલોકમાં, પૂરે સવિ મનકામના,
પ્રભુવીરની 'ગુણ-રશ્મિ'થી 'હીર' ઝળહળે આતમતણા,
શ્રી કલ્પસૂત્ર સુગ્રંથને, હો ભાવથી મુજ વંદના,
શ્રી બારસા મહાસૂત્રને, હો ભાવથી મુજ વંદના... ૪૫

॥ ઇતિ શ્રી 'કલ્પસૂત્ર વંદનાવલી' સંપૂર્ણમ્ ॥

સૂચના

આ 'મહાવીર વંદનાવલી' ભગવાન શ્રી મહાવીર સ્વામિના પંચ કલ્યાણકના દિવસોમાં તેમજ પ્રભુવીરના તીર્થોમાં ગાવા માટે ખુબ જ કામે લાગશે તેમજ છેલ્લી ૯ સ્તુતિ સાથે 'કલ્પસૂત્ર વંદનાવલી' તરીકે પ્રસિદ્ધ આ સંપૂર્ણ રચના સંવત્સરી મહાપર્વના દિવસે બારસા સૂત્રના ઢાળીયાના સ્થાને અથવા તેના પછી પાઠ કરવા માટે પણ અત્યંત ઉપયોગી છે.

વૈરાગ્ય વંદના

આ વિશ્વમાં જેના થકી જીવો સદા નિર્ભય બને,
પ્રતિકુલતા હો પણ છતાં મનમાં સમાધિ રણઝણે,
જેના થકી અહીંને અહીં સુખ અનુભવે મુક્તિતણા
તે સર્વ ગુણ શિરોમણી વૈરાગ્યને હો વંદના... (૧)

કર્મા અનાદિ જગ અનાદિ કાળથી ચાલી રહ્યા,
તે કર્મના સંયોગથી સૌ જીવ પણ ભટકી રહ્યા,
તે કર્મથી કરી મુક્ત જે દે સુખ અનંતા કાળના,
તે સર્વ ગુણ શિરોમણી વૈરાગ્યને હો વંદના... (૨)

૯૯. પંચસૂત્ર પરિભાવના

(પ્રથમ સૂત્ર)

(હરિગીત છંદ)

- જે ચાર ભેદો ધર્મના, પ્રભુ તેં બતાવ્યા વિશ્વમાં,
વળી તેહમાં શિરદાર ને, નાયક સમો જે જગતમાં,
તિહુંકાળમાં પણ જીવની, મુક્તિ નથી જેના વિના,
શ્રી પંચસૂત્ર થકી કરું, તે ભાવધર્મ આરાધના... ૧
- (મંગલ) વીતરાગ સર્વજ્ઞ વળી, દેવેન્દ્રથી પૂજિત જે,
વસ્તુ યથાસ્થિત ભાખતા, ત્રૈલોક્યગુરુ અરુહંત જે,
ચોત્રીશ અતિશય ધારકા, ભગવંત જે ત્રણ ભુવનના,
તે જગપતિ અરિહંતને, કરું ભાવથી હું વંદના... ૨
- (સંસાર સ્વરૂપ) કૈવલ્યમાં નિરખી કહે, ભવિજીવને પરમાતમા,
વસતા અનાદિકાળથી, સવિ જીવ આ સંસારમાં,
ભવસાગરે તસ ભવભ્રમણ, પણ છે અનાદિકાળનાં,
તસ મૂળ કારણ છે અનાદિ કર્મની સંયોજના... ૩
- દુઃખરૂપ ને દુઃખફળપ્રદા, દુઃખાનુબંધિ જગ સદા,
તેનો કરે વિચ્છેદ જે, લહે શુદ્ધધર્મની સંપદા,
તે શુદ્ધધર્મની પ્રાપ્તિ પણ, લહે પાપના વિગમન થકી,
કરે પાપવિગમન પણ તથાભવ્યત્વના પરિપાકથી... ૪
- (પરિપાક સાધન) ભાખે પ્રભુ પરિપાક સાધન તે તથા ભવ્યત્વનાં,
અરિહંત-સિદ્ધ-સુસાધુ ને શરણાં ગ્રહો જિનધર્મના,
ઈહ-પરભવેકૃત દુષ્કૃતોની ભાવથી કરો ગર્હણા,
સત્કૃત્ય જે સવિ જીવકૃત, તેની કરો અનુમોદના... ૫

- ભવનાશ કરવા મોક્ષાર્થી ભવ્યજીવો શુભ મને,
કરજો સદા પ્રણિધાન પૂર્વક પંચસૂત્રના પાઠને,
સંકલેશની ક્ષણમાં સદા કરજો નિરંતર સેવના,
ને સ્વસ્થતાએ પણ ત્રિકાળે નિત કરો સંભારણા... ૬
- (અરિહંત શરણ) ત્રણલોકના જે નાથ છે, ભંડાર અનુત્તર પુણ્યના,
ક્ષીણરાગ-દ્વેષ ને મોહ જસ, વળી નાવ ભવજલધિતણા,
અવિચિંત્ય ચિંતામણી સમા, એકાંત શરણું જેહનું,
જાવજીવં લઉં શરણ હું, અરિહંત ભગવંતો તણું.. ૭
- (સિદ્ધ શરણ) જે જન્મ મરણ રહિત બન્યા, કાઠી કલંકો કર્મનાં,
ક્ષીણવિઘ્ન જસ વળી સ્વામી કેવલજ્ઞાન ને દર્શન તણા,
નિરુપમ સુખોથી યુક્ત જે, ને સર્વથા કૃતકૃત્ય જે,
શરણું ગ્રહું તે સિદ્ધ ભગવંતોનું શિવપુરસ્થ જે... ૮
- (સાધુ શરણ) સુપ્રશાંત ગંભીર આશયા, સાવધયોગથી વિરમતા,
આચાર પંચ જે જાણતા, ને પર સહાયે નિત રતા,
પન્નાદિ સમ ઉપમા વરે, સ્વાધ્યાય ધ્યાને મગ્ન જે,
શરણું ગ્રહું તે શ્રમણનું, રહે ચઢત ભાવે નિત્ય જે... ૯
- (ધર્મ શરણ) સુરઅસુરનર પૂજિત, મોહતિમિરરવિ ને શિવપ્રદા,
હરે રાગ-દ્વેષ રૂપી વિષોને મંત્ર બની જે સર્વદા,
હેતુ સકલ કલ્યાણનો, જવાલા બની દહે કર્મવન,
તે જિનપ્રરૂપિત ધર્મનું, શરણું ગ્રહું યાવજીવન... ૧૦
- (દુષ્ટ ગહી) ઈમ શરણ ગ્રહી સવિ દુષ્ટતોની હૃદયથી કરું ગર્હણા,
અરિહંત-સિદ્ધાચાર્ય-વાચક-સાધુ ને સાધ્વી તણા,
વળી ધર્મપ્રેમી શ્રાવકો, ને શ્રાવિકાના વૃંદના,
અપરાધ જે મુજથી થયા, કરું ભાવથી તસ ગર્હણા... ૧૧

માતા-પિતા-બન્ધુ અને મિત્રો વળી ઉપકારીના,
સન્માર્ગ કે ઉન્માર્ગમાં, સ્થિત સર્વ જીવસમૂહનાં,
ઉપકરણ ને અધિકરણ વળી, સવિ જડ અને ચેતન તણા,
અપરાધ જે મુજથી થયા, કરું ભાવથી તસ ગર્હણા... ૧૨

તે સર્વનાં સંબંધમાં, વિપરીત આચરણા કરી,
દુષ્ટાચરણ અનિચ્છનીય કર્મલીલા આદરી,
પાપાનુબંધિ પાપ જે અતિ સૂક્ષ્મ વળી બાદર ઘણાં,
તન-મન-વચનથી આદર્યાં, કરું ભાવથી તસ ગર્હણા... ૧૩

તે પાપ મેં કીધાં - કરાવ્યાં ને કરી અનુમોદના,
અતિરાગ-દ્વેષ કે મોહથી, ઈહભવ તણા-પરભવ તણા,
અતિનિંદ્ય તે દુષ્ટૃત્ય નિશ્ચય યોગ્ય છે પરિત્યાગના,
મન-વચન-કાયાએ કરું, હું ભાવથી તસ ગર્હણા... ૧૪

કલ્યાણમિત્ર સમા ગુરુથી વાત આ જાણી કરી,
સાચી જ છે આ વાત ઈમ, નિજ હૃદયમાં શ્રદ્ધા ધરી,
અરિહંત - સિદ્ધની સાક્ષીએ, દુષ્ટૃત્યની કરું ગર્હણા,
મિચ્છામિ દુક્કડં દેઈને, કરું ત્યાગ નિજ પાપો તણા... ૧૫

ગર્હા કરી જે આજ મેં, સમ્યગ્ બની મુજને ફળો,
પાપો કરું ના હું ફરી, એવી મને શક્તિ મળો,
બહુમાન્ય આ મુજને બનો, ઈચ્છું સદા અનુશાસના,
અરિહંત ભગવંતો તણી, ને ગુરુ તણી હિતશિક્ષણા... ૧૬

નિત દેવગુરુ સંયોગ હો, સાચી બનો મુજ પ્રાર્થના,
બહુમાન હો આનું મને, બને મોક્ષબીજ એ કામના,
તે દેવગુરુ સાંનિધ્ય મળતા કરીશ ભાવથી સેવના,
અતિચાર વિણ આણા ધરીને પાર પામીશ ભવ તણા... ૧૭

(સુકૃતાનુમોદન)

સંવિજ્ઞ થઈ યથાશક્તિએ, કરું સુકૃતની અનુમોદના,
જે ધર્મ અનુષ્ઠાનો સવિ, અરિહંત ભગવંતો તણા,
શાશ્વત સ્વરૂપે સ્થિર જે, શુભભાવ સવિ સિદ્ધો તણા,
તન-મન-વચનથી હું કરું, તસ ભાવથી અનુમોદના... ૧૮

જે સર્વ આચાર્યો તણા, શુભ પંચવિધ આચારની,
ને સર્વ ઉવજ્ઞાયના, સ્વાધ્યાય વળી શ્રુતદાનની,
દશઅષ્ટસહસ્ર શીલાંગ યુત, યતિધર્મ જે સવિ શ્રમણના,
તન-મન-વચનથી હું કરું, તસ ભાવથી અનુમોદના... ૧૯

સવિ શ્રાવકો ને શ્રાવિકાના મોક્ષસાધક યોગની,
ને દેવ-દાનવ-ભવ્યમાનવ-અલ્પભવી સવિ જીવની,
માર્ગાનુસારી કૃત્યની, જેથી લહે ફળ શિવ તણા,
તન-મન-વચનથી હું કરું, તસ ભાવથી અનુમોદના... ૨૦

તે પરમ ગુણ સંપન્ન અરિહંતાદિના શુભભળ થકી,
આ માહરી અનુમોદના, સમ્યગ્ બનો સુવિધિ થકી,
સમ્યગ્ બનો શુદ્ધાશયા, સમ્યગ્ ક્રિયાપૂર્વક સદા,
સમ્યગ્ નિરતિચારી બની, પુણ્યાનુબંધિ પુણ્યદા... ૨૧

સર્વજ્ઞ ભગવન્ વીતરાગ અચિંત્ય શક્તિ યુક્ત જે,
ભવિજીવના કલ્યાણમાં કારણ પરમ આધાર જે,
હું મૂઢ પાપી ને અનાદિ મોહથી વાસિતમના,
તે દેવગુરુ નવિ ઓળખ્યા, છે કેવી મુજ વિડંબના !... ૨૨

અણજાણ છું હું સર્વથા, મુજ હિત-અહિતના ભાવથી,
વિરમું અહિતથી હિતતણું, સેવન કરું શુભ ભાવથી,
સવિ જીવ પ્રતિ ઔચિત્ય ધરી, કરું ધર્મની આરાધના,
ઈચ્છું સદા કરતો રહું, સત્કૃત્યની અનુમોદના... ૨૩

(ફળ વર્ણન)

આ સૂત્ર જે સુભણે-સુણે-ચિંતન કરે ભાવિતમના,
તસ ભવ અનંત તણા અશુભ, અનુબંધ સવિ કર્મોતણા,
સુશિથિલ બની, થઈ ક્ષીણ ને, સવિ નાશ પામે સર્વથા,
શુભધ્યાનની ધારા થકી, શુદ્ધિ લહે જીવ સર્વદા... ૨૪

જિમ મંત્ર બંધિત સર્પવિષ, તિમ કર્મ નિજ આતમ પ્રતિ,
અતિ અલ્પફળદાયી, સુખેથી દૂર થાયે આત્મથી,
બંધાય ના ફરી વાર કદી, એવા બને નિર્બળ સદા,
આ સૂત્ર પરિભાવન પ્રભાવે નાશ થાયે આપદા... ૨૫

વળી શુભ કરમ અનુબંધ આકર્ષિત બને જસ પાઠથી,
પોષણ થકી સંપૂર્ણ બની, શુભકર્મ સાનુબંધથી,
પ્રકૃષ્ટ થઈ, નિયમા ફળે, જિમ શ્રેષ્ઠ ઔષધ વિધિવતા,
શુભ ફળપ્રદા, સુપ્રવર્તકા, આપે પરમસુખ શાશ્વતા... ૨૬

તેથી નિદાનરહિત અને, સવિ અશુભ ભાવરહિત સદા,
શુભભાવબીજક સૂત્ર આ, પ્રણિધાન શુભ ધરી સર્વદા,
સમ્યગ્ ભણો, સમ્યગ્ સુણો, સમ્યગ્ કરો પરિચિંતના,
શિવ-અચલ-અરુજ-અનંત-અક્ષય ગુણ વરો આતમતણા... ૨૭

(સાર)

અરિહંત-સિદ્ધ-સુસાધુ ને, જિનધર્મ શરણું હું વરું,
ભવોભવતણા સવિ પાપનું મિચ્છામિ દુક્કડમ્ હું કરું,
સવિ જીવકૃત સત્કૃત્યની, કરું શુભમને અનુમોદના,
'સવિ જીવ કરું શાસનરસી'ની, ભાવું નિત શુભ ભાવના... ૨૮

(અંત મંગલ)

અતિપૂજ્ય પૂજિત પરમગુરુ વીતરાગને મુજ વંદના,
વળી જે નમસ્કરણીય સહુને ભાવથી કરું વંદના,
જય હો અપ્રતિહત વિશ્વમાં, સર્વજ્ઞ શાસન સર્વદા,
પામો પરમ સમકિત થકી, સુખ જગતના જીવો સદા... ૨૯

(કળશ)

ક્યાં શ્રુતનિધિ શ્રી ચિરંતનાચાર્યે રચેલું સૂત્ર આ,
ક્યાં મૂઢમતિ સમ માહરું, તસ કાવ્ય રૂપે કાર્ય આ,
તોએ કર્યું ભક્તિવશે, કલ્યાણ કાજે વિશ્વના,
જિનગુણરતન રશ્મિથી પ્રગટે 'હીર' સવિ જીવો તણા... ૩૦

॥ ઇતિ શ્રી પંચસૂત્રે 'પ્રથમસૂત્ર પરિભાવના' સમાપ્તમ્ ॥

જો જલ્દી મોક્ષમાં જવું હોય તો આ પંચસૂત્ર (પ્રથમ સૂત્ર)નો પાઠ
દિવસમાં ૩ વાર તો અવશ્ય કરવો જ જોઈએ...

૧૦૦. ભારત વિશ્વગુરુ થા પહલે

(તર્જ - જન ગણ મન)

ભારત વિશ્વગુરુ થા પહલે

ફિર સે હમેં બનાના

મતભેદ નહીં મનભેદ મિટાકર

સબકો ગલે લગાના

દેશ સુરક્ષા પહલા ધર્મ હૈ

સબકો યહીં સીખાના

દેવતાઓંને ચૂમી, અવતારોં કી યે ભૂમિ

'હીર' વો ઈસકો દિલાના

ભારત વિશ્વગુરુ થા પહલે

ફિર સે હમેં બનાના

જય હો ભારતમ્, જય હો...

ભારત કી જય હો...

(હરિગીત છંદ)

જેના સ્મરણથી સદ્ગતિનાં દ્વાર પળમાં ઉઘડતાં,
જેના સ્મરણથી મોક્ષના, મારગ બધા ખુલી જતા,
જેના સ્મરણથી નાશ પામે કર્મ અતિશય ચીકણાં,
તે પંચપરમેષ્ટી સ્વરૂપ, નવકારને હો વંદના... ૧

અરિહંત-સિદ્ધાચાર્ય-વાચક-શ્રમણ જે ત્રણકાળના,
સમ્યગ્ દરીશન, જ્ઞાન વળી, ચારિત્ર તપની સાધના,
સાક્ષાત્ જાણે દેવ-ગુરુ, ને ધર્મની અવતારણા,
તે પંચપરમેષ્ટી સ્વરૂપ, નવકારને હો વંદના... ૨

જે કામધેનુ-કલ્પતરુ-ચિંતામણીથી પણ ચઢે,
ત્રણલોકમાં જેની સમાને કોઈ ના ઉપમા ઘટે,
આલોક ને પરલોકમાં, પૂરે સવિ જે કામના,
તે પંચપરમેષ્ટી સ્વરૂપ, નવકારને હો વંદના... ૩

દુર્લભ અતિશય જે કલ્પો, ચોરાસી લાખના ચક્રમાં,
અતિપુણ્યશાળી જીવને, હો પ્રાપ્ત જે ગતિચારમાં,
પુદ્ગલ પરાવર્તે ચરમમાં ભાવથી જસ સ્પર્શના,
તે પંચપરમેષ્ટી સ્વરૂપ, નવકારને હો વંદના... ૪

નિગોદથી નિર્વાણ સુધીના પંથનો જે સારથિ,
સવિ કર્મવનને બાળનારો એક છે જે મહારથી,
જેના નિરંતર સ્મરણથી, વિખરાય સઘળી વાસના,
તે પંચપરમેષ્ટી સ્વરૂપ, નવકારને હો વંદના... ૫

જેના હૃદયમાં ગાજતો, નવકારરૂપ સિંહ સર્વદા,
તેના થકી દૂર ભાગતી, સંસારની સવિ આપદા,
જે વજ્ર સમ બની ભાંગતો, અતિ ઘોર ભય ભવભ્રમણના,
તે પંચપરમેષ્ઠી સ્વરૂપ, નવકારને હો વંદના... ૬

જો અંતકાળે પણ મળે, તો ભવતણા ફેરા ટળે,
જે ભાવથી નિત સમરતા, તેને વળી શું ના મળે,
છે ચૌદપૂર્વના સાર સમ, ગંભીર જેના પદ ઘણા,
તે પંચપરમેષ્ઠી સ્વરૂપ, નવકારને હો વંદના... ૭

શુભભાવ જેથી વિસ્તરે, શુભતત્ત્વ જેથી નિત ફળે,
જેના વિના શિવપંથની, ના સાધના કોઈ ફળે,
નિજ આત્મ ગુણરશ્મિ પ્રકાશે 'હીર'ની એ ઝંખના,
તે પંચપરમેષ્ઠી સ્વરૂપ, નવકારને હો વંદના... ૮

જો સંસારના પદાર્થોની આવશ્યકતા છે
તો પદાર્થોની પાછળ દોડો નહીં.
માત્ર શુભ ભાવપૂર્વક નવકાર મહામંત્રનું
નિરંતર સ્મરણ કરો.
તમારા ઈચ્છિત પદાર્થ
જાતે જ તમારી પાછળ દોડતા આવશે.

જેમ જેમ આત્મા નવકારના પદોથી ભાવિત બને છે
તેમ તેમ તેને આ સંસારમાં કરવા જેવું શું છે તે
પોતાની મેળે ખબર પડતી જાય છે.

૧૦૨. આંતર પ્રાર્થના

(હરિગીત છંદ)

નિજ ગુણમાં ગંભીરતા, પરદોષમાં મૌનિયતા,
નિજ ભાવમાં સુસ્થિરતા, પરભાવમાં નિઃસ્પૃહતા,
ઈચ્છા નવિ કોઈ રહે, એવી સુબુદ્ધિ આપજો,
હે નાથ ! ભવ વૈરાગ્યનું, વરદાન મુજને આપજો...૧

હે નાથ ! ભવ નિર્વેદનું, વરદાન મુજને આપજો,
હે નાથ ! શિવ સંવેગનું, વરદાન મુજને આપજો,
હે નાથ ! તારા ધર્મનું, આચરણ મુજને આપજો,
હે નાથ ! તારા માર્ગ પર, સુગમન મુજને આપજો...૨

હે નાથ ! તારા તત્ત્વનું, શ્રદ્ધાન મુજને આપજો,
હે નાથ ! રત્નત્રયી તણું, વરદાન મુજને આપજો,
હે નાથ ! તત્ત્વત્રયી તણું, વરદાન મુજને આપજો,
હે નાથ ! નિઃસ્પૃહતા તણું, વરદાન મુજને આપજો...૩

હે નાથ ! નિર્મળતા તણું વરદાન મુજને આપજો,
હે નાથ ! નિર્મમતા તણું વરદાન મુજને આપજો,
હે નાથ ! અંતર્મુખ બનું આશિષ એવા આપજો,
હે નાથ ! તવ કરુણા તણું શુભ પાત્ર મુજને બનાવજો...૪

હે નાથ ! સદ્બુદ્ધિ તણું, વરદાન મુજને આપજો,
હે નાથ ! બ્રહ્મચર્યનું, વરદાન મુજને આપજો,
હે નાથ ! વચન માધુર્યનું, વરદાન મુજને આપજો,
'સવિ જીવ કરું શાસન રસી', અરમાન મુજને આપજો...૫

(હરિગીત છંદ)

જે વેશ મેળવવા તરસતા ઈંદ્ર પણ સુરલોકમાં,
જે વેશ દે નિશ્ચિંતતા આલોક ને પરલોકમાં,
તે વેશ મુજને પણ ફળે, સામર્થ્ય એવું આપજો,
હે નાથ ! ભાવ શ્રામણ્યનું, વરદાન મુજને આપજો...(૧)

શુદ્ધાત્મભાવે થિર રહી, અપ્રમત્ત ગુણઠાણું વરું,
સમ શત્રુ-મિત્ર વિશે બની, પરભાવને શત્રુ ગણું,
ઉપસર્ગ-પરિષદ પણ મને, મમ પ્રિય બાંધવ લાગજો,
હે નાથ ! ભાવશ્રામણ્યનું વરદાન મુજને આપજો...(૨)

દ્વાદશ તપો દશવિધ યતિધર્મો થકી ભાવિત બનું,
ને અષ્ટપ્રવચન માતનો હું લાડકો બાળક બનું,
નહીં લોકમાં પણ શ્લોકમાં નિશદિન રમતો રાખજો,
હે નાથ ! ભાવશ્રામણ્યનું, વરદાન મુજને આપજો...(૩)

મન-વચન-કાયાથી સદા નિર્દભતા કન્યા વરું,
ને જડ અને ચેતન વિશે નિઃસ્પૃહતા સ્વામી બનું,
નહીં 'શિષ્ય' પણ 'શિષ્યત્વ' ઝંખુ લોભ એવો આપજો,
હે નાથ ! ભાવશ્રામણ્યનું, વરદાન મુજને આપજો...(૪)

નહી રક્ત પણ નસ-નસમહીં બસ દાઝ શાસનની વહો,
તજવા પડે નિજ પ્રાણ તો પણ મન સદા ઉત્સુક રહો,
'સૌને કરું શાસનરસી' એ વ્યસનમાંહી ડુબાડજો
હે નાથ ! ભાવ શ્રામણ્યનું વરદાન મુજને આપજો ... (૫)

ગુણરાગ હો હૈયે સદા, નિંદા કરું ના સ્વપ્નમાં,
જીવોતણા દુઃખ જોઈને, અશ્રુ સરે મુજ નયનમાં,
ગુણગાન દેવો પણ કરે, એવો પવિત્ર બનાવજો,
હે નાથ ! ભાવ શ્રામણ્યનું વરદાન મુજને આપજો...૬

નિશ્ચય અને વ્યવહારનું, કરું સંતુલન જીવન મહીં,
ઉત્સર્ગમાર્ગે ફોરવું નિજ સત્ત્વ હું પળપળ મહીં,
સ્વાદુ નહીં સાદુ જીવન આદર્શ મારું બનાવજો,
હે નાથ ! ભાવશ્રામણ્યનું, વરદાન મુજને આપજો...૭

હો વિનય ગૌતમ સમ અને ધન્ના સમી હો પરિણતિ,
સંકલ્પ ગજસુકુમાલ સમ, અતિમુક્ત સમ હો જાગૃતિ,
વૈરાગ્ય જંબુસ્વામી સમ, મમ જીવનમાં ઝળહળ થજો
હે નાથ ! ભાવશ્રામણ્યનું વરદાન મુજને આપજો...૮

મરણે સમાધિ ભાવ હો, શાસન ફળો ભવોભવ મને,
ને મુક્તિ ના મળે ત્યાં સુધી હો પ્રશમસુખ અનુભવ મને,
મુજ આત્મની ગુણરશ્મિ પ્રગટે 'હીર' એવું વધારજો,
હે નાથ ! ભાવશ્રામણ્યનું વરદાન મુજને આપજો...૯

...ચારિત્રની સ્તુતિ...

ચારિત્ર મારો પ્રાણ છે, ચારિત્ર એક જ ત્રાણ છે,
ચારિત્રના પંથે જનારા, જીવતા ભગવાન છે,
ઈંદ્રો-નરેંદ્રો પણ સદા, જેની કરે નિત યાચના,
તે ભાવ ચારિત્રી બનું, એવી સદા મુજ કામના...

(તર્જ - મંદિર છો મુક્તિતણા)

આ વિશ્વમાં આદર્શ એવું જીવન જે જીવનાર છે,
કરુણા અને જયણાતણા સાક્ષાત્ જે અવતાર છે,
ને સપ્તગુણથી શોભતા જેઓ સદા સંયમધના,
તે ભાવશ્રમણોને કરું હું ભાવભીની વંદના... ૧

(૧) માર્ગાનુસારી ક્રિયા

જે માર્ગથી શાંતિ-સમાધિ સદ્ગતિ સહજે મળે,
જે માર્ગથી જીવો અનંતા શિવગતિમાં જઈ ભળે,
તે માર્ગ પર ચાલે અને સૌને કરે તસ પ્રેરણા,
તે માર્ગ અનુસારી ક્રિયાધારક શ્રમણને વંદના... ૨

જેઓ સ્વભાવે મોક્ષસાધક વૃત્તિને અવધારતા,
ને પાપની પ્રવૃત્તિ કરતા જે સદાએ ધ્રુજતા,
'સવિ જીવ કરું શાસનરસી'ની ભાવતા જે ભાવના,
તે માર્ગ અનુસારી ક્રિયાધારક શ્રમણને વંદના... ૩

(૨) પ્રજ્ઞાપનીયતા

પરિવર્તના જ્યાં શક્ય પુનરાવર્તના ત્યાં ના કરે,
ભૂલો કરી જે ભવ અનંતે તેહથી પાછા ફરે,
સમજે ઈશારામાં સદા કહેવા પડે બે શબ્દ ના,
પ્રજ્ઞાપનીય તે શ્રમણને કરું ભાવથી હું વંદના... ૪

જે ગુણથકી અજ્ઞાનની સીમા કદી ના વિસ્તરે,
ને બાળ અઈમુત્તા સમા જે ગુણથકી ભવથી તરે,
અતિ સૂક્ષ્મ બુદ્ધિથી કરે જે આત્મની અવગાહના,
પ્રજ્ઞાપનીય તે શ્રમણને કરું ભાવથી હું વંદના... ૫

(૩) ઉત્તમ શ્રદ્ધા

છે સત્ય ને નિઃશંક જે મારા પ્રભુએ ભાખીયું,
જેણે ઉતાર્યું જીવનમાં તેણે જ શિવસુખ ચાખીયું,
એવી પરમ શ્રદ્ધાથી જે કરતા સતત આરાધના,
તે પરમ શ્રદ્ધામય શ્રમણને ભાવથી કરું વંદના... ૬

અન્યાય પણ જે 'કર્મનો આ ન્યાય' સમજીને સહે,
ને ઓઘસંજ્ઞા લોકસંજ્ઞામાં કદી પણ ના વહે,
અજ્ઞાનીને આશ્ચર્ય સમ જેના જીવનની સાધના,
તે પરમ શ્રદ્ધામય શ્રમણને ભાવથી કરું વંદના... ૭

(૪) અપ્રમત્તતા

જે ચૌદપૂરવધર જીવોને પણ નિગોદે મોકલે,
ને મઘ-વિષય-કષાય-નિદ્રા-વિકથા રૂપે છળે,
આ પંચરૂપે પ્રસરીને જે સતત દેતો દુઃખ ઘણા,
એવા પ્રમાદરહિત શ્રમણને ભાવથી કરું વંદના... ૮

સંસાર કેરા કાર્યમાં ક્ષણ એક જેની જાય ના,
ઉપસર્ગ ને પરિષહ થકી પણ જે કદી ગભરાય ના,
ભારંડ પંખી સમ કરે અપ્રમત્તતાની સાધના,
એવા પ્રમાદરહિત શ્રમણને ભાવથી કરું વંદના... ૯

(૫) શક્ય અનુષ્ઠાન પ્રારંભ

માયારહિત મનથી કરે જે શક્ય અનુષ્ઠાનો સદા,
ધનલોભીયા સમ દેહની પણ ના કરે ચિંતા કદા,
નિજ શક્તિની સીમા સુધી જે આદરે ધર્મો ઘણા,
તે શક્ય અનુષ્ઠાની શ્રમણને ભાવથી કરું વંદના... ૧૦

કાકંદી ધન્નાનો સદા આદર્શ જે સામે ધરે,
 નિજ આત્મથી નિજ દેહ સાથે જે સદા યુદ્ધો કરે,
 અવસર મળ્યો છે દોહિલો, જાણી કરે આરામ ના,
 તે શક્ય અનુષ્ઠાની શ્રમણને ભાવથી કરું વંદના... ૧૧

(૬) ઉત્તમ ગુણાનુરાગ

નિજ અલ્પ દોષો પણ સદા કંટક પરે જસ ખૂંચતા,
 પર અલ્પ ગુણ પણ દેખીને જે હૃદયથી રાજી થતા,
 દોષો ભર્યા સંસારમાં છે દર્શ દુર્લભ ગુણતણા,
 એવા ગુણાનુરાગી શ્રમણોને કરું હું વંદના... ૧૨

જે કૃષ્ણ વાસુદેવ સમ ગુણરાગ નિજ હૈયે ધરે,
 પરદોષ માટે અંધ ને દર્પણ સમી ઉપમા વરે,
 ક્યારે અનંતગુણી બનું ? એવી સતત જસ ઝંખના,
 એવા ગુણાનુરાગી શ્રમણોને કરું હું વંદના... ૧૩

(૭) ગુર્વાજ્ઞાની પરમ ઉપાસના

જે આજીવન ગુરુકુલમહી વસવાની કરતા ખેવના,
 આજ્ઞા નહીં પણ ગુરુતણી ઈચ્છાની કરતા સેવના,
 સ્વચ્છંદ બનવાની કદી કરી ના શકે જે કલ્પના,
 એવા ગુરુ આજ્ઞા ઉપાસક શ્રમણને કરું વંદના... ૧૪

જિમ બાળ નિજ માતા કને નિર્દેભતા પૂર્વક રહે,
 તિમ બાળ સમ જે ગુરુ કને નિજ ગુપ્ત વાતો પણ કહે,
 ગુરુદેવની જિનદેવ સમ જે નિત કરે ઉપાસના
 એવા ગુરુ આજ્ઞા ઉપાસક શ્રમણને કરું વંદના... ૧૫

(ઉપસંહાર)

આ સાતમાંથી એક પણ ગુણ જે સદા ધારણ કરે,
આલોકમાં પણ તે સદા મુક્તિ સમા સુખને વરે,
તસ આત્મ ગુણ રશ્મિનું 'હીર' વધે સદા સંશય વિના,
એવા સુગુણધારી જીવોને ભાવથી કરું વંદના...

૧૬

૧૦૫. વર્ષાતપ ગીત

(તર્જ - રાધાને શ્યામ મળી જાશે તુ જો)

: સ્થાઈ :

આજ વર્ષાતપ કા પારણા આયા તુ દેખ
આજ તપસ્વી કો હર્ષ ના સમાયા તુ દેખ
પારણા મહોત્સવ આયા તુ દેખ
તપસ્યા મહોત્સવ આયા

: શ્લોક :

ચારસો-ચારસો દિન કી ભીષણ તપસ્યા સવાઈ
આદિનાથ દાદા કી હૈ કૃપા જિસસે પાઈ

: અંતરો :

આહાર સંજ્ઞા મેં ડુબા હૈ યે જગ સારા
લગે ઈન્હે વીરમાર્ગ પ્યારા
દ્વાદશ તપ સે યે શુદ્ધ કરે કર્મધારા
મિલા ઈન્હે ધર્મ કા સહારા
ઈન્હે રસના કા રસ મન ના ભાયા તૂ દેખ
ઈન્હે આતમ કા હીર બઢાયા તૂ દેખ...
પારણા મહોત્સવ આયા તૂ દેખ ।

ਗੁਰ ਗੁਫਾ ਗੰਗਾ

ਗਾਠ

ਰਚਨਾਆ

१०५. गुरु तुम कहां गये ?

जना सीमा के मृत्यु सम डमें दृढ़ दे गये,
मजधार में डमें छोडकर गुरु तुम कहां गये ?

ममता तुजी में देभी, पिता भी तू बना,
मित्र जैसा वर्तन तेरा, लगे सदा अपना,
हँसना सीमा के अब डमें क्यों रुला गये ?
मजधार में डमें छोडकर गुरु तुम कहां गये ?

जना सीमा के...१

अब तक समज ना पाये, अैसी तू हस्ती,
हर परिस्थिति में तेरी, अवियल थी मस्ती,
गुरुवर तुम्हारे नाम का तुम 'डीर' बढा गये,
मजधार में डमें छोडकर गुरु तुम कहां गये ?

जना सीमा के...२

१०७. गुरु मोरे मन आयो

(तर्ज - प्रेम रतन धन पायो)

सब है जूठे, फिर भी ना छूटे, जग की मोड-माया,
जन्म-मरण से, मुक्ति को पाने,
गुरु शरणे आया, गुरु शरणे आया
नीनीनी. सासासा... रेरेरे. सासासा... नी रे
लायो. लायो... छायो... पायो... आयो...
भटका हुआ था मैं, राडबर अब मिला
याहुँ ना मैं फिर यहाँ, भवो का ये सिलसिला

આયો રે, આયો રે, આયો રે, આયો રે, આયો^૩, રે
 ગુરુ મોરે મન આયો-આયો, ગુરુ મોરે મન આયો - આયો
 માર્ગ મોહે પરખાયો, ગુરુ મોરે...ગુરુ મોરે મન આયો,
 અબ તો ગુરુ મોરે મન આયો

કૌન હૂં મેં ઔર, જન્મા યહાં ક્યોં ? મરકે હૈ જાના કહાં ?
 કુછ ભી ના જાનૂં, ફિર ભી મૈ ફિરતા, બનકે દીવાના યહાં,
 ભૂલા મેં ખુદ કો યહાં,
 ગુરુ સે મુઝે મેરા, નિજ પરિચય મિલા,
 નિર્ભય હૈ વહી, જિસે સદ્ગુરુ મિલા,
 આયો રે, આયો રે, આયો રે, આયો રે, આયો^૩, રે
 ગુરુ મોરે મન આયો-આયો, ગુરુ મોરે મન આયો-આયો
 આતમ મેરો હરખાયો, ગુરુ મોરે... ગુરુ મોરે મન આયો,
 અબ તો, ગુરુ મોરે મન આયો...૧

સુખ નહીં પાયા, દુઃખ હૈ સવાયા, જીવન મેં મેરે,
 અન્ય મેં સુખ કી, ભ્રમણા મિટે ના, ગુરુવર બિન તેરે,
 પાને હૈ ગુણ તેરે,
 પ્રભુ સે મિલા સકે, ગુરુ હૈ વો શ્રુંખલા,
 ગુરુ સે દૂરી જહાં, કેસે હો વહાં ભલા ?
 આયો રે, આયો રે, આયો રે, આયો રે, આયો^૩, રે
 ગુરુ મોરે મન આયો-આયો - ગુરુ મોરે મન આયો
 'હીર' મેરો પ્રગટાયો - ગુરુ મોરે - ગુરુ મોરે મન આયો -
 અબ તો - ગુરુ મોરે મન આયો...૨

જેટલી ભક્તિ પ્રભુની કરીએ છીએ તેટલી જ ભક્તિ
 જે દિવસે ગુરુની પણ કરશું
 ત્યારે સમસ્ત ગ્રંથોનો સાર સ્વમેળે પ્રાપ્ત થઈ જશે.

૧૦૮. નહીં દેખા ભગવાન કો મૈંને

(તર્જ - ક્યોંકિ તુમ હી હો)

નહીં દેખા ભગવાન કો મૈંને, પર ઈસ બાત કા રંજ નહીં,
પર જબ ગુરુવર કો દેખા તો, લગતે હૈં ભગવાન યહીં,
ગુરુ મિલતે હૈ, બડે પુણ્ય સે, પર ફલતે હૈં, બહુમાન સે,
ત્યાગ સે, વૈરાગ્ય સે, ગુરુ ફલતે હૈં સદ્ભાવ સે...

ગુરુ કો માના, ગુરુ કા ના માના, બસ અપના હૈ હાલ યહી,
ગુરુ કી શરણ મેં જો રહતે હૈં, ઉંનકો મિલે બસ મોક્ષ યુ હી,
વો ધન્ય હૈ જો ગુરુ લબ પે બસે, નહીં ભય ઉસે દુર્ગતિ કા...

ગુરુ મિલતે હૈ બડે પુણ્ય સે...૧

ગુરુ ઈચ્છા, સે જો જિયા હૈ, પ્રભુ કે દિલ, વો હી બસા હૈ,
ગુરુ સે જિસને દિલ ના લગાયા, સારે દુઃખોં કો ઉસને બુલાયા,
ગુરુવર તેરે જૈસા મૈં ભી બનું, દે ઈતના 'હીર' મુઝે...

ગુરુ મિલતે હૈ બડે પુણ્ય સે...૨

જો તમે તમારી ઈચ્છાનુસાર જીવન જીવવા માંગો છો
તો પ્રભુની ઈચ્છા અનુસાર જીવન જીવવાનું શરૂ કરી દો,
નહિતર કર્મસત્તા એવા સ્થાને મોકલી દેશે કે
જ્યાં તમે તમારી ઈચ્છાનુસાર કંઈ જ નહીં કરી શકો...
અને પ્રભુની ઈચ્છા એ છે કે જે તમને પસંદ નથી
તે બીજાઓની સાથે ક્યારેય ન કરો.

૧૦૯. વંદે ગુરુવરમ્

(તર્જ - માં તુઝે સલામ)

વંદે ગુરુવરમ્... વંદે ગુરુવરમ્...(૮)
દુનિયા યે સારી દેખ ચુકા હું, પર અપના યહાં કોઈ નહીં હૈ,
જહાં તક મતલબ વહાં તક રિશ્તે, બિન સ્વારથ યહાં કોઈ નહીં,
મૈં મિલા જિસે ભી, વો સભી દુઃખી હૈ,
સુખ ખુદ મેં પડા, ઉસકો ખોજો યે બતાતે,
ઈતને ગહરે જો હૈં જ્ઞાની, ઉન પર યે જીવન કુરબાન,
ગુરુ તુઝે પ્રણામ^૩... હાં ગુરુ તુઝે પ્રણામ, વંદે ગુરુવરમ્^૩...

જિસ પર ગુરુ તેરી, શીતલ સી છાયા નહીં
ઈસ જગ કા વો, સાર કભી પાયા નહીં,
પુણ્ય-પાપ કુછ નહીં, ધર્મ કી તો બાત નહીં,
ધૂમતા ફિરે વો યહાં, બનકર દીવાના,
પર નજર જબ તેરી, પડતી હૈ શુભકરી,
બ્રમણા તબ હી હટે, તૂટે, ફૂટે, છૂટે રે,
તેરી વાણી અમૃત જૈસી,

સુનતે જો, રહતે વો, આનંદ મેં, વંદે ગુરુવરમ્^૩...૧

પાપી અધમ ભી તેરી કૃપા સે, જીવન પરિવર્તન પાએ,
ફિર ના જન્મ ધરે વો જગ મેં, પરમાતમ ખુદ બન જાએ,
તેરી બંદગી મેં હી, રબ કી ભી ઈબાદત હૈ,
તેરી હી, સેવા મેં, મુક્તિ હૈ, મેરે ઈસ, આત્મ કા 'હીર' તૂ,
ગુરુ તુઝે પ્રણામ^૩... હાં ગુરુ તુઝે પ્રણામ,

ગુરુ તુઝે પ્રણામ, વંદે ગુરુવરમ્...૨

૧૧૦. તુમ રખના ધ્યાન મેરા, ગુરુવરા

(તર્જ - જબ કોઈ બાત બિગડ જાએ)

જબ કોઈ પાપ લલયાએ, જબ નિજ આતમ બિસરાએ,
તુમ રખના ધ્યાન મેરા, ગુરુવરા^૧
ના કોઈ હૈ યહાં મેરા, મિલા હૈ સાથ અબ તેરા,
તુમ રખના ધ્યાન મેરા, ગુરુવરા^૨

તૂ હી બ્રહ્મા, તૂ હી વિષ્ણુ, તૂ હી તો હૈ મહેશ્વરા,
તૂ હી સાક્ષાત્ પરમ બ્રહ્મા, ગુરુ તુઝકો નમન મેરા
તૂ હી માતા, તૂ હી પિતા, તૂ હી બ્રાતા, તૂ હી ત્રાતા,
તૂ હી સર્વસ્વ હૈ મેરા, મેરા તુઝસે અચલ નાતા
તુઝે પહચાન મૈં પાઉ, તેરી ઈચ્છા કો અપનાઉ,
દે ઈતની શક્તિ મુઝે, ગુરુવરા... ૧
ના કોઈ હૈ યહાં મેરા...

શરીર કા ભેદ પરખાએ, આત્માનુભૂતિ કરવાએ
અનંત આનંદ પ્રગટાએ, ક્રિયા જન્મ સફલ મેરા
પ્રભુ કા માર્ગ દિખલાએ, પ્રભુ કે માર્ગ લે જાએ
પ્રભુ સે તૂ હી મિલવાએ, ગુરુ તેરી નહીં ઉપમા
પ્રભુ કા દર્શ તુઝમેં દિખે, પ્રભુ કા સ્પર્શ તુઝસે મિલે
પ્રભુ જૈસા 'હીર' તેરા, ગુરુવરા... ૨
જબ કોઈ પાપ લલયાએ...

જે તમને પોતાની કંઠી પહેરાવે તે નહીં પણ જે તમને
તમારી પ ઈંદ્રિયોની ગુલામીમાંથી છોડાવે તે 'સદ્ગુરુ'.

૧૧૧. ગુરુભક્તિ ગીત

(તર્જ - તૂ છુપી હૈ કહાં ?)

ગુરુ તેરે બિના, મેરા જીવન સુના
એક તેરે સિવા, મેરા કૌન યહાં ?
તેરી ઈચ્છા જહાં, મેરા મન હો વહાં,
આએ દિન વો જીવન મેં કરું પ્રાર્થના...

મેરા તન-મન અમાવસ્યા કી રાત સા,
તેરે આને સે ગુરુવર પ્રભાત હુઆ,
તેરી રશ્મિ કે સ્પર્શ સે જીવન ખીલા^૨
તેરી આશિષ સે મુઝકો માર્ગ મીલા,
એક તેરે સિવા, મેરા કૌન યહાં ?

મેં ભટક હી રહા થા જગત મેં યહાં,
પાને દૌડા થા સુખ, પાયા દુઃખ હી વહાં,
તુને બતલા દિયા મુઝકો સુખ હૈ કહાં ?^૨
ઔર પ્રગટાયા 'હીર' મેરા સર્વથા...
એક તેરે સિવા, મેરા કૌન યહાં ?

૮૦% અશુભ ઈચ્છાઓને દબાવે તે 'સન્ન'ન'
૯૦% અશુભ ઈચ્છાઓને દબાવે તે 'શ્રાવક'
૯૫% અશુભ ઈચ્છાઓને દબાવે તે 'સાધુ'
૧૦૦% અશુભ ઈચ્છાઓને દબાવે તે 'સિદ્ધ' બની જાય છે.

૧૧૨. આચાર્ય પદ ગુણ ગરિમા

(તર્જ - હે પ્રીત જહાં કી રીત સદા)

જિનશાસનના જે ધોરી છે, છત્રીશ છત્રીશીધારી છે,
વંદો એવા સૂરિવરને જે, ભવિજનને નિત ઉપકારી છે,
જિનશાસનના જે ધોરી છે...

આલાપ - જય હો... સૂરિરાજ... જય હો... સૂરિરાજ...
જય હો... સૂરિરાજ... જય-જય હો...

જે તીર્થકર વિરહે સદા, તીર્થકર સમ મહારાયા છે,
જિનશાસન જેનું રાજ્ય અને દેવો પણ સેવે પાયા છે,
ને પટ્ટરાણી જિનઆજ્ઞાની, વાતો જેને અતિ પ્યારી છે,
વંદો એવા સૂરિવરને જે...૧

જે ચતુર્વિધ શ્રી સંઘરૂપ, પુત્રોને નિત સંભાળે છે,
ને પરિવાર સમ ભવ્યજીવોના દોષોને જે બાળે છે,
અરિહંત પિતા છે જેમના, કરૂણા માતા હિતકારી છે,
વંદો એવા સૂરિવરને જે...૨

જસ ઉપાધ્યાય સેનાનાયક, સેના સજ્જનની ભારી છે,
ને ધર્મનાશ કરવા તત્પર, દુર્જનને જે ભયકારી છે,
નિજ 'હીર' કદી ના ગોપે જે, શાસનની જેને ખુમારી છે,
વંદો એવા સૂરિવરને જે...૩

જે ગુરુને માને છે તેનું કલ્યાણ અનિશ્ચિત છે,
પરંતુ જે ગુરુનું માને છે તેનું કલ્યાણ સુનિશ્ચિત છે.

૧૧૩. આચાર્ય પદ સ્તવના

(તર્જ - વર્તમાન કો વર્ધમાન કી આવશ્યકતા હૈ)

વર્ધમાનની વાતોને જે વિશ્વે ફેલાવે,
 ધન્ય હો આચાર્યોને જે જિનશાસન શોભાવે...
 શાંતિ-સમાધિ-સદ્ગતિ કેરા દ્વાર ખોલાવે^૨,
 ધન્ય હો આચાર્યોને જે જિનશાસન શોભાવે^૨...

આલાપ - સૂરિરાજ... સૂરિરાજ... જય હો... સૂરિરાજ^૨...
 પંચાચાર પ્રભાવક, ભવભીરુ સદા,
 ભીમ કાંત ગુણ સહ, અતિશય નિસ્પૃહતા,
 બાહ્ય-અભ્યંતર ગુણવૈભવ સમૃદ્ધતા,
 પ્રભુકૃપા ને ગુરુકૃપામાં ઝીલતા,
 ભવદરીએ જે પાર ઉતરવા નાવ સમ થાવે^૨...

ધન્ય હો આચાર્યોને જે... ૧

પરમેષ્ઠિમાં કેન્દ્ર પદે જે રાજતા,
 પ્રવચનથી પામરને પરમ બનાવતા,
 પ્રાયશ્ચિત દર્ઠ પાપોને પ્રક્ષાલતા,
 ગુરુકુલમાં વસવા સૌને આકર્ષતા,
 શરણાગત જસ 'શિષ્ય' નહીં, પણ 'સિદ્ધ' પણ થાવે^૨,

ધન્ય હો આચાર્યોને જે... ૨

સ્વપર શાસ્ત્ર વિશારદ, વાદજયી સદા,
 દેશ-કાળ ભાવજ્ઞ, પરમ ગીતાર્થતા,
 સર્વજીવ હિત કાજ સદા સંતપ્તતા,
 જિનશાસન પુનરુદ્ધારે પ્રતિબદ્ધતા,
 મહાવીરનું 'હીર' જે સૌ જગમાં પ્રસરાવે^૨...

ધન્ય હો આચાર્યોને જે... ૩

૧૧૪. કલિકાલ સર્વજ્ઞ શ્રી હેમચંદ્રસૂરિ ગુણગાન-૧

(હરિગીત છંદ)

કલિકાલ સર્વજ્ઞ બિરુદ કો ધારતે જો સૂરિવરા,
પરમાર્હત શ્રી કુમારપાલ ભૂપાલ કે જો ગુરુવરા,
દશઅષ્ટ દેશોં મેં કરાઈ થી અમારી ઘોષણા,
એસે ગુરુ શ્રી હેમચંદ્રસૂરીશ કો હો વંદના...

(તર્જ - દુનિયા બનાનેવાલે)

હેમચંદ્રસૂરીશ્વર દેના હમેં યે વરદાન
હમ ભી... બન જાએ આપ સમાન^૧...
સંવત ગ્યારહસો પૈતાલિસ થા રે,
ધંધુકા નગરી મેં જન્મ કો ધારે
માતા પાહિની કી કૂખ ઉજાલે, પિતા ચાચંગ કે આંખો કે તારે,
દીક્ષા કે પૂર્વ જમાયા, ગુરુ કે આસન પર સ્થાન,
હમ ભી... બન જાએ આપ સમાન^૧...૧

ઉદયન મંત્રી ને કિયા, દીક્ષા મહોત્સવ,
દેવચંદ્રસૂરિ થે, આપકે ગુરુવર,
નો વર્ષ ઉમ્ર મેં દીક્ષા સ્વીકારી,
સોમચંદ્રમુનિ થા નામ જયકારી,
સરસ્વતીને દિયા, વિદ્યા કા તુમ્હે વરદાન,
હમ ભી... બન જાએ આપ સમાન^૧...૨

નાગપુર નગર મેં ધનદ થે શેઠ, કર્મ સંયોગ સે ના રહી પૈઠ,
ગોચરી લેને આપ પધારે, શેઠ કો દેખ કે આયી દયા રે,
હસ્ત સ્પર્શ સે કિયા, કોયલા સ્વર્ણ સમાન
હમ ભી... બન જાએ આપ સમાન^૧...૩

૧૧૫. કલિકાલ સર્વજ્ઞ શ્રી હેમચંદ્રસૂરિ ગુણગાન-૨

(તર્જ - કબીરા)

સરસ્વતી માત કૃપા કરો, ઈસ સેવક પર આજ,
હેમચંદ્રસૂરિ ગુણ મેં ગાઉ, જિનશાસન શિરતાજ,
રે જો થે, જિનશાસન શિરતાજ...૧

ઈક્કીસ વર્ષ કી ઉમ્ર મેં જિસને, સૂરિ પદ પાયા સાર,
સોમચંદ્ર સે હેમચંદ્રસૂરિ, નામ પડા શ્રીકાર,
રે જિનકા, નામ પડા શ્રીકાર...૨

ગુર્જર દેશે સિદ્ધરાજ જયસિંહ, કા ચલતા થા રાજ,
વો ભી ભક્ત બને થે જિનકે, કરતે સારે કાજ
રે જિનકે, કરતે સારે કાજ...૩

સિદ્ધરાજ કી શુભ ઈચ્છા થી, બને વ્યાકરણ મહાન,
સિદ્ધહેમ વ્યાકરણ બનાયા, જિનશાસન કી શાન,
બના જો, જિનશાસન કી શાન...૪

દેવી સરસ્વતીને ભી ગાયા, જિસકા પ્રશસ્તિ ગાન,
જલ પરીક્ષણ મેં ભી ના ડૂબા, ઐસા થા જો મહાન્,
વો ગ્રંથ, ઐસા થા જો મહાન્...૫

હેમચંદ્રસૂરિ દેવલોક સે, ફિર સે કરો ઐલાન,
જીવદયામય વિશ્વ હો જાએ, 'હીર' કરે આહ્વાન
યહી બસ, 'હીર' કરે આહ્વાન...૬

૧૧૬. શ્રી પ્રેમસૂરીશ્વરજી યશોગાથા

(તર્જ - પ્રેમ-ભુવનભાનુ તરુવર પર પુષ્પો મહેકે ડાળે-ડાળે)

મહાવિદેહથી ભૂલા પડેલા, પંચમ કાળમાં જન્મ ધરેલા,
પ્રેમસૂરિની ગાઉ ગાથા, સુણતા પામે સૌ કોઈ શાતા,
શિષ્યો જેના કરતા વાતો, સૂરિ નહી ભગવાન છે આ તો,
પ્રેમસૂરિના ચરણે નમિને, વંદન કરું હું ભાવ ધરીને...

ઓગણીસસો ચાલીસના વરસે, ફાગણ માસના ચૌદસ દિવસે,
નાંદિયા ગામે જન્મ ધર્યો તે, દેવો પણ તને જોવા તરસે,
પિંડવાડાના વતની કહાયા, ભગવાનભાઈ કંકુબા જાયા,
પ્રેમચંદ જસ નામ પડ્યું તસ, ગુણલા ગાતા મન હરખાયા...
પૂર્વ જન્મની સાધના, કરવા પૂરણ કાજ,
જાણે જન્મ ધર્યો ઈહા, બનવાને વિતરાગ...

૧

વ્યારા ગામે શિક્ષા લીધી, ત્યાંથી ભાગી દીક્ષા લીધી,
પાલીતણા જસ દીક્ષા ભૂમિ, દાનસૂરિની સેવા કીધી,
પંચાચારનું પાલન કરતા, મુહપત્તિને કદી ન વિસરતા,
પ્રવચનમાતા આઠેય પાળે, મૌન છતાં શાસન અજવાળે...

૨

જ્ઞાન-ધ્યાનમાં નિશદિન રમતા, નિર્દોષ દ્રવ્યોને જ વાપરતા,
સંયોજનાથી દૂર જ રહેતા, બે દ્રવ્યોથી એકાસણું કરતા,
મિઠાઈ-ફળ આદિના ત્યાગી, પરમ તત્ત્વની લગની લાગી,
કર્મગ્રંથોના જિજ્ઞાસુદારક, પ્રેમસૂરીશ્વર છે અમ તારક...
બાહ્ય-અભ્યંતર ગુણ વૈભવ જેમાં દિસે અવિરામ,
ભીમ ગુણ ધરીયો સ્વ માટે, કાંત ગુણે અભિરામ...

૩

સ્ત્રી-સાધ્વી સન્મુખ ન જોતા, છાપા ચોપનીયા ના અડકતા,
વસ્ત્રો જેના બને સુગંધી, દોષોની કરે નાકાબંદી
નિદ્રામાં ઉપયોગ ન ચુકે, પ્રમાર્જન કરી પડખું મુકે,
રામચંદ્ર ને ભુવનભાનુ થકી, દીક્ષાધર્મનો શંખ જે કુંકે... ૪

મહાબ્રહ્મચારી ગુરુવર તું, ભેદજ્ઞાન નિત હૈયે રમતું,
દેહે રોગ છતાં હૈયાથી, વીર-વીરનું નામ નિસરતું,
વૃદ્ધ છે વય એ યાદ ન રહેતું, ઉભા-ઉભા પ્રતિક્રમણ કરે તું,
પ્રેમસૂરીશ્વર ગુણના આકર, મનહું મારું તુજ ગુણ ગાતું
સહન કરીને હસતા રહી વાત્સલ્ય દેતા અપાર
નામ મંત્ર બન્યું જેહનું, મહિમા અપરંપાર... ૫

વૈશાખ વદ અગ્યારસ દિવસે, બે હજાર ચોવીસના વરસે,
ખંભાત નગરે સ્વર્ગ સિધાયા, ગુરુના વિરહથી સૌ અકળાયા,
જે કોઈ એહના ગુણલા ગાશે, તેના સઘળા દુઃખો નાશે
પ્રગટે તેનું આતમ 'હીર', બનશે તે આ જગમાં વીર... ૬

શ્રી પ્રેમસૂરિ સ્તુતિ

સુવિશુદ્ધ બ્રહ્મચર્યધારી પાપભીરુ ગુણધરા,
કાલિકાલ મેં સબસે બડે સમુદાય કે જો ગણધરા,
શ્રી સંઘ કી ચિંતા સદા કરતે રહે જો શુભમના
એસે શ્રી પ્રેમસૂરી ગુરુ કો ભાવ સે કરું વંદના.

જેમ ભોજન માત્ર જમવાથી નહિ
પણ પચાવવાથી શક્તિ મળે છે તેમજ
ધર્મના સિદ્ધાંતોને માત્ર જાણવાથી નહીં પરંતુ
અપનાવવાથી જ શાંતિ મળે છે.

૧૧૭. સૂરિપ્રેમ ભક્તિ ગીત

(તર્જ - આ પારસ મારા પોતાના)

આ પ્રેમસૂરિ મારા પોતાના, મારા પોતાના નહીં બીજાના...	આ પ્રેમસૂરિ...૧
તમે કંકુબાઈના લાલ ભલે, તમે ભગવાનદાસના બાળ ભલે,	પણ પ્રેમસૂરિ...૨
તમે પિંડવાડા વસનારા ભલે, તમે શ્રમણ સંઘને ધ્યારા ભલે,	પણ પ્રેમસૂરિ...૩
તમે સંઘ ઐક્ય હિતચિંતક ભલે તમે કર્મશાસ્ત્ર સંશોધક ભલે,	પણ પ્રેમસૂરિ...૪
તમે બ્રહ્મચર્ય સમ્રાટ ભલે, તમે આગમનો કરતા પાઠ ભલે,	પણ પ્રેમસૂરિ...૫
તારા દેહમાં હો સુગંધ ભલે, તારો પ્રભુ સાથે અનુબંધ ભલે,	પણ પ્રેમસૂરિ...૬
તમે મહાવિદેહના સંત ભલે, તમે પામ્યા ભવનો અંત ભલે	પણ પ્રેમસૂરિ...૭
તને પૂજે જગતમાં યોગી ભલે તારું નામમંત્ર ઉપયોગી ભલે,	પણ પ્રેમસૂરિ...૮
તારા મુખે સદા વીર-વીર ભલે, તારા ગુણ-રશ્મિમાં 'હીર' ભલે,	પણ પ્રેમસૂરિ...૯

११८. भुवनभानुसूरि गुणगान

(तर्ज - सोलह बरस की बाली उंमर)

भुवनभानुसूरि तू है गुणों की भान,
गुरुराज तेरे कैसे करूं मैं गुणगान ?

भोगों की लालसाने, भुलाया जब धरम,
युवाधन भटक रहा था, ना थी कोई शरम,
ऐसी युवा पीढी को, शिविर के मार्ग से,
भोग से, योग में, लाने वाले मडान्... गुरुराज तेरे...१

धर्म के नाम पर डी, टकराया जब अहम्,
दुनिया जब मानती थी, धर्म है अस वलम,
ऐसे कलियुग में भी, निज तर्क शक्ति से,
धर्म का, यौतरफ़, तूने लाया तूझान... गुरुराज तेरे...२

त्रिभुवन में भुवनभानु, नाम गुंजे सदा,
तेरा जो ध्यान धरता, पाये वो संपदा,
तेरे गुणों की गरिमा, पाओं में सर्वदा,
गुणरश्मि, 'हीर' का भी, अस यही, अरमान... गुरुराज तेरे...३

श्री भुवनभानुसूरि स्तुति

जो वर्धमान तपोनिधि के नाम से विख्यात है,
युवाशिविर प्रारंभ कर जो जगत में प्रख्यात है,
जो तर्कशास्त्र निपूणमति से रहस्य जोले धर्म के
चरणों में नित वंदन करूं मैं सूरि भुवनभानु के...

૧૧૯. જિતેન્દ્રસૂરિ ગુણગાન

(તર્જ - સોલહ બરસ કી બાલી ઉંમર)

જિતેન્દ્ર સૂરિવર, ગુણરત્નોની ખાણ,
ગુરુરાજ તારા, કેમ કરું હું ગુણગાન ?

મૂર્તિની વાતમાં જ્યાં, ટકરાયો છે અહમ્,
પ્રભુના માર્ગનો જ્યાં, વિસરાયો છે ધરમ,
આવા મેવાડમાં પણ, ધૂણી ધખાવીને^૨,
ધર્મના, મર્મને, આપનારા મહાન્...૧

લાંબા વિહાર જેમાં, કંકડ પર ચાલવું,
પ્રભુની આજ્ઞાપૂર્વક, જીવનમાં પાળવું,
ભાષા મધુર અને, શાસ્ત્રના પાઠથી^૩,
મૂર્તિની, માન્યતા, સ્થાપનારા મહાન્...૨

અઠ્ઠમ ચારસો ને, દેરાસર ચારસો,
કેવો ગુરુ તમારો, ભવ્ય છે વારસો,
આવા ગુરુ ભવોભવ, મળજો એ ભાવના^૨,
'હીર'ને, આપજો, એટલું, વરદાન...૩

બીજાના તરફથી તમારા પ્રતિ કરવામાં આવેલું
જે વર્તન અને વ્યવહાર
તમને પસંદ નથી આવતું તેવું વર્તન અને વ્યવહાર
તમારે પણ બીજાઓની સાથે ન કરવો જોઈએ'
આ જ સમસ્ત ધર્મોનો સાર છે.

૧૨૦. સૂરિજિતેન્દ્ર વંદનાવલી

(હરિગીત છંદ)

મેવાડ કે ભગવાન સમ, જો વિશ્વ મેં વિખ્યાત હૈ,
સૂરિ પ્રેમ-ભુવનભાનુ કે, સમુદાય કી જો શાન હૈં,
જયઘોષ જિનમત કા કરે, માનો કરે સિંહગર્જના,
જિતેન્દ્રસૂરિ કે ચરણ મેં, હો ભાવ સે મમ વંદના...૧

મનુબાઈ-હીરાચંદ કા, કુલ જન્મ સે પાવન કરે,
નિજ બાલવય કો ધર્મ કે, સંસ્કાર સે વાસિત કરે,
માનો ન કરતે પૂર્ણ જો, નિજ પૂર્વ જનમ કી સાધના,
જિતેન્દ્રસૂરિ કે ચરણ મેં, હો ભાવ સે મમ વંદના...૨

વૈરાગ્ય કા ઉપદેશ સુન, જો વિરતિ કા નિશ્ચય કરે,
પરિવાર કે અતિ આગ્રહે, જો લગ્નગ્રંથિ કો ધરે,
નિજ પુત્ર કો તજ પારણે, લે યુગલ દીક્ષા ધારણા,
જિતેન્દ્રસૂરિ કે ચરણ મેં, હો ભાવ સે મમ વંદના...૩

સેવા, સમર્પણ, ત્યાગ આદિ ગુણ સે નિજ આતમ ભરે,
સ્વાધ્યાય કરને કે લિયે, જો ચારસો તેલે કરે,
ઈચ્છા ગુરુ કી જાનકર, મેવાડ ચલે હર્ષિતમના,
જિતેન્દ્રસૂરિ કે ચરણ મેં, હો ભાવ સે મમ વંદના...૪

કંટક ભરે પથ પર કરે, જો સતત ઉગ્ર વિહારણા,
પાની ભી ના મિલતા કહીં, તો ભી ધરે સમભાવના,
અપમાન કા વિષઘૂંટ પી, અમૃત સમી દિયે દેશના,
જિતેન્દ્રસૂરિ કે ચરણ મેં, હો ભાવ સે મમ વંદના...૫

મિથ્યાત્વ કે અંધેર મેં, જો સૂર્ય કે સમ અવતરે,
થાનક વ તેરાપંથી કો, જિનમાર્ગ મેં સ્થાપન કરે,
જિનચૈત્ય વ જિનભક્તોં કી, જો કરતે જીર્ણોદ્ધારણા,
જિતેન્દ્રસૂરિ કે ચરણ મેં, હો ભાવ સે મમ વંદના...૬

મેવાડ દેશોદ્ધારકા, જો રાષ્ટ્રસંત બિરુદધરા,
શતસપ્ત શિષ્ય વ દ્વિશતાધિક સાધ્વી કે ગણધરા,
ગુર્જર, મરુધર, માલવા, મેવાડ મેં જસ વિચરણા,
જિતેન્દ્રસૂરિ કે ચરણ મેં, હો ભાવ સે મમ વંદના...૭

‘સમાધાન મેં હી સ્વર્ગ હૈ, ઈહલોક કી હૈ તુચ્છતા,
મેરે નહીં, ભગવાન કે બનો ભક્ત’, જિસકી સૂત્રતા,
સ્વાધ્યાયરસી, નિજ નામ કી કરતે કભી ના કામના,
જિતેન્દ્રસૂરિ કે ચરણ મેં, હો ભાવ સે મમ વંદના...૮

જો દાન સંયમ કા કરે, નિત શીલ નિજ તન પર ધરે,
તપ ત્યાગ સે કાયા કસે, જો નિત ચઢત ભાવો ભરે,
સાક્ષાત્ ધર્મ કી પ્રતિકૃતિ, જસ દર્શનિ શમે વાસના,
જિતેન્દ્રસૂરિ કે ચરણ મેં, હો ભાવ સે મમ વંદના...૯

વ્યાધિ બઢે તન મેં ભલે, મન સે સમાધિ ના ચલે,
નવકાર સુનતે સૂર્યનગરે, મુક્તિ કે મારગ ચલે,
ગુણરશ્મિ ‘હીર’ સદા કરે, તુઝ પદકમલ કી સેવના,
જિતેન્દ્રસૂરિ કે ચરણ મેં, હો ભાવ સે મમ વંદના...૧૦

જેમ મૃત્યુના ડર વિના
ડૉક્ટર આપણને સારો નથી લાગતો
તેમ અનંત સંસાર ભ્રમણના ભય વિના
ગુરુ પણ આપણને સારા નથી લાગતા.

૧૨૧. દીક્ષા દાનેશ્વરી પ્યારા

(તર્જ - નવી ધુન)

વીરપ્રભુના સંયમધર્મનો સંદેશો દેનારા,
દીક્ષા દાનેશ્વરી પ્યારા હો, ગુણરત્નસૂરિજી અમારા
પ્રેમસૂરિના લાડકવાયા... હો...(૨), જિનશાસન રખવાલા,
દીક્ષા દાનેશ્વરી પ્યારા...

પાદરલીમાં જનમ જાણે મરુધરમાં સુરતરુ ફળીયા,
હીરાચંદ-મનુબાઈની કુખે રત્ન સમા જે અવતરીયા,
બાળપણથી ધર્મતણા સંસ્કારોથી વાસિત બન્યા,
મુનિજનોના સંપર્કોથી યુવાપણે વૈરાગી બન્યા,
મોહમયી મુંબઈ નગરીમાં, હો...(૨) શિક્ષા-દીક્ષા પામ્યા,
દીક્ષા દાનેશ્વરી પ્યારા..૧

શુદ્ધ સંયમી પ્રેમસૂરિના હાથથકી દીક્ષા લીધી,
પ્રેમસૂરિની સાથે રહીને ચૌદ વર્ષ સેવા કીધી,
ત્યાગ-તપ-સ્વાધ્યાયની અવિરત ધૂણી ધખાવી અંતરમાં
નિર્દોષ ગોચરી, શુદ્ધ પાલણી, જિન આણા ધરે રગરગમાં,
વડિલ બંધુ જિતેન્દ્રસૂરિના, હો...(૨) શિષ્ય બન્યા જે ન્યારા,
દીક્ષા દાનેશ્વરી પ્યારા...૨

ખવગસેદી, ઉપશમના, જૈન રામાયણ ગ્રંથો સર્જે,
જીરાવલા, વરમાણ ને ભેરુતારક તીર્થો આદર્શે,
શિબિર-સંઘ ને ઉપધાનોથી યુવક જાગૃતિ લાવે જે,
ઘર-ઘરમાં વૈરાગ્ય વાણીથી દીક્ષાની જ્યોત જગાવે જે,
સેંકડો વર્ષનાં ઈતિહાસોનું, હો...(૨) નવસર્જન કરનારા,
દીક્ષા દાનેશ્વરી પ્યારા...૩

જિનશાસનના તેજ સિતારા, વિશ્વપ્રકાશ ફેલાવે જે,
 પુણ્યની રેખા પ્રસરે જેની, ગુણરત્નોની ખાણ જે,
 પ્રેમ-ભાનુ-જયઘોષ-જિતેન્દ્રના અંતરમાં જે વસનારા,
 રશ્મિ જેની પ્રસરી રહી છે, એવા ‘હીર’ને ધરનારા,
 ભવસાગરથી તારો અમને, હો...(૨) ગુરુવર તારણહારા,
 દીક્ષા દાનેશ્વરી પ્યારા...૪

જો તમે તમારા જીવનને શાંતિથી પૂર્ણ કરવા ઈચ્છતા હો તો Telegram App માં નીચે જે-જે ચેનલ અને ગ્રુપ દર્શાવ્યા છે અને તેમાં જે-જે વસ્તુઓ મૂકવામાં આવેલ છે તે ૧ વાર અવશ્ય જોજો.

૧) ભવિષ્યમાં શું સમસ્યા આવવાની છે તેની જાણકારી માટે:- Better life for you

૨) જે જીવલેણ વેક્સીનો લગાડી છે તેના દુષ્પ્રભાવથી બચવા માટે :- Detox all toxin.

૩) હવે જે રોગો થવાના છે તેના દેસી ઈલાજ માટે :- Treatment of human body

૪) ટીવી અને છાપામાં જે બતાવે છે તે કેટલું ખોટું છે તે જાણવા :- Agenda 21

૫) વર્તમાન એજ્યુકેશન સીસ્ટમ કઈ રીતે બોગસ છે તે જાણવા :- Dangerous education system

૬) તમારા સંતાનોને સંસ્કારી બનાવવા માટે સંસ્કારવર્ધક Videos નું કલેક્શન :- Bhagwan ka jawab

૧૨૨. શ્રી રશ્મિરત્નસૂરિ યશોગાથા

સ્થાઈ

રશ્મિરત્ન સૂરિ ગુરુવર ધ્યારા, જિનશાસનના તેજ સિતારા
સૂરિ ગુણરત્નના શિષ્ય જે ન્યારા, ભક્તોના છે તારણહારા,
આજીવન જે ગુરુકુલવાસી, ગુરુસેવાના નિશાદિન ધ્યાસી,
એવા ગુરુને વંદન કરતા, પામે સૌ કોઈ પુણ્યની રાશી...

અંતરા

બાળપણમાં દીક્ષા લીધી, ગ્રહણ-આસેવન શિક્ષા લીધી,
મોક્ષરત્ન મુનિ પાસે ભણીને, ઘણા સાધુને વિદ્યા દીધી...

સૈકડો ગ્રંથોનું વાંચન કીધું, ઘણા ગ્રંથોનું સર્જન કીધું,
ગ્લાન-વૃદ્ધની સેવા કરીને, વૈયાવચ્ચીનું બીરુદ લીધું,

જેના હૈયે ગુરુ વસ્યા, કરે પ્રભુ તેનું જતન,
ગુરુના હૈયે જે વસ્યા, એવા છે રશ્મિરતન...

૧

બે અક્ષરથી ગ્રંથ બનાવે, વિદ્વાનોના માથા ડોલાવે,
ન્યાયની શૈલી સરળ બનાવી, મંદબુદ્ધિને પણ હરખાવે,

નિર્દોષ ગોચરી નિત એકાસણી, શાસ્ત્ર આધારે શુદ્ધ પાલણી,
શિબિર-સંઘ અને ઉપધાનોની, બનતી નિરંતર જેની છાવણી... ૨

આત્મશુદ્ધિની કરતા યાચના, સૌને તારું જેની ભાવના,
અજાત શત્રુ બનીને જેઓ, કરતા જિનશાસન પ્રભાવના...

નિઃસ્પૃહતાના સ્વામી છતાંએ, સામેથી ઘણા શિષ્યો થાએ,
નિજ માટે ના રાખે અપેક્ષા, શિષ્યો માટે જે માँ બની જાએ...

ગામ ગામના પ્રશ્નોનું, સમાધાન કરે જેહ...

અંતરથી ન્યારા રહી, ધરે બસ પ્રભુ પર નેહ... ૩

પ્રવચનકારક, સ્વાધ્યાયપ્રેમી, ત્યાગી, તપસ્વીઓની સેના,
શોભાવે છે જિનશાસનને, પચાસથી વધુ શિષ્યો જેના,

પ્રવચનથી ભક્તોને તારે, જિનઆણાને નિત સંભારે,
ચતુર શતાધિક સાધ્વી ગણનાયકના પદને પણ અજવાળે ૪

મહાવિદેહના ધામ આધારે, શ્રમણસંઘની સેવા કરતા,
જૈનિજમના પાઠ્યક્રમે જે, શ્રાવક ગણને જ્ઞાનથી ભરતા,

સરળ સ્વભાવી, અંતર્મુખતા, પાપભીરુતા ગુણથી ગાજે,
મીઠું વર્તન, મીઠી વાણી, પ્રસન્નતા નિત મુખ પર છાજે...

આ જ ગુરુ ભવોભવ મળો, માંગુ પ્રભુથી એહ,
મોક્ષ ના થાએ ત્યાં સુધી, વધતો રહે તસ સ્નેહ... ૫

તપાગચ્છના ઈતિહાસમાં, સ્વર્ણ પૃષ્ઠ અંકિત કરાવે,
મારવાડ અને ગુજરાતમાં, સૂરિ જિતેન્દ્રની રશ્મિ ફેલાવે...

પ્રેમ-ભુવનભાનુ સમુદાયે, જેનો સદા જયઘોષ જ થાય,
સૂરિ રાજેન્દ્રના આશિષ પામી, 'હીર' નિરંતર ગુરુ ગુણ ગાએ.

રશ્મિરત્નસૂરિ ગુરુવર પ્યારા, જિનશાસનના તેજ સિતારા
સૂરિ ગુણરત્નના શિષ્ય જે ન્યારા, હોજો તમારો જય જય કારા
હોજો તમારો જય જયકારા, હોજો તમારો જય જયકારા...

ઢિક્ષા સંબંધિત ગીત વિભાગ

ગાત
રચનાઓ

૧૨૩. સંયમ ઉપકરણ વંદના - ૧

(તર્જ - હેં પ્રીત જહાં કી રીત સદા/કબીરા)

ઉપકાર કરે જો આતમ પર, ઉપકરણ કહે જિનવર ઉસકો,
આધાર સ્તંભ યે સંયમ કા, વંદન હો બાર-બાર ઇસકો,
ઉપકાર કરે જો આતમ પર... હો... હો. . .

(કપડો)

યે હૈ કપડા જિસ પર કભી, દોષોં કા ના કોઈ દાગ લગે...
જો ધારણ કરતા હૈ ઉસકે, પાપોં કો હમેશા આગ લગે...
મિલતે હૈ ગ્રૈવેયક સુખ ઉસે^૨, જો દ્રવ્ય સે ભી પહને ઇસકો,
આધાર સ્તંભ યે સંયમ કા...૧

(ચોલપટ્ટો)

યે ચોલપટ્ટ હૈ જો ગુરુ કે, તન સે કભી ના દૂર રહે,
જો ધારે હૈ ઉસકો હી હંમેશા, બ્રહ્મચારી દુનિયા ભી કહે,
નિષ્કામ બનાએં સાધક કો^૩, હર પાપ કો કહ દે-‘અબ ખિસકો’
આધાર સ્તંભ યે સંયમ કા...૨

(કાંબળી)

યે કાંબલી હૈ જો સૂક્ષ્મ જીવો, કો રક્ષણ દેતી હૈ સદા,
બનકર યે ઢાલ મિટાતી હૈ, ઠંડી-ગર્મી કી આપદા,
હર પ્રસંગ પર ગુરુદેવ કો^૨, વહોરાતે હૈ હરદમ જિસકો,
આધાર સ્તંભ યે સંયમ કા...૩

(પાત્રા)

યે પાત્રે હૈ જિસકે કારણ, સંગમ ભી શાલીભદ્ર બને,
અઈમુત્તા ભી જિસકે કારણ, કેવલજ્ઞાની તુરંત બને,
દર્શન ભી ઇસકે મિલતે હૈ^૩, જો ભાગ્યશાલી હોતા ઉસકો,
આધાર સ્તંભ યે સંયમ કા...૪

(આસન)
 યે હૈ આસન જો જિનશાસન કે શ્રમણોં કા આધાર બને,
 જો રખે ઈસે વો શિવપુર કે સિંહાસન કા શણગાર બને,
 મિલતા હૈ પ્રભુ કા પ્યાર ઉસે^૩, જો ભી ઉપયોગ કરે ઈસકો,
 આધાર સ્તંભ યે સંયમ કા...૫

(તરપણી-ચેતનો)
 યે તરપણી-ચેતના ગોચરી મેં, હોતા હૈ સહાયક ગુરુવર કો,
 જો વહોરાકર વાપરતા હૈ, ઉસકા યશ પહુંચે અંબર કો,
 નિજ આત્મ ગુણોં કા ‘હીર’ બઢે^૩, ના કર્મ કભી પીડે ઉસકો,
 આધાર સ્તંભ યે સંયમ કા...૬

૧૨૪. દીક્ષા મન કો સુહાઘ

(તર્જ - ટહુંકા કરતો જાય મોરલો)

દીક્ષા મન કો સુહાઈ, વીર કી દીક્ષા મન કો સુહાઈ^૩...હો...

દુર્લભ માનવ જન્મ કો જિસને સાર્થકતા દિલવાઈ,
 મોહ નીંદ મેં સોએ ઐસે^૩... હો... આતમ કો જગવાઈ,
 વીર કી^૩... દીક્ષા મન કો...૧

પ્રભુ મિલન કી પ્યાસ બુઝે ઐસા જીવન દિલવાઈ,
 ગુરુકુલવાસ મેં રહને કા^૩. હો... અબ અધિકાર હૈ પાઈ,
 વીર કી^૩... દીક્ષા મન કો...૨

કાલ અનાદિ ભવભ્રમણા કે ભય સે મુક્તિ દિલાઈ,
 શાશ્વત સુખ કો પાને કા... હો.... મારગ જિસને ખુલવાઈ,
 વીર કી^૩... દીક્ષા મન કો...૩

નિશ્ચિંત-નિષ્પાપ જીવન સે ચિત્ત પ્રસન્નતા પાઈ,
 કર્મ યુદ્ધ મેં વિજય શ્રી વરને^૩... હો.... ‘હીર’ કો પ્રગટાઈ,
 વીર કી^૩... દીક્ષા મન કો...૪

१२५. संयम उपकरण वंदना - २

(तर्ज - हिल दिया है / गान तमारं गाता-गाता)

हर कदम पर करते हैं जो, पाप की निकंदना,
वीर के धन उपकरण को, भाव से करुं वंदना...

(दांडो)

दंड देने कर्म को ये, दंडे को धारण करे,
मन वय काया दंड को ये, तो सदा ही परिहरे^२...
वीर के धन...१

(संधारो)

साधना के श्रम को हरने, मुनिवर संथारा करे,
दंड को विश्राम दे पर, पीड आतम की हरे^२
वीर के धन...२

(दंडासण)

रात्रि में यलते समय, जिसको सदा धारण करे,
है ये दंडासन जो हरदम, श्रव का रक्षण करे^२
वीर के धन...३

(ज्ञाननी पोथी)

प्राण है स्वाध्याय मुनि का, शास्त्र ये वर्णन करें,
आत्म के अज्ञान को ये, ज्ञान की पोथी हरे^२
वीर के धन...४

(सुपडी)

है ये सुपडी जो सदा शुद्धि उपाश्रय की करे,
धसके नित उपयोग से ये, बाह्य-आंतर रज हरे^२
वीर के धन...५

(नवकारवाणी)

यक जिम यकी धरे तिम, नवकारवाली धारते,
कर्मयक का भेद करके, 'हीर' को विस्तारते,
वीर के धन...६

૧૨૬. કર રહે હમ વિદા

(તર્જ - કર ચલે હમ ફિદા)

કર રહે હમ વિદા યે ચમન સાથિયો,
અબ પ્રભુ કે હવાલે જીવન સાથિયો...

ભોગસુખ તો સુલભ હૈ પશુ કો યહાં,
દેવદુર્લભ યે યોગ મિલેગા કહાં ?
જન્મ લેકર તો મરતા હૈ સારા જહાં,
મૌત કો મૌત દેને કી તક ફિર કહાં ?
અબ તો કરના હૈં કર્મ દહન સાથીયો,
અબ પ્રભુ કે હવાલે...૧

ખૂબ ભટકે બાહર ફિર ભી સુખ ના મિલા,
સુખ કે નામ પર પાયા દુઃખ સિલસિલા,
જબ દેખા તો અંદર થા સુખ કા કિલા,
ગયા અંદર ઉસે ફિર સે દુઃખ ના મિલા,
હમે બનના હૈ આનંદઘન સાથિયો,
અબ પ્રભુ કે હવાલે...૨

આજ તક હમને પુનરાવર્તન હી કિયા,
પરિવર્તન કી કરની હૈ અબ પ્રકિયા,
જન્મ લેકર અજન્મા જો બનને જિયા,
જન્મ ઉસને હી અપના સફલ કર લિયા,
આજ પ્રગટા દો નિજ 'હીર' ધન સાથિયો,
અબ પ્રભુ કે હવાલે...૩

૧૨૭. મુમુક્ષુ વિદાઘ ગીત

(સ્વજનોના અંતરના ઉદ્ગારો)

(તર્જ - ઓ માં... ઓ માં...)

મैं સુખ કા રાગી હૂં, તૂ સુખ કા ત્યાગી હૈ, તૂ વૈરાગી હૈ,
તૂ કહાં ? મૈં કહાં ? તૂ કહાં ? મૈં કહાં ?
પ્રભુ કી ઈચ્છા કા, જીવન મિલ જાને સે, તૂ હી સૌભાગી હૈ
તૂ કહાં ?... મૈં કહાં ?^૨...

સાથ મેં રહતે, સાથ મેં ફિરતે, તેરે સાથ મેં ખૂબ ઝગડતે,
આજ યે તેરા ત્યાગ દેખ કે, અંતર સે હમ રોતે,
મૈં તો ભોગી હૂં, તૂ તો યોગી હૈં, તૂ નિષ્કામી હૈ,
તૂ કહાં ? મૈં કહાં ?^૨...૧

હમ સબકો તૂ પ્રાણોં સે પ્યારા, પર તૂને તો પ્રભુ કો સ્વીકારા,
તેરે બિના હોગા હમ સબકે જીવન મેં અંધિયારા,
મેરે જીવન કી, ડૂબતી નૈયા કા, તૂ હી સુકાની હૈ,
તૂ કહાં ? મૈં કહાં ?^૨...૨

ભૂલેં કી હૈ હમને હમેશા, તેરા પ્યાર હૈ માં કે જૈસા,
રોતી રહેગી આંખ હમારી 'હીર' હૈ તેરા ઐસા,
મેરી યાદોં મેં, મેરે સપનોં મેં, તેરી કહાની હૈ,
તૂ કહાં ? મૈં કહાં ?^૨...૩

સંસારમાં દુઃખ ઘણું છે માટે સંસાર નથી છોડવાનો પણ
સંસારમાં બીજાને દુઃખ આપ્યા વગર જીવી શકાતું નથી
માટે સંસાર છોડવા જેવો છે

१२८. महाभिनिष्ठिमण

(तर्ज - महाभारत टाईटल गीत)

श्लोक : प्रप्रजया गृह्यते धन्यैः, धन्यैश्च परिपात्यते ।
प्रप्रजया कार्यते धन्यैः, धन्यैश्च अनुमोद्यते ॥

महाभिनिष्ठिमण.. महाभिनिष्ठिमण... महाभिनिष्ठिमण..
आ... आ... आ... छो... छो... छो...

अथ श्री महात्याग महोत्सव^१ महात्याग महोत्सव^२
उत्सव है वैराग्य का, संसार के परित्याग का^३
प्रभु से अनुसंधान का, और परमपद प्रस्थान का^३
युद्ध उद्घोषित हुआ, निज दोषो से ही सर्वथा
युद्ध उद्घोषित हुआ...

श्लोक : जवमात्र की है रक्षा, आत्महित की है शिक्षा
निज सत्त्व की है परीक्षा, शाश्वत सुख की प्रतीक्षा...
ब्रह्मचर्य है भूषण, जो ना करे प्रदुषण,
सज्जन का करते सर्जन, औसा है श्रमण जवन...

श्रेष्ठ सुख भी, धुल समझ के, छोडते जो, श्रमण है वो...
श्रमण है वो... श्रमण है वो... श्रमण है वो...

आ... छो...

महावीर प्रभु की वाणी... जैनागमों से ज्ञानी...

जैनशासन की आज्ञा... दीक्षार्थियों ने मानी....

धनकुबेरोने ली है... ये है वो जैन दीक्षा...

दीक्षार्थी भी लेंगे... दुर्लभ ये जैन दीक्षा...

महाभिनिष्ठिमण.. महाभिनिष्ठिमण... महाभिनिष्ठिमण..

૧૨૯. દીક્ષા મહોત્સવનાં મહત્વપૂર્ણ ગીત

(પરિવાર દ્વારા રજોહરણ વહોરાવતા સમયે...)

(તર્જ - અજવાળા દેખાડો, અંતર દ્વાર ઉઘાડો)

રજોહરણ કો વંદન, રજોહરણ કો વંદન,
ઈસકો... વંદન પાપ નિકંદન^૧...
ભવ કે દાહ કો શાંત કરે યે, માનો શીતલ ચંદન,
દેવ ભી ઝંખે જિસકો હરદમ^૨, તોડે મોહ કે બંધન,
ઈસકો... વંદન પાપ નિકંદન...

(રજોહરણ પ્રાપ્તિ પ્રસંગે)

આજ મનોરથ મારો ફળીયો, સંયમ મુજને મળીયો રે,
આનંદ અંગે અંગ ઉછળીયો, ભવભ્રમણા ભય ટળીયો રે... ૧

દુર્લભ માનવ જનમ સફળીયો, ગુરુવરશું ચિત્ત ભળીયો રે,
મોહરાજને પણ મેં છળીયો, આજ થયો હું બળીયો રે... ૨

શિવપુરને મારગ હું વળીયો, જબ જિનવર સાંભળીયો રે,
ભવમાં સુખનો ભ્રમ ઓગળીયો, આતમ 'હીર' મેં કળીયો રે... ૩

(લોચવિધિ પ્રસંગે...)

(તર્જ - બહુત પ્યાર કરતે હૈં તુમકો સનમ)

ગુરુવર મેરા લોચ કરો^૧, કેશ કે સાથ મેં કર્મ હરો^૨ ગુરુવર મેરા...
બહુત સહા હૈ નરક-નિગોદે, આજ કરાઓ, મુક્તિ કે સૌદે,
કડવે કષાયો કી^૩, પીડ હરો... ગુરુવર મેરા...

(નામકરણ વિધિપ્રસંગે...)

(તર્જ - ચાંદ-સિતારે-કૂલ ઓર ખુશબુ)

નામ તુમહારા જગ સે ન્યારા, આજ પડેગા મનોહારા,
નામ કો રોશન કરના તુમ યહ, સંઘ દે આશીષ સારા,
વંદન... આપકો વંદન... હમારે વંદન... સબકે વંદન...

નામ તુમહારા જિનશાસન કે ગગન મેં હરદમ ચમકેગા,
ઈંદ્ર ભી તુમકો વંદન કરકે સિંહાસન પર બેઠેગા,
નામ કે સાથ મેં જીવન કા ભી પરિવર્તન હોગા સારા...

નામ કો રોશન કરના તુમ યહ...

...સુખ-શાંતિ અને સમૃદ્ધિનું રહસ્ય...

જેમ-જેમ જીવ ઈચ્છાઓ ઓછી કરે છે

તેમ-તેમ તેમાં પાત્રતા વધે છે અને

તેનાથી તેને બધી પ્રકારની સંપત્તિઓ મળવા લાગે છે

તેમજ

જેમ-જેમ તે વધુ સંપત્તિ પ્રાપ્ત કરવાની ઈચ્છા કરવા લાગે છે

તેમ-તેમ તેની અયોગ્યતાને જાણીને

સંપત્તિઓ તેનાથી દૂર-દૂર ભાગવા લાગે છે.

એટલે જ જેને સંસારમાં પણ સમૃદ્ધ બનવાની ઈચ્છા હોય

તેણે સ્વપ્નમાં પણ

સાંસારિક પદાર્થોની ઈચ્છા ન કરવી જોઈએ...

ત્યાગે તેની પાછળ લાગે,

માંગે તેનાથી દૂર - દૂર ભાગે...

સર્વજ્ઞ વચન...

- આધાર-ઉપમિતિ ભવપ્રપંચા કથા મહાબ્રંથ

૧૩૦. આઓ ઐસા સંયમ જીવન

(તર્જ - વર્તમાન કો વર્ધમાન કી...)

સંયમ હી પ્રાણદાતા, સંયમ હી વિશ્વત્રાતા,
સંયમ સે હી જગત યે, પાતા હૈ સુખશાતા,

સંયમ... સંયમ... સંયમ... સંયમ...
મન મેં જો આનંદ કા મહાસાગર પ્રકટાએ^૨
આઓ ઐસા સંયમ જીવન હમ ભી અપનાએ^૨
દુઃખ હી નહીં પર દુઃખ કે સબ કારણ ભી છુડવાએ^૨,
આઓ ઐસા સંયમ જીવન હમ ભી અપનાએ^૨
આલાપ - સંયમ... સંયમ... (૨) લે લો સંયમ... (૨)

કાલ અનંત મેં દુર્લભ માનવ જન્મ સદા,
ઉસમેં આર્ય દેશ-કુલ મિલના ભાગ્યતા,
પંચેન્દ્રિય પૂર્ણ, શરીર નિરોગીતા,
નિર્મલ બુદ્ધિ યુક્ત સુદીર્ઘાયુષ્યતા,
સંયમ લેને સે હી યે સબ સાર્થક બન પાએ^૨...
આઓ ઐસા સંયમ જીવન હમ ભી અપનાએ^૨... ૧

રોતે હૈ જિસકો પાને સબ દેવતા,
પર માનવ હી અધિકારી જિસકા સદા,
ઈચ્છાઓં કા નાશ કરે જો સર્વથા,
દેતા જો શાશ્વત સુખોં કો સર્વદા,
નિજ આતમ કે 'હીર' કો જો સત્વર વિકસાએ^૨
આઓ ઐસા સંયમ જીવન હમ ભી અપનાએ^૨... ૨

૧૩૧. ભાવ સંયમીની જીવનચર્યા

(તર્જ - કબીરા)

(૧) ગોચરી

પીડા નહીં આપે પરને વળી સ્વને જે સંતોષે,
મધુકર પરે જે ગોચરી ફરતા, ના મળતા નવિ રોષે. સલુણા...
આત્મસાધના માટે જ જેઓ જડ આ દેહને પોષે,
એવા ભાવ શ્રમણને હોજો વંદન હોંશે... હોંશે... સલુણા...

(૨) વિહાર

સૂક્ષ્મ જીવોની દયા પાળવા કરતા ઉગ્ર વિહાર,
ઘર-ઘર ને ગામે-ગામે ફરી આપે ધર્મનો સાર, સલુણા...
પ્રભુ આજ્ઞાથી ચાલીને જે પામે ભવનો પાર,
એવા ભાવ શ્રમણને હોજો વંદન વારંવાર... સલુણા...

(૩) પરિલેહણ

જીવ મરે ના નાનકડો પણ એવી કાળજી કરતા,
તે માટે દિવસે બે વારે પરિલેહણ જે કરતા, સલુણા...
જીવની સાથે આત્મથકી પણ જેના કર્મો ખરતા,
એવા ભાવ શ્રમણને અમ સૌ નિશદિન પ્રેમે સ્મરતા. સલુણા...

(૪) સ્વાધ્યાય

હેય-જ્ઞેય ને ઉપાદેયનો આવે જેથી વિવેક,
સમ્યગ્ દર્શન ને ચારિત્રે રહે છે જેથી ટેક, સલુણા...
એવું સમ્યગ્ જ્ઞાન મેળવવા લીધો જેને ભેખ,
સ્વાધ્યાયી તે ભાવ શ્રમણને અહોભાવે તું પેખ... સલુણા...

(પ) વૈયાવચ્ચ

બાળ-વૃદ્ધ આદિ દશની નિત મળે છે જેથી પ્રીત,
જેના કારણે ત્રીજે ભવે જ મળે મુક્તિ નિશ્ચિત, સલુણા...
સહુ છંડીને સેવા કરી જે પાળે પ્રભુની રીત,
વૈયાવચ્ચી ભાવ શ્રમણના ગાજે તું નિત-ગીત... સલુણા...

(દ) લોચ

આત્મ દેહના ભેદ જ્ઞાનને કરવા જે કરે લોચ,
વાળની સાથે રાગ-દ્વેષનું પણ કરતા જે શૌચ, સલુણા...
'જૂં ને પણ ના કષ્ટ હું આપું' એવી જેની સોચ,
એવા ભાવ શ્રમણને વંદન કરજે તું દરરોજ... સલુણા...

(૭) પ્રતિકમણ

ચોરાસીમાં ચંકમણ ને દુઃખોનું જ્યાં અતિકમણ,
એવા આ સંસારને જાણી કર્યું જેને નિષ્કમણ, સલુણા...
ઈચ્છે છે જે રોજ બસ હું કરું પાપોથી પ્રતિકમણ,
એવા ભાવ શ્રમણને વંદો કર્મે કરે આકમણ. સલુણા...

(૮) પ્રભુ ભક્તિ

વૈરાગી બની અહોનિશ ગાતા મુક્તિનું બસ ગાન જે,
પ્રભુ ભક્તિમાં મસ્ત બનીને ભૂલે દેહનું ભાન, સલુણા...
અષ્ટમ અજાયબી વિશ્વની જાણે એવી ધરતા શાન જે,
એવા ભાવ શ્રમણને વંદો 'હીર'નું આપે દાન... સલુણા...

“વૈયાવચ્ચં તહેવ સજ્જાચ્ચો”

આ શાસ્ત્રવચન એમ ફરમાવે છે કે સેવા તે જ સ્વાધ્યાય છે.
અર્થાત્ સેવા કરનારને જ સ્વાધ્યાય આત્મસાત થાય છે...

આચરણમાં આવે છે

૧૩૨. દીક્ષાર્થીનો જય જયકારા

(તર્જ - જય જયકારા)

દીક્ષા લેવાને ચાલ્યા વૈરાગી, પ્રભુને મળવાને ચાલ્યા વૈરાગી,
સંસાર તજવાને ચાલ્યા વૈરાગી,
આતમ સજવાને ચાલ્યા વૈરાગી,
છોડીને જાશે એ, સ્વજન અને સાથી,
છુટવું છે એને જગની માયાથી,
મોહ-માયાના બંધન તોડી,
મોબાઈલથી મનડું મોડી
બનશે એ અણગારા...
જય-જયકારા, જય-જયકારા,
દીક્ષાર્થીનો જય-જયકારા^૨

જેણે બાળવયે પણ જુઓ સંયમ કેરા ભાવ થયા,
ધન્ય છે તેના સત્વને, ધન્ય છે કુળને,
જેણે પંચ મહાવ્રતધારી, શુદ્ધ સંયમી ગુરુ મળ્યા,
જીવનમાં સત્વ ને શુદ્ધિ વધી ગઈ એણે,
ચાલ્યા જે પંથે વીર... પ્રગટાવી આતમ 'હીર',
અનુસરજો તમે, અમ આશિષ એવા, બનજો તમે પણ
ગુરુઓના હૈયે વસનારા,
જય-જયકારા, જય-જયકારા,
દીક્ષાર્થીનો જય-જયકારા^૨...

ઊઠ જાગ મુસાફર ભોર ભઈ, અબ રૈન કહાં જો સોવત હૈ
જો જાગત હૈ સો પાવત હૈ, જો સોવત હૈ સો ખોવત હૈ

૧૩૩. સંયમ અભિલાષા

(તર્જ-આજ રાધાને શ્યામ મળી જાશે તું જો)

કે મારા દુઃખોનો અંત થઈ જાશે તું જો

કે મારા જન્મોનો અંત થઈ જાશે તું જો

વિરતિનો વેશ મળી જાશે તું જો.

સંયમનો વેશ મળી જાશે

મારા ભવોભવની પ્યાસ મટી જાશે તું જો

મારા આતમને હાશ મળી જાશે તું જો.

વિરતિનો વેશ મળી જાશે તું જો

સંયમનો વેશ મળી જાશે...

આધિ-વ્યાધિ-ઉપાધિ ભરેલો, સંસાર સાગર ખારો^૨

દુબતી એવી નૈયા મારી, ગુરુ છે કિનારો^૩

વીરની વાણી સુણી ભાનમાં હું આવી જાઉં,

તજવા છે રાગ-દ્વેષ મારે,

ભવ કેરી ભ્રમણાનો થાક મારો ઉતરી જાય

હવે મારે જાવું પ્રભુ દ્વારે

મને વીરનો પંથ મળી જાશે તું જો...

મારો આતમ ભગવંત બની જાશે તું જો...

વિરતિનો વેશ મળી જાશે તું જો ...

સંયમનો વેશ મળી જાશે...

કે મારા દોષોનો અંત થઈ જાશે તું જો...

મારું 'હીર' અનંત બની જાશે તું જો ..

વિરતિનો વેશ મળી જાશે તું જો ...

સંયમનો વેશ મળી જાશે...

૧૩૪. દીક્ષા લેવી દીક્ષા

(તર્જ - તેરી લાડલી મેં)

દીક્ષા લેવી દીક્ષા, મારે લેવી દીક્ષા,
મારે કરવો છે બસ એવો સફર
સંસાર કાળો નાગ, સંયમ લીલો બાગ,
મારે મેળવવું છે મુક્તિનું ઘર
મને આપો ગુરુવર, મને આપો ગુરુવર^૨,
દીક્ષા કેરું દાન^૨,
મને આપો ગુરુવર, આપો ને^૩, દીક્ષા કેરુ દાન.

મારો આતમ હંસલો આ, માંગે મુક્તિનું રાજ રે^૨,
પામવું છે મારે પરમાતમ પદ આજ...^૨
ભવોભવની ભ્રમણા કેરો^૨, લાગ્યો મુઝને થાક રે,
દેવો છે મારા આતમને વિશ્રામ,
મને આપો ગુરુવર... મને આપો ગુરુવર...^૩
દીક્ષા કેરું દાન...૧

દુઃખડા નરક-નિગોદના મેં સઘ્યાં વારંવાર રે^૨
સહેવું છે મારે આતમ કાજે આજ...^૨,
રાખી બધે પણ ના ફળી હજી મારી એકે આશ રે
લાગી છે હવે શાશ્વત સુખની પ્યાસ
તારી લાડકી હું^૩, માંગુ એ વરદાન
મને આપો માતા દીક્ષા કેરુ દાન,
મને આપો પિતા દીક્ષા કેરુ દાન.
ખમ્મા ઘણી તને ખમ્મા ઘણી મારી લાડકડીને ખમ્મા ઘણી^૨
ખમ્મા ઘણી તને ખમ્મા ઘણી મારી લાડકડીને ઘણી ખમ્મા^૨

अन्य निर्मित गुजराती गीतोंनुं हिंदी इयांतरण

१३५. साधु बने वो महान्

(तर्ज : सोलह बरस की बाली उमर)

यौवन वय में सुभ छोड दे वो महान,
ईस काल में साधु बने वो महान...

यौवन का पतन कराओ, जैसे है ये समय,
विषयों का व्यसन कराओ, जैसे है ये समय,
ऐसे समय में भी सब वासनाओ छोडकर
मन को, विराग में, लाने वाले महान्,
ईस काल में...१

मोबाईल इंटरनेट का, छाया साम्राज्य है,
इंशन और व्यसन की डी, गुलामी आज है,
ऐसी गुलामी को भी, जो लात मारकर,
वीर के मार्ग पर, जाने वाले महान
ईस काल में...२

मुक्ति के मार्ग में ही, पाया है सार को,
सब कुछ छाजिर था फिर भी, छोडा संसार को,
सिंह के सत्व से ये, करते हैं साधना
मन से भी, छोड देते, हैं ये सारा जहाँ,
ईस काल में...३

दीकराना आत्माने परमात्मा बनावे ते ज साथी मां
पापात् त्रायते धृति पिता... (शास्त्र वचन)
जे पापथी रक्षाए करे ते ज साथी पिता...

૧૩૬. ઓઘા હૈ અનમોલા

(તર્જ : હોઠો સે ઘૂ લો તુમ)

ઓઘા હૈ અનમોલા, ઈસકા તૂ જતન કરના,
મહુંગી હૈ મુહપત્તી, યહ રોજ રટણ કરના.

યહ વેશ તુઝે સોંપા, હમને ઈસ શ્રદ્ધા સે,
ઉપયોગ સદા કરના,તુમ પૂરી નિષ્ઠા સે,
આધાર લેકર ઈસકા, ધર્મારિધન કરના.

ઓઘા હૈ અનમોલા...૧

યહ વેશ વિરાગી કા, હૈ માન બહુત જગ મેં,
મા-બાપ ઝુકે તુમકો, પડે રાજા ચરણોં મેં,
યહ માન નહીં મેરા, યહ અર્થઘટન કરના.

ઓઘા હૈ અનમોલા...૨

યહ વેશ ઉગારતા હૈ, ઈસે જો ચમકાતા હૈ,
બેધ્યાન રહે ઉસકો, યહ વેશ ડૂબાતા હૈ,
ડૂબના હૈ યા તરના હૈ ? યહ મનોમંથન કરના.

ઓઘા હૈ અનમોલા...૩

જેમ દરિયામાંથી જે જેટલો વ્હેલો બહાર નિકળી જાય છે
તેની બચવાની સંભાવના તેટલી વધારે છે
તેમ આ સંસાર રૂપ દરિયામાંથી પણ જે
જેટલો વ્હેલો બહાર નીકળી જાય છે
તેના મોક્ષે જવાની સંભાવના પણ તેટલી વધારે છે.

૧૩૭. જા સંયમ પંથે દીક્ષાર્થી

(તર્જ: બાબુલ કી દુઆએ લેતી જા)

જા સંયમ પંથે દીક્ષાર્થી, તેરા પંથ સદા ઉજમાલ બને,
જંજોર હૈ જો ઈન કર્મો કી, વો મુક્તિ કી વરમાલ બને.

હર્ષે-હર્ષે તૂ વેશ ધરે, વહ વેશ બને પાવનકારી,
ઉજજવલતા ઈસકી ખૂબ બઢે, ઈસે ભાવ સે વંદે સંસારી,
દેવેન્દ્ર ભી ઝંખે દર્શન કો, તેરા ઐસા દિવ્ય દીદાર બને...

જા સંયમ પંથે દીક્ષાર્થી...૧

જો જ્ઞાન તુઝે ગુરુને દિયા, વહ ઉતરે તેરે અંતર મેં,
રગ-રગ મેં ઉસકા સ્ત્રોત બહે, વહ પ્રગટે તેરે વર્તન મેં,
તેરે જ્ઞાન દીપક કે તેજ સે યહ, દુનિયા ભી પ્રકાશમાન બને

જા સંયમ પંથે દીક્ષાર્થી...૨

વીતરાગ પ્રભુ કે વચનોં સે, બને વાણી તેરી અમૃતધારા,
જો મારગ ઢૂંઢે અંધારે, તેરા વચન કરે વહાં ઉજીઆરા,
વૈરાગ્ય ભરી મધુરી ભાષા, તેરે સંયમ કા શણગાર બને

જા સંયમ પંથે દીક્ષાર્થી...૩

જિસ પરિવાર મેં તૂ આજ યલા, વહ ઉન્નત હો તુઝ નામ સે,
જિતે સબકા તૂ પ્રેમ સદા, તુઝ સ્વાર્થ બિના કે કામ સે,
શાસન કી જગ મેં શાન બઢે, તેરે ઐસે શુભ સંસ્કાર બને,

જા સંયમ પંથે દીક્ષાર્થી...૪

‘ભાવ થાય ત્યારે કરીશ’ એવું કહેનારા બધા
સંસારમાં જ ભટકી રહ્યા છે... ‘ભાવ થાય માટે કરીશ’ એવું કહેનારા
બધા મોક્ષે પહોંચી ગયા છે.

૧૩૮. સાધના કા પંથ

(તર્જ : સાથીયા પૂરાવો આજે)

સાધના કે પંથ પે આજ, મુમુક્ષુ યે જાએ રાજ,
આજ ઈસકો દીજિયે, અંતર સે મંગલ આશીર્વાદ,
જલ્દી-જલ્દી પાના બહના મુક્તિ મંજિલ...

(અંતરા)

જહાં દેખો વહાં લોગ ભી આજ, સુખ કે સાધન માંગતે,
ઔર દુઃખ સે દૂર ભાગતે,
વિરલે કોઈ નિકલે જો યે, સુખ કે સાધન ત્યાગતે,
ઔર કષ્ટ કસૌટી માંગતે,
બરગદ કી છાયા કો છોડ, રણ કે રસ્તે તપને જાય,
આજ ઈસકો દીજિએ...૧

ધર્મ કે ઈસ રાહ પર ચલતે, લોગ ભી હાઈ જાતે હૈ,
ઔર બીચ મેં બૈઠ જાતે હૈં,
અભિનંદન ઈસ મુમુક્ષુ કો જો, લંબે સફર મેં નિકલે હૈ,
ઔર ખુશી-ખુશી સે જાતે હૈ,
છોટા ઐસા બચ્ચા માનો, બડા હિમાલય ચઢને જાય,
આજ ઈસકો દીજિએ...૨

રાગ-દ્વેષ કે ઈસ સિંધુ મેં, સબ હી જીવ ખિંચાતે હૈ,
ઔર બીચ મેં ડુબકી ખાતે હૈં,
અભિનંદન હો મુમુક્ષુ કો જો, જલ્દી-જલ્દી જાગે હૈ,
ઔર ભવસિંધુ સે ભાગે હૈ,
સંયમ કે સહારે આજ, ભવકા સિંધુ તિરને જાય
આજ ઈસકો દીજિએ...૩

૧૩૯. માँ કી મમતા

(તર્જ - જાગ રે માલણ જાગ)

યાદ આએ મેરી માँ, યાદ આએ મેરી માँ,
જનમ દાતા, જનની મેરી, યાદ આએ મેરી માँ...(૨)

બોલના સીખા જબ સે મેંને, નવકાર કા પાઠ દેતી,
જગડુ, પેથડ, ભામાશાહોં કી, બાતેં કાન મેં કહતી,
કેસી સંસ્કારી માँ, કેસી ઉપકારી માँ...

જનમ દાતા જનની...૧

ઘોર સંસાર સે, તારને મુઝકો, દીક્ષા સ્વીકૃતિ દીની,
ભવભયાનક, જંગલ કી તો, રાહ છોડાય દીની,
કેસી વૈરાગી માँ, કેસી હૈ ત્યાગી માँ...

જનમ દાતા જનની...૨

અભક્ષ્ય, ટી.વી., ઈન્ટરનેટ સે, દૂર હી મુઝકો રખા,
દૂધ ધરમ કા હી પિલાયા, સ્વાદ સંયમ કા ચખા,
કેસી હિતસ્વી માँ, કેસી તપસ્વી માँ...

જનમ દાતા જનની...૩

જે પોતાના દીકરાના માત્ર ૧ જ ભવની ચિંતા કરે એવી
માતાઓ તો તમને ઘેર-ઘેર જોવા મળશે.
પણ જે પોતાના દીકરાના અનંતકાળની ચિંતા કરે
એવી શ્રાવિકા તો હજારોમાં ૧ જ હોય છે.
તેમના દર્શન પણ થઈ જાય તો
સમજજો કે તમારો જન્મ સફળ છે.

૧૪૦. સંયમ ઝંખતા

(તર્જ - ક્યારે બનીશ હું સાચો રે સંત)

કભી બનૂંગા મેં તો સચ્ચા રે સંત ?

કભી હોગા મેરે ભવ કા રે અંત ?

લાખ ચૌરાશી કે, ચૌક મેં અબ તક,

ભટક રહા હૂં મેં, માર્ગ ગલત પર,

કભી મિલેગા મુઝકો મુક્તિ કા પંથ ?

કભી હોગા મેરે...૧

કાલ અનાદિ કી, ભૂલ છૂટે ના,

બહુત મથુ તો ભી, પાપ ખૂટે ના,

કભી તોડૂગા ઈન પાપોં કા તંત,

કભી હોગા મેરે...૨

ષડ્કાય જીવ કી હિંસા મેં કરતા,

પાપ અઠારહ કભી ના મેં ભૂલતા,

મોહ માયા કા હી મેં રટતા હૂં મંત્ર,

કભી હોગા મેરે...૩

સંતની પાસે જઈને સંત ના બની શકો પણ

શાંત તો જરૂર બનજો.

જેના જીવનમાં સદા વસંત, તેનું જ નામ છે સંત.

૧૪૧. ઉપધાન તપ વધામણા ગીત

(તર્જ - લહરા દો... 83)

સંસારી વૈભવ છોડીને, પાળે છે જેઓ સાધુ જેવું જીવન,
સ્પર્શ પરમનો પામે તે, પ્રગટાવે ભાવો બનવા સાચા શ્રમણ,
ધન્ય છે... ધન્ય છે... ઉપધાન કરે તે ધન્ય છે...
ધન્ય છે... ધન્ય છે... મોક્ષમાળા વરે તે ધન્ય છે...

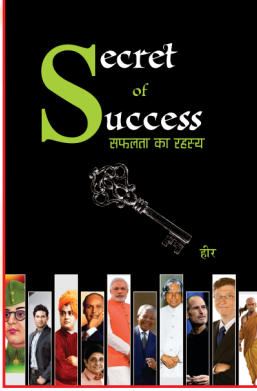
હો... વીર વાટે વીર આણા ધરવા જે ઉપધાન કરે,
દેહ આત્મના ભેદ જ્ઞાનને પામે તે પ્રત્યેક પળે,
સૂત્રોની પામી અનુજ્ઞા ભાવ શ્રાવક તેહ બને,
વસતા ગુરુકુળવાસમાં તે શીઘ્ર મુક્તિમાળા વરે...
ધન્ય છે... ધન્ય છે...

હો... મંત્રશ્રી નવકારને કરેમિભંતે સૂત્ર વળી
લોગસસ નમુત્યુણં સૂત્રો થકી ભાવિત બની
તપ અને કાઉસ્સગ્ગથી નિજ કર્મો વળી કાયાને કસી,
સુડતાલિસ દિવસો સુધી ગુરુ નિશ્રા માણે હસી ખુશી,
ધન્ય છે... ધન્ય છે...

...શાસ્ત્રવચન...

જે આપણે સૌની સામે બોલી નથી શકતા
તેવો વિચાર પણ જો ન કરીએ અને જો આવી જાય તો
તેના પર અમલ તો ક્યારેય પણ ન કરીએ
તો મોક્ષ વધુ દૂર નથી.

અમારી અન્ય પુસ્તકો

SECRET OF SUCCESS

સફલતા કા રહસ્ય

જો તમે જીવનના દરેક ક્ષેત્રમાં
સંપૂર્ણ સફળતા મેળવવાનાં
સાચા સિદ્ધાંતોને સરળતાપૂર્વક
સમજવા ઈચ્છતા હોવ તો
આ પુસ્તક અવશ્ય વાંચો.

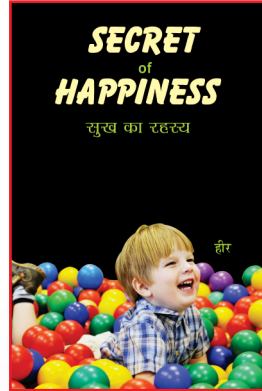
આ પુસ્તકને Online download કરવા માટે log on કરો.

www.bhagwankajawab.com/sos.html

SECRET OF HAPPINESS

સુખ કા રહસ્ય

સુખ-શાંતિ-સમૃદ્ધિ મેળવવાના
સાચા રહસ્યોને ઉજાગર કરતું
અદ્ભુત પુસ્તક

આ પુસ્તકને Online download કરવા માટે log on કરો.

www.bhagwankajawab.com/soh.html

સૌજન્ય

દેવકાબેન કલ્યાણજી છેડા
નાગલપુર - કચ્છ

સૌ. પ્રભાબેન સુભાષભાઈ મેહતા
હ. અમિત - મિહિર, દહાણુ રોડ

માતૃશ્રી સુંદરબેન સુગનયંદજી મેહતા
પરિવાર, હ. સ્મિતા પ્રકાશ મેહતા
સાદી - દહાણુ રોડ - ઘોલવડ

સૌ. સુરેખાબેન અમૃતભાઈ નાડર
પરિવાર, હ. સચીનભાઈ-દહાણુ રોડ
પિંકેશભાઈ-લંડન

નિશીબેન ભાસ્કરભાઈ વડોદરિયા, સુરેન્દ્રનગર - વાપી

VITARAG GRAPHICS
8 9 8 0 0 7 8 7 2